

Sammanträde med:

Kulturnämnd

Sammanträdesdatum: 2021-12-16

Tid: kl. 10:00-17:0

Gruppmöten kl 9-10, länk ordnas av respektive grupp

Plats: Digitalt

Meddela förhinder snarast möjligt till nämndsekreteraren.
Du som är ersättare meddelar om du kommer att närvara.

Ledamöter kallas

Torbjörn Ahlin (C), ordförande
Inga-Britt Ritzman (S), vice ordförande
Monika Aune (MP), 2:e vice ordförande
Gert Stark (S)
Camilla Sörman (S)
Malin Silén (KD)
Martin Hårsmar (M)
Anna Stark (M)
Bo Ammer (SD)

Ersättare underrättas

Siw Lunander (S)
Nils-Erik Pettersson (S)
Gunilla Pihlblad (S)
Gunn Öjebrandt (KD)
Abdulrahman Ibrahim Muhammed (C)
Emelie McQuillan (M)
Berry Käller (M)
Birgitta Borg (L)
Oscar Lundqvist (SD)

1. Protokollsjustering

Föredragande:

Tid: 10:00

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att ordföranden och Monika Aune (MP) justerar dagens protokoll med Bo Ammer (SD) som ersättare.

Protokollet ska vara justerat senast den 30 december 2021.

2. Föreningsstöd och stöd till studieförbunden år 2022

Diarienummer: 21RS9263

Föredragande: Mona Hedfeldt, Anneli Baier

Tid: 10:10

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fastställa fördelning av föreningsstöd och stöd till studieförbund för år 2021 till en summa av 39 706 000 kronor,

att bevilja treårigt stöd till 20 föreningar enligt förslag i bilaga,

att avsätta de 288 600 kronor som studieförbunden betalar tillbaka på grund av felrapportering (enligt tidigare beslut) till Örebro läns bildningsförbund för arbete med ett gemensamt omställningsarbete för studieförbunden utifrån nya rapporteringskrav samt

att basera stöd till studieförbunden för år 2023 på uppgifter om 2019 års verksamhet och därmed skjuta upp det nya villkoret om länsomfattande verksamhet och den nya fördelningsmodellen till 2024 som baseras på verksamhet under 2022.

Sammanfattning

Varje år fördelar kulturnämnden föreningsstöd och stöd till studieförbund för att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle i länet. Stödet går till kulturföreningar, ungdomsorganisationer, politiska ungdomsförbund, lokalhållande organisationer, pensionärsorganisationer, trafiksäkerhetsorganisationer, sociala stödorganisationer, organisationer för idrott, natur och miljö samt studieförbund. Stödet är en viktig del i att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle, vilket är en prioriterad inriktning i den regionala utvecklingsstrategins kapitel fem om social sammanhållning och demokrati. Förslaget om fördelning för 2022 bifogas i bilaga och uppgår till 39 706 000 kronor. Inför 2022-2024 har föreningar haft möjlighet att ansöka om treårigt stöd. 20 föreningar föreslås beviljas detta.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM Kulturnämnden 2021-12-16, Föreningsstöd 2022
- Föreningsstöd 2022

3. Nulägesanalys med riktlinjer och mål Kultur och Hälsa

Diarienummer: 21RS10835

Föredragande: Anette Granberg

Tid: 10:20

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att anta förslagna riktlinjer och mål för Kultur och Hälsa.

Sammanfattning

Samhällets mål är att alla ska ha förutsättningar för en god och jämlik hälsa på lika villkor. Hälsoklyftorna har dock ökat i landet under de senaste decennierna. Örebro län är inget undantag. Hälsan är ojämlikt fördelad i länet och det beror på människors olika livsvillkor och levnadsvanor.

Förutsättningarna för en god och jämlik hälsa är kopplade till biologiska, socioekonomiska och kulturella resurser och möjligheter. Till de viktigaste socioekonomiska faktorerna som påverkar hälsa hör inkomst, utbildningsnivå, funktionshinder, kön, ålder och bostadsort. Region Örebro län strävar därför efter att minska de ojämlika förutsättningarna för en god hälsa med bland annat en solidariskt fördelad kultur som verktyg för social hållbarhet.

På uppdrag av kulturnämndens verksamhetsplan 2021 ska en nulägesanalys samt förslag till mål och riktlinjer tas fram för det regionala arbetet med kultur och hälsa.

Riktlinjer 2022-2027

- Med kultur som verktyg i ett förebyggande och hälsofrämjande syfte för en god och jämlik/jämställd hälsa i Örebro län.
- Stärka arbetet med kultur och hälsa i länet, med fokus på målgrupper inom psykisk ohälsa, funktionshinder, äldreomsorg, unga och äldre.
- Genom att sprida kunskap, bygga nätverk, samverka och ge stöd till verksamheter och projekt.

Mål 2022-2027

- Bilda ett regionalt kunskapscentrum genom forskar- och praktikinära stöd till kommunerna/andra aktörer i syfte att bidra till långsiktig kunskapsuppbyggnad för Kultur och hälsoområdet.
- Hitta nya och stärk befintliga samverkansformer internt/externt till exempel med Örebro universitet och andra relevanta lärosäten och FoU-verksamheter.
- Utveckla regionalt stöd/bidrag till Kultur och hälsoområdet i länet.
- Öka tillgängligheten för att nå kulturarbetare genom Kulturkraft

Beslutsunderlag

- Nulägesanalys riktlinjer och mål Kultur och hälsa
- FöredragningsPM Kulturnämnd 2021-12-16, Nulägesanalys med riktlinjer och mål Kultur och hälsa

4. Fördelning av tillfälligt stöd till Skoindustrimuseet

Diarienummer: 21RS8134

Föredragande: Lena Adem

Tid: 10:40

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fördela 200 000 kronor som tillfälligt extra stöd till Skoindustrimuseet.

Sammanfattning

Skoindustrimuseet i Kumla är en viktig del av länets kulturarv eftersom det är ett levande arbetslivsmuseum med fokus på skoindustrin. Det är också en viktig kulturaktör i de södra länsdelarna. Enligt en utredning som Kumla kommun genomförde 2020 har Skoindustrimuseet i flera år ansträngt sig för att minimera kostnader och höja egna inkomster för att skapa en stabil ekonomisk grund för fortsatt verksamhet. Utredningen bedömde det dock inte möjligt att uppnå stabilitet i verksamheten utan ökade verksamhetsmedel. I mars 2021 höjdes därför det årliga regionala verksamhetsbidraget med 100 000 kronor. I augusti 2021 inkom Skoindustrimuseet med en ny ansökan till Region Örebro län. I ansökan uttrycks behov av förstärkning för att kunna genomföra utbildning av ny personal, nya basutställningar och dokumentationsarbete. Därför föreslås att ytterligare 200 000 kronor fördelas till Skoindustrimuseet som en tillfällig satsning.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM Kulturnämnden 2021-12-16, Fördelning av tillfälligt stöd till Skoindustrimuseet i Kumla
- Ansökan om utökat ekonomiskt stöd till stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet i Kumla

5. Fördelning av tillfälligt stöd till ArkivCentrum Örebro län

Diarienummer: 21RS10597

Föredragande: Lena Adem

Tid: 10:50

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fördela 250 000 kronor som tillfälligt stöd till ArkivCentrum att använda till

utveckling av den digitala pedagogiska verksamheten riktat mot barn och unga i skolan.

Sammanfattning

ArkivCentrum vill utveckla sin verksamhet för att nå fler barn och unga i länet med kunskap om arkiv och att använda arkivmaterial. Det vill man göra genom att utveckla Digitala klassrum, en satsning för barn och unga i skolan. Utifrån det föreslås ArkivCentrum fördelas ett tillskott på 250 000 kronor.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM Kulturnämnden 2021-12-16, Fördelning av tillfälligt stöd ArkivCentrum Örebro län

6. Ansökan om utvecklingsmedel för skrivarläger 2022-2024

Diarienummer: 21RS10688

Föredragande: Peter Alsbjer

Tid: 11:00

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att bevilja ansökan om skrivarläger 2022 – 2024 samt

att kostnaden, 450 000 kronor, finansieras genom den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Sammanfattning

På uppdrag av folkbibliotek i Örebro län söker Askersunds bibliotek 450 000 kronor för att genomföra skrivarläger och skrivardagar för länets ungdomar under 2022 - 2024.

Folkbibliotek i länet avser att, under ledning av Askersunds bibliotek, gemensamt genomföra skrivarläger och skrivardagar för ungdomar hemmahörande i Örebro län under tre år. Syftet är att få länets ungdomar att få en lustfylld introduktion i skönlitterärt skrivande genom att ges möjlighet att delta i ett årligt återkommande skrivarläger under sommaren samt skrivardagar under läslovet åren 2022 – 2024. Målet är att ungdomarna, under ledning av så kallade skrivarcoacher, ska inspireras till skapande skrivande.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM till kulturnämnd 2021-12-16, Ansökan om utvecklingsmedel för skrivarläger 2022-2024
- Ansökan om utvecklingsmedel folkbibliotek

7. Anmälning- och meddelandeärenden till kulturnämnden 16 december 2021

Diarienummer: 21RS28

Föredragande:

Tid:

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Anmälningärenden:

21RS6726, Främjandestöd bild och form hösten 2021

21RS8276-16, Filmproduktionsstipendium Talent to Watch

21RS10227, Stöd till turné av dansföreställningar för barn och unga

21RS10087, Musik för spelkultur och film/TV

21RS10088, Synliggöra samtida cirkus 2022

21RS9387, Utvecklingsmedel – folkbibliotek år 2021, projekt Öka

Bergslagsbibblans samverkan, Lindesbergs bibliotek

21RS9790, Utvecklingsmedel folkbibliotek, Studieresa Nora folkbibliotek

21RS9906, Utvecklingsmedel - folkbibliotek 2020 - 2023, projekt Shared reading, Askersunds bibliotek

21RS9959, Utvecklingsmedel - folkbibliotek år 2022, projekt Utveckla faktaavdelning för barn och ungdomar, Lekebergs bibliotek

21RS10176, Utvecklingsmedel - folkbibliotek år 2022, projekt

Verksamhetsutvecklande aktiviteter inom Bergslagsbibblan, Ljusnarsbergs bibliotek

21RS10177, Utvecklingsmedel - folkbibliotek år 2022, projekt Fortbildning inom samarbetet Bergslagsbibblan, Nora bibliotek

21RS10420, Bidrag till turné till bibliotek, Länsmusiken

21RS10931, Utvecklingsmedel – folkbibliotek år 2020-2023, projekt programverksamhet för barn och unga, Hällefors bibliotek

21RS10932, Utvecklingsmedel – folkbibliotek år 2020-2023, projekt vidareutveckling av Bergslagsbibblan, bibliotek Hällefors

21RS4383-10 Stöd för social innovation - Ansökan från ÖSK Ungdom 21RS4383-11

Stöd för social innovation - Ansökan från Awesome People 21RS4383-13 Stöd för social innovation - Ansökan från FPS Steget

21RS8465, En droppe i havet

21RS8468, Jag kan göra allting

21RS8819, Munkvägen : En film om en flytt (distributionsstöd)

21RS9678, Bio-lovs upplevelser (visning)

21RS11132, Musikalisk platsspecifik improvisationsföreställning

21RS5188, Teaterfrämjandestöd Josef Säterhagen

Meddelandeärenden:

Skrivelse till kulturnämnden från Svenska skoindustrimuseet i Kumla

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM kulturnämnden 2021-12-16, anmälnings- och meddelandeärenden
- 21RS6726
- 21RS8276-16
- 21RS10227
- 21RS10087
- 21RS10088
- 21RS9387
- 21RS9790
- 21RS9906
- 21RS9959
- 21RS10176
- 21RS10177
- 21RS10420
- 21RS10931
- 21RS10932
- 21RS4383-10
- 21RS4383-11
- 21RS4383-13
- 21RS8465
- 21RS8468
- 21RS8819
- 21RS9678
- 21RS11132
- 21RS5188
- Skrivelse till kulturnämnden från från Svenska Skoindustrimuseet i Kumla

PAUS

8. Information

Föredragande:

Tid:

11.20 Föreläsning och inspiration inför ny kulturplan 2023, kulturpolitisk inriktning -
Lena Adem, Katarina Strömgren Sandh

11.30 Digitaliseringsplan - Petra Jansson

11.40 Omstartpaket 1 och 2 - Peter Alsbjer

11.50 Barnkonventionen - barnrättsprövning på bibliotek - Eva Carlbom

12.00 Lunch

13.00 Omvärldsföreläsning med Kairos

14.00 Workshop kulturpolitisk inriktning i kommande kulturplan

16.30 Avslutning

9. Presentationer

Föredragande:

Tid:

Beslutsunderlag

- Beslut om riktlinjer och mål Kulturnämnd 16 dec 2021
- Digitaliseringsplan för Område kultur och ideell sektor_namnd_december
- Slutrapport - Prövning och analys av barnets bästa när det gäller tillgång till ett eget bibliotekskort
- Föreningsstöd och stöd till studieförbunden 2022
- Omstartspaket 1 och 2
- Instruktioner workshop
- Skoindustrimuseet extra medel december
- ArkivCentrum extra medel december
- Inför workshop med Kairos future

2

Föreningsstöd och stöd till studieförbunden år 2022

21RS9263

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Mona Hedfeldt

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS9263

Organ
Kulturnämnden

Föreningsstöd och stöd till studieförbunden år 2022

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fastställa fördelning av föreningsstöd och stöd till studieförbund för år 2021 till en summa av 39 706 000 kronor,

att bevilja treårigt stöd till 20 föreningar enligt förslag i bilaga,

att avsätta de 288 600 kronor som studieförbunden betalar tillbaka på grund av felrapportering (enligt tidigare beslut) till Örebro läns bildningsförbund för arbete med ett gemensamt omställningsarbete för studieförbunden utifrån nya rapporteringskrav samt

att basera stöd till studieförbunden för år 2023 på uppgifter om 2019 års verksamhet och därmed skjuta upp det nya villkoret om länsomfattande verksamhet och den nya fördelningsmodellen till 2024 som baseras på verksamhet under 2022.

Sammanfattning

Varje år fördelar kulturnämnden föreningsstöd och stöd till studieförbund för att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle i länet. Stödet går till kulturföreningar, ungdomsorganisationer, politiska ungdomsförbund, lokalhållande organisationer, pensionärsorganisationer, trafiksäkerhetsorganisationer, sociala stödorganisationer, organisationer för idrott, natur och miljö samt studieförbund. Stödet är en viktig del i att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle, vilket är en prioriterad inriktning i den regionala utvecklingsstrategins kapitel fem om social sammanhållning och demokrati. Förslaget om fördelning för 2022 bifogas i bilaga och uppgår till 39 706 000 kronor. Inför 2022-2024 har föreningar haft möjlighet att ansöka om treårigt stöd. 20 föreningar föreslås beviljas detta.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Mona Hedfeldt

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS9263

Ärendebeskrivning

Förslaget för fördelning av föreningsstöd och stöd till studieförbund 2022 hittas i beslutsunderlagets bilagor. Stödet går till kulturföreningar, ungdomsföreningar, politiska ungdomsförbund, lokalhållande organisationer, pensionärsorganisationer, trafiksäkerhetsorganisationer, sociala stödorganisationer, organisationer för idrott, natur och miljö samt studieförbund. Stödet är en viktig del i att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle, vilket är en prioriterad inriktning i den regionala utvecklingsstrategins kapitel fem om social sammanhållning och demokrati.

Mot bakgrund av pandemins påverkan på kulturaktörer och civilsamhället beslutade kulturnämnden den 25 mars 2021 (dnr 21RS1428) att verksamhet under 2020-2021 inte fungerar som ensam utgångspunkt för bidragsgivning 2021-2022 av fasta verksamhetsstöd. Föreningsstödet och stöd till studieförbunden är ett exempel på ett sådant stöd. Till utgångspunkt för bedömningen har därför, vid sidan av riktlinjerna och likabehandling, legat en strävan mot att inte avslå eller minska organisationers bidrag av anledningar som beror på pandemin.

För 2022 har bidrag sökts av 80 föreningar fördelat på 26 kulturföreningar, 13 ungdomsorganisationer, sex politiska ungdomsförbund, 19 sociala stödorganisationer och 16 övriga föreningar. Tolv föreningar som fått stöd för 2021 har inte sökt bidrag för 2022, medan åtta av de 80 ansökningarna för 2022 är nya. Av de nya ansökningar är det fyra som föreslås beviljas bidrag. Dessa är Örebro Filmförening, Attention Örebro lokalförening, Aktiva seniorer Örebro och Centerpartiets ungdomsförbund. Ungdomsorganisationen Ny Generation, som fick avslag förra året men fick stöd inför 2020, föreslås nu beviljas stöd. Det totala antalet organisationer som föreslås beviljas bidrag är 70 stycken och de är därmed något färre jämfört med föregående års bidrag. Orsaken till de förslag om avslag som förekommer är bristfälliga ansökningshandlingar, bristfällig regional spridning eller för sent inkommen ansökan och för en ungdomsorganisation är medlemsantalet för lågt både i årets och förra årets ansökan. 30 ansökningar har avsett treårigt stöd och av dessa föreslås 20 beviljas.

Stöd har också sökts av nio studieförbund samt Örebro läns bildningsförbund. Beräkningen av stöd baseras enligt tidigare beslut i kulturnämnden på verksamhet genomförd under 2019, det vill säga före pandemin. Mot bakgrund av pandemin samt uppdraget till studieförbunden kring arbete med rapportering av verksamhet och omställningsarbetet som behövs utifrån detta i studieförbunden föreslås här även att stödet till studieförbunden inför 2023

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Mona Hedfeldt

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS9263

baseras på verksamhet genomförd under 2019 (innan pandemin) istället för 2021. Detta ligger i linje med beslut i Folkbildningsrådets styrelse om att basera stöd inför 2023 på verksamhet under 2017-2019. För Region Örebro läns stöd tills studieförbunden innebär detta att det nya villkoret om 150 studiecirkeltimmar för stöd från Region Örebro län skjuts fram till att gälla för stöd från 2024. Detta ligger också i linje med kulturnämndens beslut i 30 april 2021 (21RS3275). Det betyder också att den nya fördelningsmodellen med justerade procentsatser skjuts fram till att gälla för stöd från 2024 istället för från 2023 som står i riktlinjerna för Region Örebro läns stöd till studieförbunden. Här föreslås även att de 288 600 som studieförbunden återbetalar enligt tidigare beslut i kulturnämnden, riktas till Örebro läns bildningsförbund för studieförbundens gemensamma arbete med omställningsarbete kring rapportering av verksamhet.

I princip alla sökande organisationer påtalar pandemins stora påverkan på verksamheten, oavsett om det rör en mindre verksamhet med medlemmar från de närmsta grannkommunerna eller om det rör en större organisation med omfattande verksamhet i hela länet. För vissa har påverkan inneburit att verksamheten delvis eller nästan helt fått ställas in, medan andra har kunnat ställa om eller på grund av verksamhetens art inte haft lika stora behov av omställning. Med något enstaka undantag föreslås alla sökande organisationer beviljas samma eller ökat bidrag jämfört med bidraget för 2021 års verksamhet.

Bedömning

Förslaget till fördelning av föreningsstöd och stöd till studieförbunden för år 2022 och beviljande av treåriga stöd innebär att Region Örebro län skapar förutsättningar för ett civilsamhälle som är fortsatt starkt och diversifierat, trots stor påverkan av pandemin.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Föreningar, organisationer och studieförbund som tar del av detta bidrag representerar ett underlag vars inriktning stödjer insatser inom ovanstående områden.

Ekonomiska konsekvenser

Fördelningsförslaget ryms inom fastställd budget för 2022.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Mona Hedfeldt

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS9263

Uppföljning

En majoritet av de organisationer som Region Örebro län stödjer är återkommande från år till år. Varje ansökan ska innehålla bland annat verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, resultat- och balansrapport och budget. Region Örebro län har också rätt att göra en fördjupad uppföljning av organisationer som får stöd och förbehåller sig rätten att låta genomföra kvalitetskontroll av utförd revision. Organisationerna ska vid begäran lämna de uppgifter och verifikationer Region Örebro län behöver för sin granskning. Det innebär att det finns goda förutsättningar att följa upp och anpassa stödet inte bara utifrån varje års ansökan, utan även utifrån organisationernas utveckling över tid.

För de föreningar som beviljats treårigt stöd kommer även kommande år krävas att de inkommer med en ansökan om förlängt stöd, med möjlighet för Region Örebro län att justera eller dra tillbaka bidraget.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM Kulturnämnden 2021-12-16, Föreningsstöd 2022

Föreningsstöd och stöd till studieförbund 2022

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Skickas till:

Samtliga sökande
Ekonomiavdelning för regional utveckling

Förslag till fördelning av bidrag till föreningar, organisationer och studieförbund 2022

(Summor anges i tkr)

TEATER OCH MUSIKVERKSAMHET - AE 66901

Dnr 21RS	Musik	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6467	Karlskoga konsertförening	22	50	27	beviljas
6371	Nora/Bergslagens kammarmusikförening	40	75	40	avslås
	Örebro kammarmusikförening	12	0	0	
6663	Örebro läns folkmusikförbund	37	50	42	
	Summa	111	175	109	

Dnr 21RS	Teater och dans	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6581	Amatörteatersamverkan Örebro län	75	90	80	beviljas
6645	Dockteaterhuset i Wadköping i Örebro	27	29	29	
	Fröjdans	25	0	0	-
6616	Nya teatern amatörteaterförening	13	500	18	beviljas
6723	Riksteatern i Örebro län	80	80	80	
	Summa	220	699	207	

MUSÉER - AE 66902

Dnr 21RS	Muséer	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
	Karlskoga idrotthistoriska sällskap		5	0	
	Värmlands Idrotthistoriska Sällskap	10	0	0	-
5991	Örebro läns hembygdsförbund	70	270	75	beviljas
6533	Örebro läns Idrotthistoriska Sällskap	290	310	296	
	Summa	370	580	371	

OVRIG KULTURVERKSAMHET - AE 66903

Dnr 21RS	Konst	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6742	Konstfrämjandet Bergslagen	652	665	665	beviljas
6640	Konsthandverkarna i Örebro län	24	100	30	avslås
	Konstnärernas Kollektivverkstad	64	0	0	-
6617	Nora Art	88	100	88	beviljas
6634	Sveriges konstföreningar Örebro län	36	50	40	
6644	The Art Of Sweden	30	40	35	
6854	Örebro konstskolans vänner	46	200	50	avslås
6641	Örebro läns grafikgrupp	38	43	43	beviljas
6657	Örebro läns konstnärsläroförbund	10	10	10	
6354	Örebro läns slöjdförening	40	50	45	beviljas
	Summa	1028	1258	1006	

Dnr 21RS	Samlingslokaler, övrigt	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
5855	Bredsjö kulturkooperativ	58	150	60	avslås
6850	Mellansveriges Folkets Hus och Parker Region	75	75	75	
6476	Örebro läns bygdegårdsdistrikt	38	60	38	
	Summa	171	285	173	

Dnr 21RS	Nya ansökningar	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6860	Bergslagens spektakelteater	-	190	0	
6631	Våra gårdar	-	30	0	
4431	Örebro filmförening	-	100	10	
5207	Betelkyrkans musikskola	-	60	0	
	Summa	0	380	10	

SUMMA KULTURFÖRENINGAR

1 876

UNGDOMSFÖRENINGAR & UNGDOMSPOLITISKA FORBUND - AE 66903

Dnr 21RS	Ungdomsföreningar	Beslut 2021	Förslag 2022
6472	Equemenia	75	77
6654	Junis Örebro distrikt	86	88
6629	KFUM Örebro-Värmland	330	345
6334	KRIK Örebro län	66	68
	Kristen Samverkan Mellansverige	176	0
6717	Mälardalens Elevkårer	294	306
6746	Ny generation	0	65
6662	Pingströrelsens ungdomsorganisation i Örebro	93	97
6652	Riksförbundet Unga Musikanter Örebrodistrikte	447	432
6449	Salt EFS	0	0
6134	Svenska kyrkan Unga i strängnäs distrikt	0	0
6603	Sverok Svealand	248	263
	Verdandi Örebro län	60	0
6636	Örebro läns Schackförbund	58	59
6856	Örebro län Scouterna	96	98
	Summa	2 029	1 899

Dnr 21RS	Politiska ungdomsförbund	Beslut 2021	Förslag 2022
6607	SSU	115	117
6858	MUF	64	65
6615	KDU	35	35
3287	CUF	0	31
6859	LUF	26	27
	Grön ungdom	0	0
4356	Ungsvenskarna	0	0
	Ung Vänster	0	0
	Ej ansökta medel		
	Summa	240	275

NYA ANSÖKNINGAR

Dnr 21RS	Nya ansökningar	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6907	Nykterhetsförbundets Scoutrörelse	-		0	
	Summa	0	0	0	

SUMMA UNGDOMSFÖRENINGAR OCH POLITISKA UNGDOMSFÖRBUND 2 174

SOCIALA STÖDORGANISATIONER - AE 66911

Dnr 21RS	Sociala Stödorganisationer	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6469	Afasiföreningen i Örebro län	1 610	1 654	1 642	beviljas
5846	AHA Örebro län	133	196	185	beviljas
6633	BRIS - Barnens Rätt I Samhället	62	120	62	
	Buff	78	-	-	
6471	FPS Steget	1 929	1 929	1 929	avslås
6857	Kvinnoföreningen mot våld i Karlskoga-Degerfo	97	150	99	beviljas
6658	Kvinnohuset i Örebro	290	520	296	beviljas
6235	Läkare i Världen	10	363	-	
6577, 6551	Mansforum	15	600	15	avslås
6630	RFSL Örebro	145	180	175	beviljas
6748	Svenska Röda Korset	160	600	160	avslås
	SIMON Örebro	40	-	-	
6739	Spelberoendegruppen	10	60	10	
6709	Stiftelsen Fontänhuset Örebro	893	1 075	911	beviljas
6665	Verdandi Örebro län	49	56	56	beviljas
4936	VSFB - Vi som har förlorat barn i Örebro län	11	60	11	avslås
5090	Qulan Verdandi (fd QuinnoQulan)	10	1 961	15	beviljas
6611	Örebro Frivilla Samhällsarbetare	30	40	35	beviljas
	Örebro läns läkråd	37	-	-	
6647	Örebro läns nykterhetsförbund	677	687	687	beviljas
5270	Örebro Rättighetscenter	30	500	70	beviljas
	Summa	6 316	10 751	6 358	

Dnr 21RS	Nya föreningar	Beslut 2021	Åskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6447	Attention Örebro lokalförening	-	100	10	
	Summa		100	10	

Summa Sociala stödorganisationer 6 368

ÖVRIGA FÖRENINGSBIDRAG - AE66912

Dnr 21RS	Idrott	Beslut 2021	Äskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6526	Friluftsfrämjandet	107	170	107	
6862	SISU Idrottsutbildarna Örebro län	1 064	1 096	1 085	
6333	RF SISU Värmland	483	600	493	beviljas
6852	RF SISU Örebro - distriktsidrottsförbundet	4 037	4 158	4 118	
	RF SISU Örebro, upplåtelse av lokaler	2 765		2 794	
	Summa	8 456	6 024	8 597	

Dnr 21RS	Internationella föreningar	Beslut 2021	Äskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
	Finlandssvenska Föreningen i Örebro län	9	-	-	
6452	Örebro-Värmlands distrikt av Sverigefinska Rikt	37	50	37	
	Summa	46	50	37	

Dnr 21RS	Pensionärsorganisationer	Beslut 2021	Äskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
5984	PRO Örebro län	570	570	570	avslås
6547	SKPF Distrikt i Örebro län	200	220	200	
5620	SPF Seniorerna Örebrodistriktet	262	275	267	
6475	Örebro Dövas pensionsärsorganisation	10	30	15	
6637	ÖV distrikt av SFP	32	60	32	
	Summa	1 074	1 155	1 084	

Dnr 21RS	Trafiksäkerhet	Beslut 2021	Äskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6289	NTF Sörmland, Örebro, Östergötland	115	450	115	avslås
6236	SMC Örebro län	44	30	30	
	Summa	159	480	145	

Dnr 21RS	Övriga	Beslut 2021	Äskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6355	Hela Sverige ska leva	206	206	206	
6744	Naturskyddsföreningen Örebro län	53	150	53	avslås
	Summa	259	356	259	

Dnr 21RS	Nya föreningar	Beslut 2021	Äskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
6017	Aktiva seniorer		100	10	
6478	Örebro föreningsråd		250	-	
	Summa	-	350	10	

SUMMA ÖVRIGA FÖRENINGAR

10 132

Dnr 21RS	Folkbildning	Beslut 2021	Äskat 2022	Förslag 2022	Söker flerårigt
4432	ABF	5 660		5 645	
4637	Bilda	1 044		1 074	
6750	Folkuniversitetet	365		328	
6722	Medborgarskolan	985		971	
6230	NBV	3 287		3 050	
6714	Sensus Svealand	799		776	
6282	Studieförbundet	3 752		3 700	
4576	Studieförbundet Vuxenskolan	1 640		1 676	
5713	Kulturens bildningsverksamhet	301		324	
5728	Örebro Läns Bildningsförbund	1 323		1 323	
	Summa	19 156	-	18 867	

Föreningsbidrag (kultur)	1 876
Föreningsbidrag (ungdomsorg. & pol. ungdomsförb.)	2 174
Föreningsbidrag (soc. stödorg.)	6 368
Föreningsbidrag (övriga)	10 132
Föreningsbidrag (studieförbund inkl OLBF)	18 867
Aterbetalning från studieförbunden riktas till OLBF	289
TOTALA FÖRENINGSBIDRAG OCH STOD TILL STUDIEFÖRB	39 706

Bilaga 1 - Ungdomsföreningar

Fördelning 2022

Förening	Grundstöd	Antal medlemmar	Medlemsstöd	Antal aktivitetsdgr	Aktivitetsstöd	Totalt
Equmenia	43 153	392	26 551	26	7 324	77 028
Junis örebrodistriktet	43 153	584	39 556	19	5 352	88 061
KFUM Örebro-Värmland	43 153	4 333	293 484	28	7 888	344 525
KRIK Örebro län	43 153	338	22 894	7	1 972	68 018
Mälardalens elevkårer	43 153	3 781	256 096	24	6 761	306 010
Ny Generation	43 153	277	18 762	10	2 817	64 732
Pingströr. Ungdomsorg.	43 153	756	51 206	11	3 099	97 457
RUM (unga musikanter)	43 153	900	60 959	1 165	328 192	432 304
Sverok Svealand	43 153	3 181	215 457	15	4 226	262 835
Örebro läns schackförbund	43 153	241	16 324	0	0	59 476
Scouterna Örebro län	43 153	635	43 010	43	12 114	98 276
SUMMA	474 681	15 418	1 044 298	1 348	379 745	1 898 723
	25%		55%		20%	

Stöd/medlem 67,73
Stöd/aktivitetsdag 281,71

Politiska ungd.org.	275 277
TOTALT	2 174 000

Bilaga 2 - Politiska ungdomsförbund

Fördelningsnyckel bidrag till politiska ungdomsförbund 2022

Förening	Grundstöd	Antal mandat	Mandatbidrag	Totalt	Beviljat
SSU	9 529	25	107 373	116 902	116 902
MUF	9 529	13	55 834	65 363	65 363
KDU	9 529	6	25 770	35 299	35 299
CUF	9 529	5	21 475	31 004	31 004
LUF	9 529	4	17 180	26 709	26 709
Grön ungdom	9 529	3	12 885	22 414	0
Ungsvenskarna	9 529	9	38 654	48 184	0
Ung Vänster	9 529	6	25 770	35 299	0
SUMMA	76 235	71	304 939	381 174	275 277
	20%		80%		

Region Örebro läns bidrag till studieförbunden och Örebro läns bildningsförbund år 2022

Studieförbund	Bidrag år 2021	Andel av bidrag år 2021	Anslag utifrån år 2021	Studietim år 2019	Justering bidrag	Andel studietim år 2019	Volymanlag utifrån år 2019	Bidragstimmarmålgrupp år 2019	Justering Målgrupp	Andel målgrupp år 2019	Målgrupp år 2019	Delt.dagar år 2019	Andel delt.dagar år 2019	Utb.anslag utifrån år 2019	Bidrag 2022	Andel (%)	Aterbetalning efter granskning 2021	Att utbetala 2022
			70%				15%				5%			10%	100%			
ABF	5 660 034	31,74%	3 962 024	85 812		13,36%	357 413	27 675		14,29%	127 417	2 979	67,37%	1 201 345	5 648 199	31,67%	-3 402	5 644 797
Studieförbundet Bilda	1 044 004	5,85%	730 803	50 812		7,91%	211 635	5 606		2,89%	25 810	263	5,95%	106 060	1 074 309	6,02%	-333	1 073 976
Folkuniversitetet	364 939	2,05%	255 457	16 209		2,52%	67 512	7 231		3,73%	33 292	0	0,00%	0	356 261	2,00%	-28 035	328 226
Medborgarskolan	985 070	5,52%	689 549	63 287		9,85%	263 595	404		0,21%	1 860	67	1,52%	27 019	982 023	5,51%	-10 879	971 144
NBV	3 287 419	18,43%	2 301 193	104 323		16,24%	434 513	68 662		35,45%	316 123	29	0,66%	11 695	3 063 524	17,18%	-13 576	3 049 948
Sensus	798 700	4,48%	559 090	40 800		6,35%	169 935	449		0,23%	2 067	132	2,99%	53 232	784 324	4,40%	-7 959	776 365
Studieförbundet	3 751 478	21,04%	2 626 035	151 815		23,64%	632 320	67 988		35,11%	313 020	798	18,05%	321 811	3 893 185	21,83%	-193 638	3 699 547
Studieförbundet Vuxenskolan	1 639 595	9,19%	1 147 717	108 330		16,87%	451 202	14 531		7,50%	66 901	100	2,26%	40 327	1 706 147	9,57%	-29 650	1 676 497
Kulturens bildningsverksamhet	301 421	1,69%	210 995	20 834		3,24%	86 775	1 117		0,58%	5 143	54	1,22%	21 777	324 689	1,82%	-1 133	323 556
Summa	17 832 660	100,00%	12 482 862	642 222	0	100,00%	2 674 899	193 663	0	100,00%	891 633	4 422	100,00%	1 783 266	17 832 660	100,00%	-288 605	17 544 055
Information och opinion Örebro läns bildningsförbund	98 940 1 224 000														98 940 1 224 000			
Summa	1 322 940														19 155 600			
	19 155 600														19 155 600,00		Kvar	288605,00

Uppgifterna är hämtade 2020-10-01 från SCB statistik tabell 00
 Studieförbundens verksamhet 2019, studietimmar,
 samt från studieförbunden för deltagardagar vid kurser år 2019.
 Uppgifter på Deltagardagar 2019: inkom från ÖLBF 2020-09-22

Ökning jmf med 2021? **0,0%**

3

Nulägesanalys med riktlinjer och mål Kultur och Hälsa

21RS10835

Nulägesanalys - Kultur och hälsa

Örebro län 2021

Förslag till mål och riktlinjer för
utveckling av regionalt arbete med
kultur och hälsa

Version: 1

Nulägesanalys för Kultur och hälsa Örebro län 2021

Förslag till mål och riktlinjer för utveckling av regionalt arbete med kultur och hälsa

Anette Granberg
2021-11-12

Innehåll

1.	Introduktion.....	6
2.	Syfte och frågeställningar	6
2.1	Syfte	6
3.	Övergripande frågeställningar	6
4.	Bakgrund	6
4.1	Centrala begrepp.....	7
4.1.1	Vad är Kultur?	7
4.1.2	Vad är hälsa?	7
4.1.3	Kultur och hälsa – ett brett begrepp.....	7
4.2	Forskning inom Kultur och hälsa	8
	Forskning i Sverige.....	9
	Internationellt - Omfattande granskning av konstens effekter på hälsa	11
5.	Utgångspunkter för nulägesanalys	11
5.1	Regional utvecklingsstrategi – utgångspunkten	11
5.2	Kulturplan 2020-2023 och inriktning för området Kultur och hälsa.....	12
5.3	Tidigare arbete inom Kultur och hälsa 2017-2020.....	12
5.3.1	Internt nätverk för Kultur och hälsa.....	12
5.3.2	Kartläggning - äldres tillgång till Kultur i Örebro län....	12
5.3.3	Projektstöd	12
5.3.4	Kultur på recept	13
5.3.5	Regional samordning, nationellt forskningsprojekt - Dans för Parkinson	14
5.3.6	Processtöd - handlingsplan för kultursamverkan region/kommun	14
5.3.7	Projektet - Shared Reading i samarbete med Örebro universitet	14
5.3.8	Projekt - Systematiskt utvecklingsarbete Dans för hälsa	15
6.	Innehåll Nulägesanalys.....	15
6.1	Kultur och hälsa 2021	15

6.1.1	Organisation och ledning	15
6.1.2	Övergripande regionalt arbete inom området.....	16
6.1.3	Insatser 2021	16
6.1.4	Personal resurser.....	16
6.1.5	Ekonomiska resurser	16
6.2	Målgrupper	16
6.2.1	Samarbete/samverkan lokalt och regionalt	17
6.2.2	Områdets roll i samverkan	18
6.3	Omvärldsbevakning	18
6.3.1	Trender	18
6.3.2	Andra regioners uppdrag	19
6.3.3	Nationell översyn.....	19
7.	Metod	20
7.1	Urval.....	20
7.2	Datainsamling	20
7.3	Databearbetning och analys.....	21
8.	Resultat	21
1.	Slutsatser och rekommendationer till fortsatt arbete	23
2.	Förslag till mål och riktlinjer för regionalt arbete med Kultur och hälsa	23
2.1	Riktlinjer Kultur och hälsa 2022-2027.....	23
2.2	Förslag till mål 2022-2027	23
3.	Referenslista	24

1. Introduktion

Samhällets mål är att alla ska ha förutsättningar för en god och jämlik hälsa på lika villkor. Hälsoklyftorna har dock ökat i landet under de senaste decennierna. Örebro län är inget undantag. Hälsan är ojämnt fördelad i länet och det beror på människors olika livsvillkor och levnadsvanor. Förutsättningarna för en god och jämlik hälsa är kopplade till biologiska, socioekonomiska och kulturella resurser och möjligheter.

Till de viktigaste socioekonomiska faktorerna som påverkar hälsa hör inkomst, utbildningsnivå, funktionshinder, kön, ålder och bostadsort (1).

Region Örebro län strävar därför efter att minska de ojämlika förutsättningarna för en god hälsa med bland annat en solidariskt fördelad kultur som verktyg för social hållbarhet. På uppdrag av Kulturnämnden verksamhetsplan 2021(2) ska en nulägesanalys samt förslag till mål och riktlinjer tas fram för det regionala arbetet med kultur och hälsa.

2. Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Syftet med nulägesanalysen är att analysera och beskriva kultur och hälsa området inom Region Örebro län, dess nuläge, förutsättningar och utveckling, samt ge förslag på mål och riktlinjer. Analysen ska ge svar på vilka förutsättningar som finns och visa på prioriterade områden som behövs för utvecklingen av området Kultur och hälsa i regionen.

3. Övergripande frågeställningar

- Hur ser aktuellt läge ut för kultur och hälsa inom Region Örebro län?
- Vilken utveckling kan bidra till främjande av kultur och hälsa?
- Vilka förutsättningar kan bidra till att bedriva kultur och hälsofrämjande arbete?

4. Bakgrund

I detta avsnitt definieras centrala begrepp och en kort sammanfattning av aktuell forskning inom området, nationellt och internationellt.

4.1 Centrala begrepp

4.1.1 Vad är Kultur?

I huvudsak används två begrepp för att beskriva och tala om kultur, det humanistiska, och det samhällsvetenskapliga kulturbegreppet. Det humanistiska kan beskrivas som den konstnärliga kulturen, och kallas även för det kvalitativa kulturbegreppet (3). Allt som har ett uttryck av underhållning eller skapande genom konstnärliga tekniker. Främst handlar det om genrer så som litteratur, musik, konst, film och scenkonst men även om arkitektur och formgivning (3). Det samhällsvetenskapliga begreppet syftar till sådant som är socialt överfört som levnadsmönster hos olika grupper av individer. Det kan omfatta olika religioner, levnadsstandarder och sätt att leva på (3).

4.1.2 Vad är hälsa?

Hälsa är ett begrepp som kan definieras på många olika sätt. Enligt världshälsoorganisationens (WHO) definition som är den mest använda, är hälsa "ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, inte endast frånvaro av sjukdom och funktionsnedsättning (4).

4.1.3 Kultur och hälsa – ett brett begrepp

Det finns inte någon entydig definition av begreppet kultur och hälsa. Det är ett brett paraplybegrepp som täcker in ett flertal inriktningar och tillämpningar. Andra begrepp som kultur i vården, kultur för äldre, kultur på recept förekommer parallellt. Kultur och hälsa kan till exempel innehålla olika typer av insatser där konstnärliga uttryck, konst och kultur används inom hälso- och sjukvårdsområdet, vård- och omsorgsområdet eller folkhälsoområdet. Det kan vara i utifrån ett behandlande och rehabiliterande syfte, eller i ett förebyggande och hälsofrämjande syfte. Den brittiska rapporten *Creative Health: The Arts for Health and Wellbeing 2017* (5), har illustrerat bredden inom begreppet kultur och hälsa, och innehåller en omfattande genomlysning av fältet:

- Konst och kultur i vårdmiljöer, på sjukhus men också inom social omsorg.
- Program för deltagande i konst och kultur, individuella aktiviteter eller aktiviteter i grupp som syftar till att uppnå bättre hälsa eller bibehålla hälsa, t. ex. inom vård, social omsorg eller inom lokalsamhället.
- Konst eller kultur på recept, det vill säga förskrivning av deltagande i skapande aktiviteter, ofta, men inte alltid, för människor som drabbats av psykisk ohälsa.
- Konstnärlig terapi (exempelvis drama, musik eller bildkonst) som riktar sig till enskilda individer och som primärt används i kliniska sammanhang.

4.2 Forskning inom Kultur och hälsa

Forskningsfältet kultur och hälsa är omfattande och förenar medicinska och naturvetenskapliga teman med samhällsvetenskapliga, humanistiska och konstnärliga discipliner. I en forskningspresentation över området i boken Kultur och hälsa – ett vidgat perspektiv (6), utgiven av Centrum för kultur och hälsa vid Göteborgs universitet, sorteras forskningen inom området kultur och hälsa in i fyra fokusområden: Konst och hälsa, Medicinsk humaniora, Global hälsa och Kritiska studier i hälsans begrepp. Statens Kulturråd har i sin nationella översyn av området Kultur och hälsa sammanfattat bredden av begreppen, se nedan (7).

- *Konst och hälsa* (arts and health) är kultur och hälsa ur ett medicinskt och naturvetenskapligt perspektiv. Främst tar man upp de rehabiliterande effekterna av konstupplevelser och konstutövning. Frågor man ställer rör just huruvida kulturella erfarenheter som musik, dans eller konst kan stimulera rehabiliteringen av en patient. Man undersöker om denna process är möjlig att observera, mäta men också utöva i hälsovården (8-10).
- *Medicinsk humaniora* (medical humanities) är humanioras och samhällsvetenskapens blick på sjukdom och hälsa, läkare och patient, sjukhus och medicin som kulturfenomen. Forskningsfrågor inom Medicinsk humaniora är exempelvis vilken roll sjukdomsdiagnoser spelar för människors personliga identitet, vilken syn på kroppen som genomsyrar hälsovården och hur en förståelse av vad det är att vara vid god hälsa eller vilket språkbruk som används för att tala om hälsa vuxit fram historiskt (11).
- *Global hälsa* (global health) diskuterar vilken roll faktorer som genus, etnicitet, religion, klass eller geografiskt hemvist kan ha för hälsofrågor. Man frågar sig hur hälsan är distribuerad, globalt eller lokalt och hur alla kan få samma tillgång till hälsovård. Forskare som arbetar med Global hälsa återfinns i en mängd olika ämnen, alltifrån medicin över samhällsvetenskap till humaniora och ekonomi (12).
- *Studier i hälsans begrepp* (conceptual health studies) ställer den kritiska frågan om vad som menas med hälsa och sjukdom och hur hälsa uppstår i skärningspunkten mellan personliga erfarenheter, biologiska symptom och kulturella re-presentationer. Här ingår ämnen som filosofi, teologi, sociologi och konstnärlig forskning. Ofta finns denna typ av studier inom fältet medicinsk humaniora (13).

En omfattande sammanställning av internationell forskning som visar att kultur i olika former har positiva effekter på hälsan under livets alla skeden görs i den brittiska parlamentariska rapporten från Creative Health: The Arts for Health and Wellbeing 2017, (14). I rapporten redovisas belägg för sambanden genom både kvantitativa och kvalitativa metoder, genom ekonomiska analyser och mätningar av hälsa och

välbefinnande. Det konstateras samtidigt att studierna är av varierande kvalitet, att det behövs fler utvärderingar av hög kvalitet för att möjliggöra komparativa analyser och fler longitudinella studier för att studera sambanden mellan kultur, hälsa och välbefinnande. Kunskapen om forskningen på området behöver samlas, men också aktivt spridas för att tas i beaktande vid framtagande av exempelvis kliniska riktlinjer av ansvariga myndigheter.

Välfärdssektorn i stora delar av Europa står inför utmaningar utifrån en demografisk utveckling med en åldrande befolkning, en stor andel långtidssjukskrivna och en ökande psykisk ohälsa. I den brittiska rapporten konstateras att innovativa lösningar krävs i ett läge där vården och omsorgen befinner sig i ett pressat läge. Rapporten argumenterar också för att konst och kultur kan spela en viktig roll både i förebyggande och rehabiliterande syfte, liksom för den allmänna folkhälsan. Rapporten beskriver även det pågående skiftet från en sjukhuscentrerad och sjukdomsbaserad vård till en mer personcentrerad och hälsobaserad vård. Den betydelsefulla roll som konst och kultur kan spela inom den personcentrerade vården borde enligt rapporten uppmärksammas i högre grad (5).

Forskning i Sverige

I regeringens proposition *Forskning för ett bättre liv* (2005) lyftes vikten av ökad kunskap inom området kultur och hälsa fram och därför avsattes 5 miljoner kronor i budgeten för 2006 för forskning om kultur och hälsa (15). Medlen förmedlades via Vetenskapsrådet till forskare inom flera olika vetenskapliga discipliner.

Forskningsprojekten spänner över estetiska ämnen, psykologi, sociologi, antropologi och folkhälsovetenskap. Flera forskningsinitiativ inom kultur och hälsa har tagits även efter Vetenskapsrådets forskningsprogram.

I Sverige finns följande forskningsmiljöer med någon anknytning till fältet kultur och hälsa.

Karolinska institutet och Kungliga Tekniska Högskolan driver gemensamt Centrum för kultur, kognition och hälsa, med målet att bedriva forskning på världsledande nivå genom neurologi, psykologi, datamodellering och beteendegenetik, och bygga vidare på forskning från bl.a. Centrum för social hållbarhet (CSS) och Avdelningen för innovativ vård vid Karolinska Institutet. I Centrum för kultur, kognition och hälsa ingår webbplatsen Den Kulturella Hjärnan (The Cultural Brain Initiative) som drivs med stöd av Stockholm läns landsting och Statens musikverk. Syftet är att lyfta fram och presentera internationell spetsforskning om relationen mellan kultur, hjärna, lärande och hälsa.

Institutionen för kulturvetenskaper vid Humanistiska och Teologiska Fakulteterna vid Lunds universitet driver forskningsnoden Medicinsk humaniora. De genomför forskning och utbildning utifrån kulturella perspektiv som är relevant för hälso- och

sjukvården, utformning av folkhälsopolitiska målsättningar, biomedicinsk forskning samt förståelser av dessa verksamheter.

Vid Göteborgs universitet fanns mellan åren 2011–2017 Centrum för kultur och hälsa, som var en nod för att knyta samman forskning om kultur och hälsa inom olika institutioner och fakulteter vid Göteborgs universitet. Syftet var att stimulera till insatser inom såväl forskning som utbildning för att belysa relationen mellan kultur och hälsa och sär-skilt stimulera till samarbete mellan olika vetenskapliga områden och discipliner, liksom mellan akademi och olika aktörer i samhället.

På Institutionen för idé- och lärdomshistoria vid Uppsala universitet finns Forum för medicinsk humaniora och samhällsvetenskap som är ett initiativ från vetenskapsområdena för humaniora och samhällsvetenskap, liksom medicin och farmaci. Målsättningen är att bygga upp en plattform för att utveckla och fördjupa ett mångdisciplinärt samarbete kring frågor som rör medicin och hälsa inom såväl utbildning som forskning. Forumet samlar forskning från universitets olika fakulteter, och planerar att på sikt initiera egen forskning. Projektet är treårigt och startade 2017. kroppslig variation och sjukdom utifrån olika humanistiska och samhällsvetenskapliga perspektiv.

En företrädare för Centrum för kultur, kognition och hälsa vid Karolinska institutet, professor Gunnar Bjursell, menar att det internationellt sett finns mycket forskning inom kultur och hälsa, och att det inte längre råder någon brist på forskningsevidens och beprövade metoder. Ett hinder för utvecklingen av det praktiska kultur och hälsa-arbetet i Sverige är däremot att:

- det i hög grad saknas forskning i Sverige och forskning med svenska exempel . Mer forskning inom landet skulle leda till en högre kunskapsnivå och även leda till att medicinska utbildningar (bland läkare, sjuksköterskor, arbetsterapeuter) skulle inkludera kultur och hälsa. Detta skulle i sin tur skapa förutsättningar för mer och bättre praktik i Sverige.
- Ett större intresse inom den medicinska kåren behöver byggas upp för att området ska få fäste inom hälso- och sjukvården och omsorgen.
- En svårighet som nämns för att utveckla forskning inom kultur och hälsa i Sverige är att fördelning av forskningsmedel traditionellt sker utifrån tidigare meriter ofta mätt i till exempel antal publiceringar i vetenskapliga tidskrifter, vilket gör det svårt för ett nyare forskningsområde att etablera sig. Därför anser vissa att det för denna typ av nyare forskningsområde skulle krävas öronmärkta pengar för att skapa utvecklingsmöjligheter.

Internationellt - Omfattande granskning av konstens effekter på hälsa

Under de senaste två decennierna har forskningen kring konstens effekter på hälsa och välbefinnande ökat kraftigt i WHO: s europeiska region (16). En systematisk översikt visar evidens på konstens roll för att förbättra hälsa och välbefinnande, med ett särskilt fokus på WHO: s europeiska region. Resultat från över 3000 studier identifierade en viktig roll för konsten i förebyggande av ohälsa, främjande av hälsa samt behandling av sjukdomar under hela livslängden. Den gynnsamma effekten av konsten kan främjas genom att erkänna och att bidra till evidensen genom att underlätta konstengagemang på individuell, lokal och nationell nivå, och stödja sektorsövergripande samverkan och samarbete.

Rapporten finner bevis på konstens bidrag till hälsofrämjande och förebyggande insatser för en rad psykiska och fysiska hälsotillstånd, samt behandling eller hantering av akuta och kroniska tillstånd som uppstår över hela livsloppet. Konsten kan också vara kostnadseffektiv, eftersom befintliga tillgångar och, eller resurser ofta används. Rapporten finner också att konsten kan bidra till en holistisk och integrerad människocentrerad vård, som tar itu med komplexa utmaningar för vilka det idag inte finns lösningar inom sjukvården. Konsten kan också bidra till att hjälpa länder nå målen genom 2030-agendan för Hållbar utveckling och WHO:s trettonde allmänna ramprogram, 2019–2023, som syftar till att öka humankapitalet, minska ojämlikhet och främja multisektoriella åtgärder för hälsa och välbefinnande (16).

5. Utgångspunkter för nulägesanalys

5.1 Regional utvecklingsstrategi – utgångspunkten

Den regionala utvecklingsstrategin uttrycker att önskvärt läge för 2030 är en god, jämlik och jämställd folkhälsa (17). Området kultur och hälsa är tvärsektoriellt och avser främst kultursektorns samverkan genom insatser där kultur används inom sjukvårds-, omsorgs eller folkhälsoområdet. Kultur och hälsa definieras i kulturplanen enligt följande (18):

”Genom kultur utvecklas individer och samhällen. Oavsett hälsa, språkförmåga eller roll i samhället är det möjligt att ta del av och skapa kultur, ensam eller i gemenskap med andra. Kultur stärker välbefinnandet, bidrar till livskvalitet och ger en känsla av sammanhang. Kultur kan bidra till läkande processer vid olika sjukdomstillstånd. Kulturella/ konstnärliga upplevelser och eget skapande bidrar således till en förbättrad hälsa. Hälsa handlar inte bara om frånvaron av ett sjukdomstillstånd hos individen utan lika mycket om ett bredare välbefinnande”.

För att påverka hälsoklyftorna behövs därför ett systematiskt arbete på alla samhällsnivåer och inom alla sektorer. Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande insatser från såväl samhällets som individens sida kan förbättra livskvaliteten och bidra till minskade samhällskostnader.

5.2 Kulturplan 2020-2023 och inriktning för området Kultur och hälsa

Region Örebro län strävar utifrån den regionala utvecklingsstrategin mot att minska den ojämlika hälsan med bland annat en solidariskt fördelad kultur som verktyg för social hållbarhet. Region Örebro län har sedan lång tid överenskommelser med länets kommuner, Örebro Läns Idrottsförbund/SISU Idrottsutbildarna Örebro och Örebro Läns Bildningsförbund om samverkan för en god, jämlik och jämställd hälsa i länet (1). Syftet med överenskommelserna är att skapa ett långsiktigt och kunskapsbaserat lokalt och regionalt folkhälsoarbete i länet. Den ideella sektorn är en viktig aktör i det arbetet. Utifrån såväl forskning som beprövad erfarenhet är kulturområdet relevant för förebyggande och främjande insatser. I utvecklingsarbetet är samverkan och utbyte mellan yrkespraktik, konstnärligt och vetenskapligt arbete centralt.

5.3 Tidigare arbete inom Kultur och hälsa 2017-2020

5.3.1 Internt nätverk för Kultur och hälsa

Ett internt nätverk initierades under 2017 för kultur och hälsa med representanter från regional utveckling samt hälso- och sjukvården. Nätverket syftar till att utveckla samverkan, bland annat genom att lyfta goda exempel från andra regioner, samt sprida kunskap och forskning inom området. Nätverket har inte varit aktivt sedan Covidpandemin startade 2020.

5.3.2 Kartläggning - äldres tillgång till Kultur i Örebro län

En kartläggning genomfördes under 2018 i syfte att undersöka kommunernas arbete med kultur för äldre. Kartläggningen har varit en viktig utgångspunkt i det fortsatta arbetet med att definiera och utveckla samverkan mellan kommunerna och regionen. Kontaktpersoner har identifierats i några av kommunerna i länet, dessa är viktiga för kommunikationen och informationen mellan region och kommun.

5.3.3 Projektstöd

Under åren 2017-2019 har flertalet utvecklingsprojekt genomförts med kultur som förebyggande insats med stöd av utvecklingsmedel kultur. Verksamhetsområden som sökt medel är bland annat Patientbiblioteket och psykiatrin inom Region Örebro län.

5.3.4 Kultur på recept

Under 2019 utreddes frågan om kultur på recept. En motion lämnades in från vänsterpartiet som föreslog att regionfullmäktige skulle besluta om att införa kultur på recept i Region Örebro län. Hälso- och sjukvårdsnämnden och kultur- och fritidsnämnden fick i uppdrag att yttra sig med anledning av motionen. Motionen besvarades genom att det inte finns en uppbyggd organisation vilket skulle försvåra förskrivningen av kultur. Kultur på recept skulle också kräva resurser, med exempelvis gruppträffar och arrangerade aktiviteter, samt uppföljning av insatserna, vilket skulle kräva tid och planering för vårdpersonal. Att införa kultur på recept skulle också kräva evidensbaserade underlag. Istället lyfte man att det redan finns befintliga plattformar för att utveckla det hälsofrämjande arbete med de verktyg som finns i Region Örebro län. Bland annat genom att utveckla och formalisera gemensamma plattformar för samverkan och kunskapsutbyte genom att förtydliga uppdrag och mandat. Dessa plattformar är:

- Region Örebro län har överenskommelser med länets kommuner, Örebro läns idrottsförbund, SISU samt Örebro läns bildningsförbund (ÖLBF) om samverkan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län. Överenskommelserna gäller för perioden 2018-2023 och är en plattform för samverkan i syfte att möjliggöra utveckling av hälsofrämjande arbete och som kan vara en viktig bas att fortsätta utveckla arbetet ifrån.
- Det finns i dagsläget också plattformar för såväl hälsofrämjande som kulturutövande arbete inom hälso- och sjukvården. Inom område psykiatri i hälso- och sjukvårdsförvaltningen har det hälsofrämjande arbetet fokus på de levnadsvanor som främst bidrar till den samlade sjukdomsördan i Sverige. Det gäller tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor.
- Det bedrivs även hälsofrämjande arbete inom Region Örebro län baserat på kunskapsstyrning, där det även kommer att bildas ett lokalt programområde (LPO). Arbetet utgår från den nationella riktlinjen ”Prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor” samt Region Örebro läns verksamhetsplan.
- I Örebro läns kulturplan 2020 – 2023 finns två prioriterade områden. Det ena området är solidariskt fördelad kultur, med inriktning barn och unga, och det andra är kultur och hälsa. Enligt kulturplanen ska Region Örebro län arbeta hälsofrämjande, förebyggande, vårdande och rehabiliterande. I kulturplanen anges det också att det finns behov av bättre samverkan med hälso- och sjukvården och det hälsofrämjande arbetet med kultur och hälsa, något som även hälso- och sjukvården har uttryckt i sitt enkätsvar till Statens kulturråd.

5.3.5 Regional samordning, nationellt forskningsprojekt - Dans för Parkinson

Under 2019 erbjöds regionen att delta i ett nationellt forskningsprojekt för ”Dans för Parkinson”. Syftet med forskningsprojektet är att kunna ge en beskrivning av ur vilka aspekter ”Dans för Parkinson” kan bidra i rehabilitering vid Parkinsons sjukdom. Syftet är att utvärdera hälso-relaterade effekter av dans för personer med Parkinsons sjukdom. Regionens uppdrag har varit att samordna danspedagogerna i länet som deltar i studien och samarbetat med studieförbund gällande det praktiska för att kunna genomföra studien. Kultur och hälsa har bidragit med medel till löner för danspedagogerna under studien samt lokaler.

5.3.6 Processtöd - handlingsplan för kultursamverkan region/kommun

Under 2019 påbörjades en process i samverkansrådet för kulturchefer samt specifika samverkansrådet för politikerna i syfte att ta fram en handlingsplan för kultursamverkan region/kommun utifrån den politiska inriktningen solidariskt fördelad kultur, och arbete med kultur och hälsa. Målet är att stärka arbetet med kultur och hälsa i länet. Fokusområden är psykisk ohälsa, funktionshinder, äldreomsorg och kultur som förebyggande. Unga och äldre pekas ut som viktiga grupper. En viktig del i arbetet är ökad samverkan mellan kultur och omsorgerna. Processen för en gemensam handlingsplan har följt följande steg:

- Sammanställning av underlag utifrån kommunala förutsättningar och behov.
- Identifierat vilken och hur samverkan ska ske mellan kommun/region.
- Presenterat och sammanställt förslag på åtgärder inom området.
- Prioriteringsdiskussion utifrån förslag på åtgärder i handlingsplanen
- Beslutat prioritering av samtliga åtgärder i handlingsplan
- Beslutad och förankrad handlingsplan (19) *Handlingsplan för kultursamverkan region/kommun (2020-2023)*.

5.3.7 Projektet - Shared Reading i samarbete med Örebro universitet

En fortbildningsinsats för att utbilda Shared Reading ledare påbörjades under 2019. Shared Reading (SR) är en speciell metod för högläsning och diskussion av skönlitteratur i grupp, utvecklad av den engelska litteraturvetaren Jane Davis. Metoden har fått stor spridning i Storbritannien via The Reader Organisation som organiserar hundratals SR-grupper, ofta ledda av ideellt engagerade läsledare (20). Målet med SR är bland annat att ovana läsare ska komma i kontakt med läsning och skönlitteratur. Metoden kan användas för personer som av olika anledningar hamnat i socialt utanförskap men det kan också användas inom andra områden och för andra målgrupper. Syftet med projektet i Örebro län var att utbilda ledare i metoden Shared Reading samt undersöka upplevelsen av metoden både för ledare och deltagare. Alla utbildade ledare hade som krav att driva och hålla i egna SR grupper efter fortbildning. Pga av pandemin har ett fåtal grupper startats. Målsättningen med projektet är att i nära samarbete mellan forskare och ”praktiker” arbeta med att sprida

kunskap om SR. Att ledarna utvecklar och anpassar SR-metoden till de behov och praktiska förutsättningar som finns utifrån verksamheternas mål. Avsikten är ytterst att projektet ska bidra till att metoden shared reading används i region Örebro län. Projektet kommer att fortgå under 2022.

5.3.8 Projekt - Systematiskt utvecklingsarbete Dans för hälsa

Ett samarbete påbörjades internt inom Regional utveckling under 2019 för att undersöka förutsättningarna för att utveckla arbetet med metoden Dans för hälsa. Det har framkommit önskemål till Kultur och Ideell sektor samt Vårld och folkhälsa att det finns behov om samordningsstöd och finansiellt stöd för att kunna erbjuda en metod (21) som visat sig gett goda effekter på målgruppen unga flickor med lättare psykisk ohälsa. Regional utveckling (kultur och ideell sektor samt Vårld och folkhälsa) startade ett systematiskt utvecklingsarbete med det långsiktiga målet att förbättra unga flickors psykiska hälsa och därmed bidra till att minska ojämlikheten i hälsa i länet. Regionen har bidragit till kostnader för dansinstruktörer, startbidrag, samt dialogstöd i processen för kommunernas framtagande av implementeringsplaner för metoden Dans för hälsa. Under 2022 kommer regionen att följa upp implementeringsplanerna genom fokusgruppsdiskussioner. I dagsläget deltar 10 kommuner i arbetet, varav 2 kommuner redan har arbetat, och kommer att fortsätta att arbeta med metoden i dessa kommuner.

6. Innehåll Nulägesanalys

Nulägesanalys syftar till att dels ge en välgrundad bild av nuläget för regionens utvecklingsområde Kultur och hälsa, och samtidigt undersöka områden som behöver utvecklas.

Nulägesanalys är uppdelad i tre huvudområden;

1. Kultur och hälsa området idag - organisation och ledning, insatser, personella och ekonomiska resurser.
2. Målgrupper - samverkan lokalt/regionalt, processer (roll och strategi).
3. Omvärldsbevakning – trender, andra regioners uppdrag, och andra faktorer som kan påverka.

6.1 Kultur och hälsa 2021

6.1.1 Organisation och ledning

Kultur och hälsa är ett utvecklingsområde under Kultur och ideell sektor inom förvaltningen Regional utveckling Region Örebro län. Inom ramen för den politiska styrda organisationen lyder området Kultur och hälsa under Kulturnämnden i Region Örebro län.

6.1.2 Övergripande regionalt arbete inom området

- Driva och delta i nätverk
- Kartlägga och utreda
- Sprida forskning och kunskap
- Stödja utvecklingsprojekt
- Samverka/Samarbeta
- Delta i forskningsprojekt

6.1.3 Insatser 2021

- Uppföljning av det systematiska utvecklingsarbetet med Dans för hälsa. Uppföljning av kommunernas implementeringsplaner genom fokusgruppsdiskussioner för samtliga kommuner. Det pågår också arbete med att erbjuda nätverkssträffar som syftar till att dela erfarenheter och öka kunskap för samtliga berörda i projektet.
- Det pågår också ett arbete med att utveckla projektet Shared Reading till att även innefatta skrivandets betydelse och roll för hälsan. Utbildningsinsats Reflekterande skrivande startar i slutet av året 2021.
- Uppföljning av projektet Dans för Parkinson. Pågår diskussioner om att utveckla till lärdomar och erfarenheter från Dans för Parkinson till fler områden inom äldreården, tex dans för personer med demens.
- Uppföljning av handlingsplan för kultursamverkan region/kommun och specifikt de aktiviteter som berör kultur och hälsa-området.
- Uppföljning av projektet Hälsa på! Dans och musik på äldreboende i länet.

6.1.4 Personal resurser

1 utvecklingsledare som arbetar ca 20-30% inom området Kultur och hälsa.

6.1.5 Ekonomiska resurser

Området Kultur och hälsa har en totalbudget på 145 tkr per år.

6.2 Målgrupper

Insatserna under 2021 berör följande målgrupper i Örebro län;

- Flickor med lättare psykisk ohälsa, (projekt - systematiska utvecklingsarbetet Dans för hälsa).
- Äldre på äldreboenden i länet (projekt – Hälsa på! Dans och musik på äldreboenden).
- Personer med Parkinsons sjukdom (nationellt forskningsprojekt – Dans för Parkinson).
- Personer med intresse för litteratur och skrivandets roll för hälsan (Projekt Shared Reading och Reflekterande skrivande).

6.2.1 Samarbete/samverkan lokalt och regionalt

För att nå målgrupper i ovan nämnda insatser, (se ovan) sker samarbete/samverkan mellan en rad olika aktörer beroende på insats/projekt.

Tabell 1

Samarbete/samverkan	Kommunalt	Regionalt	Andra aktörer/organisationer
Insatser 2021			
Regionalt systematiskt utvecklingsarbete Dans för hälsa	Socialförvaltning Kulturförvaltning eller liknande Kulturskola/Skola/Elevhälsa/ Folkhälsostراتيجer/folkhälsoteam eller liknande.	Social välfärd och Folkhälsa, Utbildning och arbetsmarknad samt Kultur och ideell sektor (Kultur och hälsa), Regional utveckling.	Forskare/Psykiatri för barn o unga samt universitets-sjukvårdens forskningscentrum, (UFC).
Hälsa på! Dans och musik på äldreboenden	Kontaktpersoner inom Vård och omsorg, Kulturförvaltning eller liknande	Kultur och ideell sektor (Kultur och hälsa)	Fria konstnärer
Dans för Parkinson	Örebro, Stockholm, Göteborg, Jönköping, Vänersborg, Ljungskile, Uppsala	Kultur och ideell sektor (Kultur och hälsa) samt Region Jönköpings län.	Studieförbund Vård och omsorg (Örebro kommun)
Shared Reading och Reflekterande skrivande	Kulturförvaltningar/skola utbildning/	Regional biblioteksverksamhet Kultur och hälsa	Externa föreläsare och utbildare Örebro universitet (Litteratur vetenskap)
Regionalt nätverk		Interna och externa medverkande psykiatri, kultur och ideell sektor, välfärd och folkhälsa, patientbibliotek et.	
Kommunalt nätverk	Vård och omsorgspersonal (Örebro, Kumla, Askersund, Lekeberg, Laxå, Ljusnarsberg, Hallsberg, Lindesberg)	Kultur och hälsa	
Nationellt nätverk	Utvecklingsledare, strateger, med flera	Samtliga regioner i Sverige	

6.2.2 Områdets roll i samverkan

Området Kultur och Hälsa kan ha olika former av samverkan beroende på roll och insats.

Tabell 2

Insatser 2021	Områdets roll och ansvar
Systematiskt utvecklingsarbete Dans för hälsa	Projektledare/samverkan/finansiering av projektet
Hälsa på! Dans och musik på äldreboenden	Samverkan/finansiering av projektet
Dans för Parkinson	Regional samordning/finansiering av projektet
Shared Reading och Reflekerande skrivande	Projektledare/projektmedarbetare/finansiering av projektet
Regionalt nätverk	Driver nätverket
Kommunalt nätverk, kontaktpersoner	Driver nätverket
Nationellt nätverk	Deltar i nätverket

6.3 Omvärldsbevakning

6.3.1 Trender

Vilka trender är starka och hur påverkas området Kultur och hälsa?

Fem megatrender har identifierats i Region Örebro läns omvärldsrapport 2020 (22). - som påverkar förutsättningarna för Region Örebro län, dessa är; globalisering, digitalisering och teknisk utveckling, urbanisering, demografiska förändringar och hållbarhetsfokus.

Utmaningar utifrån ett hälsoperspektiv är:

- Resursstarka dras till städerna – det blir svårare att uppfylla hälso- och sjukvårdslagen om vård på lika villkor.
- Att se förbyggande insatser som en investering, inte som en kostnad.
- Ökande hälsoglapp mellan olika grupper.
- Likvärdigt bemötande och insatser oberoende av kön, etnicitet och socioekonomisk status.

Myndigheten för Kulturanalys lyfter fram fem trender som på olika sätt kan tänkas påverka ungas och äldres kulturvanor (23). Urvalet av trender har gjorts utifrån i vilken mån de kan bedömas ha konsekvenser för kulturvanor.

1. En första trend handlar om att det svenska samhället utvecklas mot att bli alltmer heterogent som ett resultat av processer som urbanisering, ökade inkomstklyftor, ökade skillnader i hälsa mellan olika grupper, en ökande andel äldre i befolkningen, migrationsströmmar med mera. Det heterogena samhället ger olika förutsättningar för kulturvanor, vilket blir viktigt att fånga.
2. Den andra trenden handlar om att vi verkar gå mot en mer deltagarstyrd kultur som drivs fram i synnerhet av den yngre delen av befolkningen. Digitaliseringen har förenklat för medborgare att själva skapa och vara med och forma kultur.

- Samtidigt som många kulturvanor är kopplade till internet ser vi dock ett uppsving för det unika kulturarrangemanget som kan upplevas på en fysisk plats tillsammans med andra – detta värderas högt både bland unga och äldre.
3. Den tredje trenden handlar om att kommunikation via bilder sannolikt blir allt viktigare. Vi lever i dag i ett bildsamhälle där förmågan att tolka bilder har blivit en del av den kompetens som krävs för att kunna delta i de demokratiska processerna.
 4. Den fjärde trenden handlar om att stora datamängder om människors kulturvanor används för att anpassa (i dagsläget den kommersiella) kulturen till efterfrågan, vilket skulle kunna leda till likriktning och brist på nyskapande kultur.
 5. Den femte trenden, slutligen, handlar om att kulturutbudet på internet i allt högre utsträckning individanpassas med hjälp av algoritmer, vilket riskerar att leda till att människor fastnar i så kallade filterbubblor.

6.3.2 Andra regioners uppdrag

I Region Jönköpings län finns en modell som kallas kulturunderstödd rehabilitering, med gruppträffar under 10 veckor där deltagarna får ägna sig åt bland annat eget skapande och ta del av kulturupplevelser. Målet är att deltagarna efter rehabiliteringen ska kunna återgå till arbete, arbetsträning eller studier .

Blekinge, Halland, Jönköping, Stockholm, Västra Götaland, Östergötland är några andra exempel på regioner och län som arbetar med en eller flera modeller för att stärka området kultur och hälsa regionalt. Det kan handla om reguljärt stöd för kulturverksamhet, uppbyggda nätverk som är strukturerat genom avtal.

En annan modell är politiskt förankrade och beslutade uppdrag för kultur och hälsa genom strategier, handlingsplaner eller åtgärdsprogram. Sektors överskridande arbetsgrupper, styrgrupper för samordning och finansiering är en annan. Flera arbetsmodeller finns också inom samordningsförbundet FINSAM (finansiell samverkan inom rehabiliteringsområdet) för personer/grupper med behov av flera myndigheters stöd där kultur ingår som del av rehabilitering t. ex. för att komma tillbaka från sjukskrivning, ut i arbetsliv, eller i utbildning.

6.3.3 Nationell översyn

En nationell översyn av området kultur och hälsa genomfördes av Statens Kulturråd 2018 (7). Uppdraget innebar att identifiera kulturens roll i det förebyggande folkhälsoarbetet, inom hälso- och sjukvården samt främjande av psykisk hälsa, lyfta goda exempel på styrning, metoder och strukturer samt inhämta synpunkter från regioner och andra statliga myndigheter. Det som upplevs som ett gemensamt hinder är avsaknad av uppdrag, ansvar och mandat. Det är ett grundläggande hinder som försvårar samverkan på olika sätt kommunalt och regionalt. Därför behövs

tvärsektoriella uppdrag för kultur och hälsoinsatser regionalt. Den pressade ekonomin är ett annat gemensamt problem.

7. Metod

I detta avsnitt beskrivs hur arbetet har gått tillväga dvs, hur arbetet har systematiserats, och vilka underlag som samlats in utifrån de frågor som analysen vill ha svar på och som ställdes inledningsvis av denna rapport.

- Hur ser aktuellt läge ut för kultur och hälsa inom Region Örebro län?
- Vilken utveckling kan bidra till främjande av kultur och hälsa?
- Vilka förutsättningar kan bidra till att bedriva kultur och hälsofrämjande arbete?

Underlagen bygger på observationer och diskussioner i samverkan med interna och externa aktörer. Till stor del har kvalitativa metoder används i syfte att beskriva området Kultur och Hälsa. I detta avsnitt beskrivs och redovisas urval, datainsamling, databearbetning samt analys.

7.1 Urval

Ett strategiskt urval gjordes för att få en djupare förståelse och kunskap kring området kultur och hälsa regionalt. Urvalet berör således den regionalt finansierade kulturen såsom regionala kulturinstitutioner, regional främjandeverksamhet, regionalt finansierade kulturproducenter, folkbildningen, civilsamhället och professionella kulturskapare.

7.2 Datainsamling

Tabell 3 Underlag för nulägesanalysen

Typ av dokument	Övergripande innehåll	Område/ Förvaltning	Framtaget datum
Kartläggning (dialoger i samband med framtagandet av kulturplanen).	Kultur och hälsas utmaningar och tendenser i Örebro län 2020-2023	Kultur och ideell sektor/ Regional utveckling	2019-03-01
Kulturplan 2020-2023	Konkretisering av den regionala utvecklingsstrategin	Kultur och ideell sektor/ Regional utveckling	2019-12-09
Handlingsplan	Kultursamverkan region/kommun 2020-2023	Kultur och ideell sektor i samverkan med kommunerna i Örebro län	2020-10-29

7.3 Databearbetning och analys

För att bearbeta data har en swot-analys tagits fram för området Kultur och hälsa. Analysen visar den egna verksamheten (området Kultur och hälsa regionalt) dess styrkor och svagheter, samt eventuella möjligheter och hot som kan finnas. Syftet är att skapa en gemensam bild över nuläget, och lägga grunden till en gemensam strategi. SWOT-analysen har använts för att förklara, och för att få en ökad förståelse för verksamhetens roll ur ett större perspektiv (både internt och externt) samt för att tydliggöra möjligheter, och områdets fortsatta utveckling.

Tabell 4 SWOT-analys enligt Marilyn M. Helms et al., (24).

	Underlättande faktorer	Försvårande faktorer
	Styrkor	Svagheter
Interna	Samverkan med andra områden på förvaltningen (Social välfärd o folkhälsa samt Utbildning och arbetsmarknad) Kompetens inom Kultur och hälsa- området Kunskaper inom process och projektarbete Kvalité på processer, verktyg Korta beslutsvägar på tjänstemannanivå	Få resurser (personella och finansiella) Få samarbeten internt inom Kultur och ideell sektor Ojämn fördelning av kulturslag för olika insatser/projekt/processer inom Kultur och hälsa området Samverkan med hälso och sjukvården En utvecklingsledare som äger frågan – sårbart
	Möjligheter	Hot
Externa	Dokument som stödjer arbetet; Regionala utvecklingsstrategin mot en social hållbarhet Regional Kulturplan med särskilda satsningar inom området Utveckla samverkan internationellt	Ingen evidens för kultur Otydlighet i roller och ansvar, mandat. Okunskap om kultur och hälsa Politiska omprioriteringar och beslut

8. Resultat

SWOT analysen visar den egna verksamheten (området Kultur och hälsa inom Kultur och ideell sektor) dess styrkor och svagheter internt, samt eventuella möjligheter och hot som kan finnas i specifika situationer, externt och som kan påverka arbetet. *Styrkor* beskriver det interna gynnsamma faktorerna. *Svagheter*, beskriver interna ogynnsamma faktorer. *Möjligheter*, beskriver externa gynnsamma faktorer, samt *Hot* som beskriver externa ogynnsamma faktorer.

SWOTen visar också en koppling mellan de olika rutorna och delar i analysen. Tabell 5 visar relationerna i analysen, och där det finns matchande styrkor och möjligheter, alternativt matchande svagheter och hot.

Tabell 5 Resultat av SWOT-analys för *området Kultur och hälsa*

Matchningar	Konsekvens för området	Hanteras genom att
Fördelar Styrkor+Möjligheter (Förklaring: förstärka styrkor och se till att möjligheter händer)	Skaffa ytterligare kompetens, verktyg etc i syfte att förstärka området. Skapa möjligheter att påverka framtagande av stödjande dokument, strategier. Utveckla kompetens för ansökningar inom EU-projekt.	-Klargöra samverkan, kunskap och erfarenhetsutbyte med andra områden inom Region Örebro län -Utveckla lärandet för processer/projekt inom förvaltning -Kontinuerligt genomföra kvalitetsgranskning av verksamheten -Undersöka samarbete/projekt internationellt
Försvar Styrkor+Hot (Förklaring: förstärka styrkor för att avvärja hot)	Utveckla forskarkompetensen och de kunskaper som finns internt i syfte att vara ett stöd inom Kultur och hälsoområdet. Tydliggöra roller och ansvar, mandat.	-Skapa och besluta om att etablera en kunskapsplattform med tydliga roller, ansvar och mandat för forskar- och praktisknära stöd till organisationer/aktörer. -
Svaghet Svagheter+Hot (Förklaring: Motverka risker och avvärja hot)	Få resurser (personella och finansiella). Samverkan internt är skral, och otydlighet i roller, ansvar, och mandat. Ojämlig tillgång till de olika kulturslagen. Prioriteringar och beslut anger ambitionen.	-Tillsätta personella och finansiella resurser. -Tillgängliggöra kultur som verktyg för hälsofrämjande förebyggande insatser - Utveckla samverkan internt/externt genom tydliga roller, ansvar och mandat genom avtal/överenskommelser. -Utreda övriga utvecklingsledare roll inom Kultur och Hälsa. -Klargöra ambition och vilja med området för tjänstemän och politiker
Frestelse Svagheter+Möjligheter	Få resurser (personella och finansiella), och	-Tillsätta finansiella resurser i syfte att

(Förklaring: Motverka risker och se till att möjligheterna händer)

Samverkan internt är skral, och otydlighet i roller, ansvar och mandat. Ojämlig tillgång till de olika kulturslagen. Skapa möjligheter att påverka framtagande av stödjande dokument, strategier. Utveckla kompetens för ansökningar inom EU-projekt.

tillgängliggöra kultur (olika kulturslag inom kultur och ideell sektor) som verktyg för hälsofrämjande och förebyggande insatser.

1. Slutsatser och rekommendationer till fortsatt arbete

Slutsatsen är att området Kultur och hälsa bör utveckla hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt/insatser med kultur som verktyg. Vidareutveckla samverkan internt/externt inom hälsofrämjande och förebyggande arbete. Mot bakgrund av slutsatsen redovisas nedan förslag till mål och riktlinjer för regionalt arbete med Kultur och hälsa.

2. Förslag till mål och riktlinjer för regionalt arbete med Kultur och hälsa

2.1 Förslag till riktlinjer Kultur och hälsa 2022-2027

- Med kultur som verktyg i ett förebyggande och hälsofrämjande syfte för en god och jämlik/jämställd hälsa i Örebro län.
- Stärka arbetet med kultur och hälsa i länet, med fokus på målgrupper inom psykisk ohälsa, funktionshinder, äldreomsorg, unga och äldre.
- Genom att sprida kunskap, bygga nätverk, samverka och ge stöd till verksamheter och projekt.

2.2 Förslag till mål 2022-2027

- Bilda ett regionalt kunskapscentrum genom forskar- och praktknära stöd till kommunerna/andra aktörer i syfte att bidra till långsiktig kunskapsuppbyggnad för Kultur och hälsoområdet.
- Hitta nya och stärk befintliga samverkansformer internt/externt till exempel med Örebro universitet och andra relevanta lärosäten och FoU-verksamheter.
- Utveckla regionalt stöd/bidrag till Kultur och hälsoområdet i länet.
- Öka tillgängligheten för att nå kulturarbetare genom Kulturkraft.

2.2.1 Ekonomiska konsekvenser för förslaget

Idag sker följande insatser inom ramen för de befintliga medel och resurser som finns för området, redovisat ovan under 6.1 Kultur och hälsa 2021, personal resurser och ekonomiska resurser. Däremot om stöd/bidrag ska utvecklas för Kultur och hälsoområdet behöver ytterligare medel tillföras. De personella resurserna behöver också utökas till att omfatta minst 100 % för att möjliggöra en utveckling av området utifrån ovan förslag till riktlinjer och mål.

3. Referenslista

1. Hedkvist L. God, jämlik, och jämställd hälsa i Örebro län. Region Örebro län 2019.
2. Region Örebro län. Kulturnämndens verksamhetsplan 2021 2020.
3. Fornäs J. Kultur: Liber; 2012.
4. World Health O, editor Environment and health: The European charter and commentary 1989.
5. Stickley T, Clift S. Arts, health and wellbeing: A theoretical inquiry for practice: Cambridge Scholars Publishing; 2017.
6. Sigurdson O, Priebe G, Sager M, Bernhardsson K, Brodén D. Kultur och hälsa. Ett vidgat perspektiv: Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion, Göteborgs universitet; 2014.
7. Statens Kulturråd. Nationell översyn Kultur och hälsa Samverkan och kunskapsutbyte mellan kultur- och hälsoområdet Kulturrådet Stockholm 2018.
8. Fancourt D. Arts in health: Designing and researching interventions: Oxford University Press; 2017.
9. Daykin N. Arts for Health and Wellbeing. An Evaluation Framework. 2016.
10. Koch SC. Arts and health: Active factors and a theory framework of embodied aesthetics. The arts in psychotherapy. 2017;54:85-91.
11. Chiapperino L, Boniolo G. Rethinking medical humanities. Journal of Medical Humanities. 2014;35(4):377-87.
12. Clift S, Camic P, Daykin N. The arts and global health inequities. Taylor & Francis; 2010.
13. Mann F, Bone JK, Lloyd-Evans B, Frerichs J, Pinfold V, Ma R, et al. A life less lonely: the state of the art in interventions to reduce loneliness in people with mental health problems. Social psychiatry and psychiatric epidemiology. 2017;52(6):627-38.
14. Lord H. Creative health: the arts for health and wellbeing. Perspectives in public health. 2018;138(1):26-7.
15. Regerings proposition, 2004/05:80. Forskning för ett bättre liv. Stockholm 2005.
16. Fancourt D, Finn S. What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review. WHO Regional Office for Europe, Copenhagen; 2019.
17. Region Örebro län. Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län. Regional utvecklingsstrategi 2018–2030. Örebro 2018; 2018.
18. Alsbyer LAP. Örebro läns kulturplan 2020–2023. Tillsammans skapar vi ett bättre liv – med kultur som kraft. Region Örebro län 2019 2019.
19. Granberg A. Handlingsplan för kultursamverkan region/kommun 2020-2023. Region Örebro län 2019 2019.

20. Steenberg M, Christiansen C, Dalsgård AL, Stagis AM, Ahlgren LM, Nielsen TL, et al. Facilitating Reading Engagement in Shared Reading. *Poetics Today*. 2021;42(2):229-51.
21. Duberg A. Dansintervention för att stärka psykisk hälsa hos tonårsflickor. *Socialmedicinsk tidskrift*. 2020;97(5 och 6):878-87.
22. Region Örebro län. Omvärldsrapport 2020 Region Örebro län 2019; 2020.
23. Kulturanalys Mf. Samhällstrender och kulturvanor: en omvärldsanalys Stockholm 2015; 2015. Contract No.: Rapport 2015:3.
24. Helms MM, Nixon J. Exploring SWOT analysis—where are we now? A review of academic research from the last decade. *Journal of strategy and management*. 2010.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Anette Granberg

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10835

Organ
Kulturnämnden

Nulägesanalys med riktlinjer och mål Kultur och Hälsa

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att anta förslagna riktlinjer och mål för Kultur och Hälsa.

Sammanfattning

Samhällets mål är att alla ska ha förutsättningar för en god och jämlik hälsa på lika villkor. Hälsoklyftorna har dock ökat i landet under de senaste decennierna. Örebro län är inget undantag. Hälsan är ojämnt fördelad i länet och det beror på människors olika livsvillkor och levnadsvanor.

Förutsättningarna för en god och jämlik hälsa är kopplade till biologiska, socioekonomiska och kulturella resurser och möjligheter. Till de viktigaste socioekonomiska faktorerna som påverkar hälsa hör inkomst, utbildningsnivå, funktionshinder, kön, ålder och bostadsort. Region Örebro län strävar därför efter att minska de ojämliga förutsättningarna för en god hälsa med bland annat en solidariskt fördelad kultur som verktyg för social hållbarhet.

På uppdrag av kulturnämndens verksamhetsplan 2021 ska en nulägesanalys samt förslag till mål och riktlinjer tas fram för det regionala arbetet med kultur och hälsa.

Riktlinjer 2022-2027

- Med kultur som verktyg i ett förebyggande och hälsofrämjande syfte för en god och jämlik/jämställd hälsa i Örebro län.
- Stärka arbetet med kultur och hälsa i länet, med fokus på målgrupper inom psykisk ohälsa, funktionshinder, äldreomsorg, unga och äldre.
- Genom att sprida kunskap, bygga nätverk, samverka och ge stöd till verksamheter och projekt.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Anette Granberg

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10835

Mål 2022-2027

- Bilda ett regionalt kunskapscentrum genom forskar- och praktiktäna stöd till kommunerna/andra aktörer i syfte att bidra till långsiktig kunskapsuppbyggnad för Kultur och hälsoområdet.
- Hitta nya och stärk befintliga samverkansformer internt/externt till exempel med Örebro universitet och andra relevanta lärosäten och FoU-verksamheter.
- Utveckla regionalt stöd/bidrag till Kultur och hälsoområdet i länet.
- Öka tillgängligheten för att nå kulturarbetare genom Kulturkraft

Beredning

Kulturnämndens har informerats om ärendet vid sammanträdet den 3+ oktober 2021.

Bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att de föreslagna riktlinjerna och målen antas med årlig uppföljning, rapport till kulturnämnden.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet väntas inte få konsekvenser för miljön, däremot kommer målgrupper såsom barn, unga, äldre, funktionsnedsatta att påverkas, dvs beslutet kan påverka målgruppernas tillgång till och upplevelse av kulturinsatser för en god, jämlik och jämställd hälsa.

Ekonomiska konsekvenser

Finansiering sker i första hand via befintliga medel inom området kultur och hälsa. Däremot behövs ytterligare finansiering för utveckling av bidrag/stöd till kultur och hälsoområdet.

Uppföljning

Målen för området Kultur och hälsa kommer att följas upp genom den årliga verksamhetsuppföljningen.

Beslutsunderlag

Föredragnings PM Kulturnämnd 2021-12-16

Underlag Nulägesanalys med riktlinjer och mål Kultur och hälsa

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Anette Granberg

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10835

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Skickas till:

Kulturnämndens ledamöter och ersättare

4

Fördelning av tillfälligt stöd till Skoindustrimuseet

21RS8134

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Adem

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8134

Organ
Kulturnämnden

Fördelning av tillfälligt stöd till Skoindustrimuseet

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fördela 200 000 kronor som tillfälligt extra stöd till Skoindustrimuseet.

Sammanfattning

Skoindustrimuseet i Kumla är en viktig del av länets kulturarv eftersom det är ett levande arbetslivsmuseum med fokus på skoindustrin. Det är också en viktig kulturaktör i de södra länsdelarna. Enligt en utredning som Kumla kommun genomförde 2020 har Skoindustrimuseet i flera år ansträngt sig för att minimera kostnader och höja egna inkomster för att skapa en stabil ekonomisk grund för fortsatt verksamhet. Utredningen bedömde det dock inte möjligt att uppnå stabilitet i verksamheten utan ökade verksamhetsmedel. I mars 2021 höjdes därför det årliga regionala verksamhetsbidraget med 100 000 kronor. I augusti 2021 inkom Skoindustrimuseet med en ny ansökan till Region Örebro län. I ansökan uttrycks behov av förstärkning för att kunna genomföra utbildning av ny personal, nya basutställningar och dokumentationsarbete. Därför föreslås att ytterligare 200 000 kronor fördelas till Skoindustrimuseet som en tillfällig satsning.

Ärendebeskrivning

Den utredning som genomfördes 2020 av Kumla kommun framhåller att Skoindustrimuseet har genomfört stora ansträngningar för att minimera kostnader och skapa en ekonomi i balans, men att ökade verksamhetsmedel behövs för att skapa en säker och stabil grund i verksamheten. Region Örebro län höjde därför i mars 2021 de fasta regionala verksamhetsmedlen med 100 000 kronor till totalt 588 000 kronor. Motiveringen till höjningen var att Skoindustrimuseet är en väl fungerande museal verksamhet av stort kulturhistoriskt intresse i vårt län. Det är också en viktig kulturverksamhet i de södra länsdelarna. Det konstaterades också i Region Örebro läns remissvar att

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Adem

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8134

en årlig avstämning bör genomföras för att garantera att Region Örebro län och Kumla kommun bibehåller de årliga stöden på motsvarande nivåer.

Augusti 2021 fick Region Örebro län en skrivelse från Skoindustrimuseet med en begäran om att bidragsramen ska höjas ytterligare samt att bidragssumman därefter årligen bör uppräknas i takt med KPI:s utveckling över åren. Information gavs också att Kumla kommun skulle genomföra lika stor höjning som Region Örebro län.

De efterfrågade medlen skulle användas till att skapa en stabil grund i verksamheten samt mer specifikt för att kunna ersätta den äldre och kunniga personal som närmar sig pensionsåldern, att dokumentera några av skoindustrins idag levande företag (innan det är för sent) samt att på längre sikt skapa en ny basutställning.

Bedömning

Region Örebro län kan inte garantera att medlen kan räknas upp i takt med konsumentprisindex (KPI:s) utveckling varje år. Det bedöms inte heller rimligt att göra en fast höjning av verksamhetsmedlen ytterligare en gång under 2021. Det bedöms däremot möjligt att lämna ett engångsbelopp och tillfälligt stöd på ytterligare 200 000 kronor. Detta för att stärka verksamheten och skapa möjlighet till fortsatt utveckling vad gäller utbildning av ny personal, nya basutställningar och/eller dokumentationsarbete.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Den regionala kulturplanen har ett tydligt fokus på ett jämställt och jämlikt kulturliv med barn och unga i fokus. Skoindustrimuseet har en handlingsplan för hur de arbetar med jämställdhet och jämlikhet (där barn ingår) i sina verksamheter. Konsekvenserna för länets miljö är svårare att bedöma.

Ekonomiska konsekvenser

Medlen fördelas inom ordinarie budget för kulturnämnden 2021.

Uppföljning

Uppföljning av medlen sker inom ordinarie uppföljning av verksamheten genom den nationella kulturdatabasen samt inlämnad verksamhetsberättelse och årsredovisning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Adem

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8134

Beslutsunderlag

FöredragningsPM kulturnämnd 2021-12-16, Fördelning av tillfälligt stöd till
Skoindustrimuseet
Skrivelse till Region Örebro län, från Skoindustrimuseet augusti 2021

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef kultur och ideell sektor

Skickas till:

Skoindustrimuseet i Kumla

2021-08-16

Region Örebro län
Att. Torbjörn Ahlin
Box 1613
701 16 Örebro

Begäran om utökat ekonomiskt stöd till stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet i Kumla

Stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet får härmed hemställa om att bidragsramen från Region Örebro län utvidgas från idag 600 000 kronor per år till att uppgå till 750 000 kronor per år och att bidragssumman därefter årligen uppräknas i takt med KPI:s utveckling över åren.

Anledningen till begäran, som inges med en likalydande skrivelse och belopp till Kumla kommun, som är den andra stiftelsebildaren och bidragsgivaren till stiftelsen, är att Skoindustrimuseet måste få en ekonomisk grund för sin verksamhet så att den, som ett minimum, kan fullgöra det grundläggande uppdraget för stiftelsen - nämligen att vara ett levande industrimuseum.

För att fullgöra funktionen att vara ett levande industrimuseum och utföra stiftelsens uppdrag förutsätts att det finns personal som kan tillverka skor, samt personal som kan visa och berätta om den svenska skoindustrins historia och den verksamhet som pågår i Skoindustrimuseet.

Enligt statuterna för stiftelsen finns fler uppdrag att utföra utöver detta levande och aktiva skoindustrimuseum med tillverkning av skor m m. Det avser bland annat att samla in och dokumentera föremål med anknytning till skotillverkning liksom bilder och berättelser från skoindustrin och dess kringindustrier. Därutöver att genom utställningar och föreläsningar på museet och även andra platser sprida information om skoindustrins historia och dagens produktion och försäljning av skor i Sverige.

Självklart är också en av grundteserna för museet att bidra till en ökad turism i länet genom att vara en naturlig och självklar besökspunkt där man både får se och ta del av svensk skoindustrihistoria och samtidigt kunna köpa ett par tofflor eller skor med en specifik anknytning till just Kumla.

Skoindustrimuseet har öppet vardagar året runt och även helger under en stor del av året för att kunna ta emot besökare i grupp eller enskilt och utgör därmed också en viktig del i såväl den regionala besöksnäringen som i de mer nationella besöken i en radie om ca 20 till 25 mil runt de sevärdheter regionen har att erbjuda - därmed också Skoindustrimuseet.

Under en följd av år har Svenska Skoindustrimuseet kunnat rekrytera personal som tidigare arbetat i skoindustrin i Kumla och som varit väl bekanta och kunniga med de typer av maskiner som används på museet. Numer finns ingen sådan lätt tillgänglig och kunnig lokal arbetskraft att tillgå då de nått pensionsåldern och mer därtill.

En av museets nyckelpersoner i tillverkningsprocessen är idag 79 år och kan inte längre arbeta i den omfattning som är nödvändig ur museets synpunkt och behov. För att säkerställa en fortsatt produktion utbildas för närvarande en möjlig ersättare som har en

bakgrund i skoindustrin men som är obekant med de tillverkningsmetoder och maskiner som gäller för denna historiska miljö på Skoindustrimuseet i Kumla.

Även om hela den praktiska verksamheten i tillverkning av skor m m i mångt och mycket kan betecknas som ett socialt företagande med mycket stöd från arbetsförmedling m. fl. måste ett rimligt krav vara att Skoindustrimuseet själv och inför de anställda kan garantera en grundläggande trygghet som anställd hos Svenska Skoindustrimuseet.

Anställningstryggheten måste, menar vi, även omfatta den personal som arbetar och verkar inom, vad som kan betecknas, dessa s k sociala företag.

Den bakomliggande tanken och förutsättningen är att Regionens bidrag liksom Kumla kommuns bidrag ska täcka de egna fasta kostnaderna för personal och hyra av lokaler. Självfallet är därtill statens stöd i form av bidrag från arbetsförmedling för arbetskraft avgörande i denna sociala välfärdsstruktur kring stiftelsen Skoindustrimuseet i Kumla.

Om Regionen och Kumla kommun kan täcka denna bas av kostnader för museets verksamhet finns förutsättningar att av intäkter från försäljning av museets produkter, entré- och guidningsavgifter m m kunna svara för inköp av material till produktionen samt också svara för underhåll av maskiner liksom övriga löpande kostnader för verksamheten.

Ambitionen är därutöver att inom den närmaste tiden kunna påbörja arbetet att omskapa och förnya den permanenta utställningsverksamhet som finns i lokalerna och som haft samma utseende under drygt 25 år. Det behövs en omfattande satsning för att kunna berätta skoindustrins historia på ett sätt som dagens teknik medger och besökare förutsätter. En omdaning av utställningsverksamheten beräknas uppgå till i storleksordningen till 800 000 kronor inklusive nödvändig anpassning av lokalerna.

Vidare föreligger ett akut behov att närmare och direkt dokumentera några av skoindustrins idag levande företag och företagare som i generationer drivit verksamhet i Kumla och Örebroområdet. Det är AGE-skofabrik i Kumla med idag Arbesko AB, det är Kavat som började sin bana i Kumla under namnet Ymer Sko AB i Kumla och slutligen AB H Brunner, Örebro som förser landets och Nordens kvarvarande skoindustrier med maskiner och tillbehör samt därtill visst material till produktionen av skor. Alla dessa företag har idag levande och erfarna ägare som har en unik kunskap och är del i generationer av ägande av sina respektive företag. Denna kunskap behöver omgående och ingående dokumenteras. Stiftelsen Skoindustrimuseet i Kumla har ett ansvar att påkalla uppmärksamhet och verka för att en dokumentation skyndsamt blir av.

Skoindustrimuseet önskar med denna skrivelse begära ett utökat bidrag till att uppgå till 750 000 kronor från och med verksamhetsåret 2022. Samtidigt önskar vi att få bjuda in till ett personligt möte på museet i Kumla förslagsvis under senare delen av augusti månad 2021 enligt tid som kan passa er.

Tack på förhand och välkommen till Kumla.

Med vänlig hälsning

Thage Arvidsson
Stiftelseordförande

Lilian Edström
Museichef

5

Fördelning av tillfälligt stöd
till ArkivCentrum Örebro län

21RS10597

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Adem

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10597

Organ

Kulturnämnden

Fördelning av tillfälligt stöd till ArkivCentrum Örebro län

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att fördela 250 000 kronor som tillfälligt stöd till ArkivCentrum att använda till utveckling av den digitala pedagogiska verksamheten riktat mot barn och unga i skolan.

Sammanfattning

ArkivCentrum vill utveckla sin verksamhet för att nå fler barn och unga i länet med kunskap om arkiv och att använda arkivmaterial. Det vill man göra genom att utveckla Digitala klassrum, en satsning för barn och unga i skolan. Utifrån det föreslås ArkivCentrum fördelas ett tillskott på 250 000 kronor.

Ärendebeskrivning

Det är viktigt att barn och unga får möjlighet att ta del av historiska källor samt att utveckla ett källkritiskt förhållningssätt. Genom att rikta sig till skolan blir det möjligt att nå alla barn och unga i länet. ArkivCentrum har under lång tid arbetat med fysiska studiebesök för att nå elever i skolan. De har också sedan några år en digital satsning: Digitala klassrum. ArkivCentrum har fått många positiva responser på den digitala satsningen, där elever kan arbeta med olika arkivmaterial inom framtagna teman, i sina egna klassrum.

ArkivCentrum vill nu ta nästa steg och utveckla den digitala skolverksamheten. Det finns en vilja att skapa ett innehåll med större bredd och att arbeta för att nå fler elever i länet. Brist på resurser gör det dock svårt att hinna med en sådan utveckling inom ordinarie budget. ArkivCentrum söker därför om ett tillskott på 250 000 kronor.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Adem

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10597

Bedömning

Satsningen bedöms vara väl i linje med den regionala kulturplanens och den regionala utvecklingsstrategin. ArkivCentrum har i lägre grad än övriga aktörer inom kultursamverkansmodellen länet tagit del av statligt pandemistöd 2020-2021 eftersom de inte har påverkats lika starkt av pandemins restriktioner. Samtidigt har arkiven under lång tid utvecklats mot en allt mer komplex och resurskrävande verklighet som kräver mer resurser. Det handlar om den digitala utvecklingen men också om större fokus på utåtriktad verksamhet. Fortsatt utveckling av den digitala verksamheten riktat mot skolan är viktigt och gör det möjligt att nå fler barn och unga i länet.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

ArkivCentrum har en handlingsplan för hur de arbetar med jämställdhet och jämlikhet (där barn ingår) i sin verksamhet. Satsningen förväntas ha en positiv påverkan på barns möjlighet att ta del av och lära sig om arkivmaterial, vilket i sin förlängning är en viktig grund för en demokratisk samhällsutveckling. Konsekvenserna för länets miljö är också positiva genom att det möjliggör att ta del av arkivmaterial utan att genomföra resor till och från arkivet.

Ekonomiska konsekvenser

Medlen fördelas inom ordinarie budget för kulturnämnden 2021.

Uppföljning

Uppföljning av medlen sker inom ordinarie uppföljning av verksamheten genom den nationella kulturdatabasen samt inlämnad verksamhetsberättelse och årsredovisning.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM kulturnämnd 2021-12-16, Fördelning av tillfälligt stöd till ArkivCentrum Örebro län

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef kultur och ideell sektor

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Adem

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10597

Skickas till:
ArkivCentrum Örebro län

6

Ansökan om
utvecklingsmedel för
skrivarläger 2022-2024
21RS10688

Tjänsteställe, handläggare
Kultur- och ideell sektor, Peter Alsbjer

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10688

Organ
Kulturnämnden

Ansökan om utvecklingsmedel för skrivarläger 2022-2024

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att bevilja ansökan om skrivarläger 2022 – 2024 samt

att kostnaden, 450 000 kronor, finansieras genom den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Sammanfattning

På uppdrag av folkbibliotek i Örebro län söker Askersunds bibliotek 450 000 kronor för att genomföra skrivarläger och skrivardagar för länets ungdomar under 2022 - 2024.

Folkbibliotek i länet avser att, under ledning av Askersunds bibliotek, gemensamt genomföra skrivarläger och skrivardagar för ungdomar hemmahörande i Örebro län under tre år. Syftet är att få länets ungdomar att få en lustfylld introduktion i skönlitterärt skrivande genom att ges möjlighet att delta i ett årligt återkommande skrivarläger under sommaren samt skrivardagar under läslovet åren 2022 – 2024. Målet är att ungdomarna, under ledning av så kallade skrivarcoacher, ska inspireras till skapande skrivande.

Bedömning

Samverkan över kommungränserna stärker folkbibliotekens – därmed kulturområdets – infrastruktur i länet. Samverkan kring ett gemensamt skrivarläger och gemensamma skrivardagar för länets ungdomar innefattar flera nivåer av samverkan – alltifrån gemensam marknadsföring till gemensam projektledning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur- och ideell sektor, Peter Alsbjer

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS10688

Skrivarläger och skrivardagar kan relateras till de flesta av de sex genomsyrande perspektiven i regionens kulturplan samt har bäring på folkbibliotekens läs- och litteraturfrämjande uppdrag i bibliotekslagen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

För att minska fossila avtryck uppmanas ungdomarna att resa kollektivt till lägret. Ungdomar är målgrupp för aktiviteterna, arrangörerna lyfter fram jämställdhet som ett specifikt prioriteringsområde.

Ekonomiska konsekvenser

Den regionala biblioteksverksamheten har erhållit en tillfällig förstärkning inom kultursamverkansmodellen i syfte att öka utbudet och tillgängligheten till folkbiblioteksverksamhet. Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens budgetram.

Uppföljning

En rapport till kulturnämnden lämnas vid den samlade projekttidens slut, hösten 2024.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till kulturnämnd 2021-12-16, Ansökan om utvecklingsmedel för skrivarläger 2022-2024
Ansökningsblankett för utvecklingsmedel – folkbibliotek.

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef

Skickas till:

Annika Restadh, Askersunds bibliotek

Från: Annika Restadh <annika.restadh@askersund.se>

Skickat: den 1 november 2021 12:06

Till: Alsbjer Peter, Reg utv Kultur och ideell sektor <peter.alsbjer@regionorebrolan.se>

Kopia: Christina Hellström <christina.hellstrom@nora.se>; Åstrand, Gertrud <Gertrud.Astrand@kumla.se>

Ämne: VB: Message from PRT-0121

Hej!

Här kommer folkbibliotekens i länet ansökan för skrivarläger för ungdomar i Örebro län. Vi tänker oss en treårsperiod. Vi tänker oss ett läger med två övernattningar på sommarlovet samt två skrivardagar under höstlovet för två olika åldersinriktningar. Vi kan specificera budgeten om ni vill, så att man kan se vad de olika aktiviteterna kostar. Återkom isf.

Med vänlig hälsning!

Annika Restadh
Enhetschef bibliotek, ungdomsgård, musikskola
Tel: 0583-812 43
Askersunds kommun
Kommunledningsförvaltningen
69682 Askersund
www.askersund.se

Besöksadress: Sjöängen, Drottning Kristinas väg 2, Askersund

KULTURHUSET SJÖÄNGEN
www.sjoangen.askersund.se

ASKERSUNDS KOMMUN
www.askersund.se

Askersunds
KOMMUN

Från: prt-0121@sydnarke.se <prt-0121@sydnarke.se>

Skickat: den 1 november 2021 12:36

Till: Annika Restadh <annika.restadh@askersund.se>

Ämne: Message from PRT-0121

Ansökan skickas till:peter.alsbjer@regionorebrolan.se

Skriv i de grå fälten nedan!

Ansökningsdatum:

Ansökningar tas emot två gånger
årligen: **15 mars** och **15 oktober**.
Det går inte att söka retroaktivt.
Handläggningstiden kan uppgå till en
månad, från sista ansökningsdag räknat.

Kontaktperson:

Peter Alsbjer
Regionbibliotekarie
019 - 602 72 54
peter.alsbjer@regionorebrolan.se

Sökande

Bibliotek Askersunds bibliotek	Organisationsnummer 212 000- 1983
Kontaktperson namn Annika Restadh	Funktion/befattning Enhetschef
Postadress	Postnummer och ort 696 82 Askersund
Telefon 0583-812 43	E-post annika.restadh@askersund.se
PlusGiro/Bankgiro/Bankkonto 5822-6515	

Ansökan avser

Aktiviteten/arrangemanget/projektets namn Skrivarläger 2022-2024	
Ansökt belopp 150 000 kr /år	Aktiviteten/arrangemanget/projektet beräknas vara genomfört datum: 2024-12-31

Om projektet eller aktiviteten (Raderna utökas automatiskt. Bifoga gärna kompletterande dokument)**Kort beskrivning av aktiviteten/arrangemanget/projektet**

Skrivarläger för ungdomar i Örebro län.

Syfte och bakgrund

Att ungdomar i Örebro län ska få möjlighet till en lustfylld introduktion i skönlitterärt skrivande. Under projektet Örebro län läser och skriver har skrivarläger genomförts vid flera tillfällen. Det har varit uppskattat och utvärdering efter lägren anger att lägren fyller ett behov då många andra läger har inriktning mot fysisk aktivitet eller lagsporter. Få läger som är religiöst och politiskt obundna finns för unga. Detsamma gäller för läger inom kultur eller litteratur.

Vem ska genomföra projektet eller aktiviteten

Folkbiblioteken i länet arrangerar i samverkan genom att anlita två utbildade skrivcoacher. Bibliotekspersonal kommer också att delta.

Tidsplan

Skrivarläger och skrivardagar ska genomföras under 2022 – 2024. Ansökan avser de kommande tre åren.

Mål

Att genomföra skrivarläger med övernattnings under sommarlovet och skrivardagar under höstlov under de tre kommande åren. Målet är att dessa dagar med ledning av skrivarcoacher ska inspirera ungdomarna till att fortsätta utveckla sitt skrivande. Skrivarkurserna bidrar också till att uppfylla bibliotekslagens uppdrag att biblioteken ska främja litteraturens ställning.

Målgrupp

Ungdomar i Örebro län.

Önskat resultat

Att ungdomar i länet känner till att biblioteken arrangerar skrivarläger varje sommarlov och höstlov på någon ort i länet.

Att antalet platser på lägren är fullbokade.

Att fler bidrag kommer in till skrivartävlingen Digit.

Att ungdomars skrivande i Örebro län ökar och att fler ungdomar deltar i tex. Litteraturens lördag eller Läs- och skrivfest.

Beskriv vilka av prioriteringarna som anges i riktlinjerna som berör projektet eller aktiviteten

Hela länet.

Jämställdhet (inklusive HBTQ).

Barn och unga (0 – 25 år) .

Verksamhet riktad till, av, med och för de i bibliotekslagen prioriterade grupperna.

Att stärka litteraturens ställning.

Läsfrämjande verksamhet.

Samverkan.

Har projektet eller aktiviteten genomförts tidigare?

Nej Ja Om ja, ange antal gånger: 2+2 och vilket/vilka år: 2019, 2021

Har kommunen en aktuell biblioteksplan?

Nej Ja

Vilket eller vilka av följande prioriterade områden berör aktiviteten/ arrangemanget/ projektet? Sätt ett eller flera kryss.

Hela länet

Jämställdhet (inkl HBTQ)

Socioekonomi

Barn

Etnisk och språklig bakgrund

Funktionsnedsättning

Kan aktiviteten/ arrangemanget/ projektet kopplas till något eller några av den regionala biblioteksverksamhetens mål i Biblioteksplan för Region Örebro län 2020 – 2023? (Sätt ett eller flera kryss)

Det syftar till att öka deltagandet i allmänna val,

Det handlar om verksamhet riktad till, av, för och med de i bibliotekslagen prioriterade grupperna,

Det syftar till att minska det digitala utanförskapet.

Det syftar till att stärka litteraturens ställning.

Det syftar till läsfrämjande verksamhet.

Det syftar till kunskaper om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Det syftar till samverkan.

Det handlar om biblioterapi.

Det handlar om kultur och hälsa.

Budget Det går bra att bifoga ett separat budgetdokument

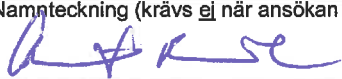
Intäkter	Sökt belopp	Beviljat belopp
Biblioteksutveckling Region Örebro län (se "Ansökt belopp, s. 1")	150 000 kr	
Egen insats eller medfinansier-/er: Lokaler	Egna lokaler används	
Arbetsinsats från folkbiblioteken i länet i samband med läger 32 h	6200	
Planering styrgrupp 30 h	8200	
Marknadsföring 20 h	4000	
INTÄKTER TOTALT	168 400	

Utgifter	Kostnadsbelopp
Skrivcoacher	128 000
Mat	7500
Resor deltagare	4000
Material	5500
Oförutsett	5000
Egen insats utom lokaler	18400
UTGIFTER TOTALT	168 400

Bilagor

- Budget
 Projektplan
 Ytterligare bilagor, nämligen:

Uppgifternas riktighet intygas

Namnsteckning (krävs ej när ansökan inskickas via e-post)	Ort och datum
	Askersund 2021-10-15
Namnförtydligande Annika Restadh	Funktion/befattning Enhetschef

Om den sökande inte är bibliotekschef eller motsvarande, har ansökan förankrats med denna?

- Nej Ja

7

Anmälnings- och
meddelandeärenden till
kulturnämnden 16
december 2021

21RS28

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Nathalie Bäckbring

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS28

Organ
Kulturnämnden

Anmälning- och meddelandeärenden till kulturnämnden 16 december 2021

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Anmälningens ärenden:

21RS6726, Främjandestöd bild och form hösten 2021

21RS8276-16, Filmproduktionsstipendium Talent to Watch

21RS10227, Stöd till turné av dansföreställningar för barn och unga

21RS10087, Musik för spelkultur och film/TV

21RS10088, Synliggöra samtida cirkus 2022

21RS9387, Utvecklingsmedel – folkbibliotek år 2021, projekt Öka

Bergslagsbibblans samverkan, Lindesbergs bibliotek

21RS9790, Utvecklingsmedel folkbibliotek, Studieresa Nora folkbibliotek

21RS9906, Utvecklingsmedel - folkbibliotek 2020 - 2023, projekt Shared reading, Askersunds bibliotek

21RS9959, Utvecklingsmedel - folkbibliotek år 2022, projekt Utveckla

faktaavdelning för barn och ungdomar, Lekebergs bibliotek

21RS10176, Utvecklingsmedel - folkbibliotek år 2022, projekt

Verksamhetsutvecklande aktiviteter inom Bergslagsbibblan, Ljusnarsbergs bibliotek

21RS10177, Utvecklingsmedel - folkbibliotek år 2022, projekt Fortbildning inom samarbetet Bergslagsbibblan, Nora bibliotek

21RS10420, Bidrag till turné till bibliotek, Länsmusiken

21RS10931, Utvecklingsmedel – folkbibliotek år 2020-2023, projekt programverksamhet för barn och unga, Hällefors bibliotek

21RS10932, Utvecklingsmedel – folkbibliotek år 2020-2023, projekt vidareutveckling av Bergslagsbibblan, bibliotek Hällefors

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Nathalie Bäckbring

Sammanträdesdatum
2021-12-16

FöredragningsPM
Dnr: 21RS28

21RS4383-10 Stöd för social innovation - Ansökan från ÖSK Ungdom
21RS4383-11 Stöd för social innovation - Ansökan från Awesome People
21RS4383-13 Stöd för social innovation - Ansökan från FPS Steget
21RS8465, En droppe i havet
21RS8468, Jag kan göra allting
21RS8819, Munkvägen : En film om en flytt (distributionsstöd)
21RS9678, Bio-lovs upplevelser (visning)
21RS11132, Musikalisk platspecifik improvisationsföreställning
21RS5188, Teaterfrämjandestöd Josef Säterhagen

Meddelandeärenden:

Skrivelse till kulturnämnden från Svenska skoindustrimuseet i Kumla

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef

Främjandestöd bild och form hösten 2021

Diarienummer: 21RS6726

Handläggare: Ulrika Stigbäck

Sammanfattning

Främjandeverksamheten bild och form arbetar med att utveckla och stärka infrastrukturen inom bild- och formområdet och för att skapa bättre förutsättningar och villkor för konstnärer och konstaktörer att verka i länet.

Under 2021 har ett nytt stöd - *Främjandestöd bild och form* tagits fram för konstnärer, konstnärsgreper, föreningar och organisationer inom bild och form i Örebro län. Syftet med stödet är att stärka det lokala och regionala konstlivet samt stimulera till en ökad mångfald och bredd i Örebro läns konstliv.

Ärendebeskrivning

Främjandestödet bild och form kan sökas av professionella frilansande konstnärer inom bild- och formområdet (en privat aktör/enskild individ). Stödet kan även sökas av konstnärsgreper, organisation och förening inom bild- och formområdet.

Grundläggande krav för stödet är att det ska användas för ett bestämt angivet syfte. Grundläggande är även att den som söker ska vara bosatt i eller huvudsakligen verksam i Örebro län.

Under 2021 finns två ansökningsomgångar, varav detta är den andra ansökningsomgången. Högsta belopp som går att söka är 15 000 kronor. Totalt inkom 26 ansökningar och det ansökta beloppet uppgick till 389 000 kr. Ett urval har genomförts för att skapa en bred representation och med hänsyn till våra prioriteringar. Av de inkomna ansökningarna beviljas nio ansökningar stöd till ett totalt belopp på 125 000 kr.

Ansökningarna som har beviljats handlar om att utveckla egen konstproduktion, som stöd i skapande och genomförande av konstverk och fördjupning inom konstnärers profession i form av kurs/workshop och utbildning, samt genomförande av konstutställningar.

Bedömning

De beviljade ansökningarna uppfyller kriterierna och de grundläggande kraven, samt stimulerar och utvecklar konstlivet i länet.

Konsekvenser för Miljö-, Barn- och Jämställdhetsperspektiven

Konsekvenserna för ovanstående perspektiv kan inte identifieras i alla ansökningar. Här anges kort om vilka av de beviljade ansökningarna som beskriver något av ovanstående perspektiv.

Svensk Forms utställning *Röster som håller* på Kulturkvarteret i Örebro bygger på unga svenska designersbidrag utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Gunilla Dovstens ansökan om workshop i metoden vedbränning av keramik beskriver en fördjupning av det pedagogiska arbetet med barnperspektiv och kunskapsförmedling av vårt kulturarv.

Ekonomiska konsekvenser

Stödbeloppet ryms inom ramen för främjandeverksamheten bild och form, AE 62622.

Underlag

Ansökningar med budget.

Utbetalning, redovisning och villkor

Sökande delges via beslutsbrev och bifogas följebrevet ”Meddelande om beslut” med information om begäran om utbetalning, redovisning och särskilda villkor.

Beslut på delegation för Kultur- och fritidsnämnden

Att utbetala 15 000 kr till Svensk Form Örebro län
Att utbetala 15 000 kr till Fotograficentrum Örebro
Att utbetala 15 000 kr till Örebro Läns Konstnärsförbund
Att utbetala 15 000 kr till The Art of Sweden
Att utbetala 15 000 kr till Anna Molander
Att utbetala 15 000 kr till Giovanna Aguirre och Lars J Jonnson
Att utbetala 15 000 kr till Torsten Molander
Att utbetala 10 000 kr till Gunilla Dovsten
Att utbetala 10 000 kr till Kajsa Källérus

Totalt att utbetala totalt 125 000 kr

Katarina Strömgren -Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Delges:

Sökanden 211015

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Jerry Eriksson

Datum
2021-11-01

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS8276

Beslut - Filmproduktionsstipendium Talent to Watch

Ärendebeskrivning

Talent to Watch är en satsning från Svenska Filminstitutet där regioner fått möjlighet att söka pengar att använda som produktionsmedel för att hitta ”nya röster”.

Begreppet ”nya röster” är otydligt definierat men avser avsändare som är underrepresenterade inom svensk film, berättelser ur hittills utforskade perspektiv eller helt enkelt bara nya filmare på den regionala och svenska filmkartan.

Region Örebro län ansökte och beviljades 100 000 kronor att utlysa som filmproduktionsstipendium i storleksordningen 10-15 000 kronor för kort fiktionsfilm.

Vår ambition var att locka i huvudsak nya personer som sedan tidigare inte nåtts av våra insatser att söka stipendiet. Filmisk erfarenhet var därför inte första prioritet, och därför förenklades ansökningsförfarandet i jämförelse med våra tidigare etablerade stödformer.

När ansökningsperioden löpt ut den 15 september hade vi fått in 15 ansökningar. Ett antal av dessa sorterades bort då de avsåg långfilm eller dokumentära berättelser, vilket inte rymms inom Svenska Filminstitutets riktlinjer för Talent to Watch.

Slutligen valdes sju sökande ut varav sex beviljas 15 000 kronor och en sökande beviljas 10 000 kronor, baserat på de budgetar de bifogat ansökningarna. Totalt beviljas 100 000 kronor i Talent to Watch filmstipendium.

Underlag

Sökande har inkommit med ifyllda ansökningsformulär och bilagor i form av manusidé, synopsis eller färdigt manus, och enklare budgetar.

Uppföljning

När de respektive produktionerna är färdigställda redovisas en färdig filmkopia till stödhandläggaren. Därefter informeras handläggaren vid Region Örebro län löpande om filmens fortsatta distribution.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom filmverksamhetens budget, AE 62625, finansierat av stöd från Svenska Filminstitutet.

Beslut

Följande sökande personer beviljas filmproduktionsstipendium

Joel Andersson, 15 000 kronor
Josef Säterhagen, 15 000 kronor
Robin Askerblom, 15 000 kronor
Sara Hill, 10 000 kronor
William Flink, 15 000 kronor
William Hult, 15 000 kronor
Zahra Farag, 15 000 kronor

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Johanna Ström

Datum
2021-11-01

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10227

Stöd till turné av dansföreställningar för barn och unga

Ärendebeskrivning

Gala Dance Bergslagen som leds av koreografen Ellinor Ljungkvist har varit verksam i länet i över åtta år. Under 2020/2021 har verksamheten producerat två dansföreställningar för barn och unga i samarbete med bland annat Region Örebro län, Lindesbergs och Askersund kommun/Sjöängen. Dessa föreställningar är *Barbie* – en föreställning om danshistoria samt *Jaguaren* utifrån Ulf Starks bok med samma namn.

För att sprida professionell dans till barn och unga i länet vill Region Örebro ge Gala Dance i uppdrag att turnera med dessa föreställningar under 2022 samt möjliggöra en tydligare etablering av den koreografiska verksamheten i länet.

Underlag

Sökande har tidigare inkommit med ansökan om utvecklingsmedel för *mobil kulturplattform*. Utöver denna finns kompletterande projektbeskrivning och budget.

Uppföljning

Redovisning i form av skriftlig dokumentation med ekonomiskt utfall ska lämnas in till Region Örebro län senast 230131.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom ramen för KulturKrafts budget 2021, AE66102.

Beslut

Att bevilja Gala Dance Bergslagen 200.000 kr i stöd för att turnera med dansföreställningar i länet för barn och unga samt möjliggöra en tydligare etablering av den koreografiska verksamheten i länet.

Katarina Strömgren-Sandh
Områdeschef, Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Backlund

Datum
20xx-xx-xx

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10087

Musik för spelkultur och film/TV

Ärendebeskrivning

Utveckla infrastruktur och utbildning i musik för dataspel och film/TV.

I Örebro län saknas möjlighet för ungdomar att utveckla intresse inom musik för spelkultur och film/TV. Region Örebro län gör därför en extra satsning på att ge förutsättningar för den tekniska infrastruktur som behövs samt skapa möjlighet för uppstart av en kursverksamhet för ungdomar att få utbildning inom musik för spelkultur och film/TV. Detta ska ske i två steg:

- 1) Skapa förutsättningar för teknisk infrastruktur. Utveckla samarbeten och ha lokal, utrustning samt kursadministration på plats inför kursstart hösten 2022.
- 2) Genomföra kurser i Musik för spelkultur och film/TV i Örebro hösten 2022
Målgrupp: Ungdomar från hela Örebro län. Max 40 ungdomar/termin. För att forma en hållbar kursplan och etablera denna nya inriktning i länet ges stöd till två terminer

Målet är att Musik för spelkultur och film/TV blir så efterfrågad att kursen fortsätter som ordinarie verksamhet efter våren 2023 samt att ett stort intresse skapats i övriga delar av Örebro län och liknande kurser startas upp i andra kommuner på sikt.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan i form av projektbeskrivning och budget.

Uppföljning

Sökande ska under projekttiden ha regelbunden uppföljning med handläggare samt lämna in redovisning med skriftlig dokumentation vid projekttidens slut.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom ramen för KulturKrafts budget 2021, AE66102.

Beslut

Att bevilja Christer M Musik AB 632.000 kr i stöd till Musik för spelkultur och film/TV.

Katarina Strömgren-Sandh
Områdeschef, Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Backlund

Datum
2021-10-22

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10088

Synliggöra samtida cirkus 2022

Ärendebeskrivning

Nycirkus, eller även kallat samtida cirkus, är en växande konstform men är i dagsläget inte så utbredd eller etablerad bland barn och unga eller inom skolans verksamhet i Örebro län. Av den anledningen gör Region Örebro län en satsning under 2022 för att synliggöra och öka kännedomen om möjligheterna med samtida cirkus genom tre olika inriktningar.

- 1) Genom uppsökande pedagogisk verksamhet stärka barns känsla av att lyckas och att uttrycka sig genom att använda kroppen i en miljö fri från tävlingsmoment, prestationskrav och machokultur. Främst i kommuner som tidigare haft en prova-på-dag i nycirkus.
- 2) Prova-på-cirkus under våren i kommuner där närvaro av nycirkus är okänd. Uppföljning under hösten genom cirkusskola för att utveckla och fördjupa intresset för nycirkus hos barnen.
- 3) Arbeta fram en cirkusföreställning som ska kunna erbjudas skolor i Örebro län 2023 samt finnas med i KulturKrafts utbud.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan i form av projektbeskrivning och budget.

Uppföljning

Redovisning i form av skriftlig dokumentation med ekonomiskt utfall ska lämnas in till Region Örebro län senast 230131.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom ramen för KulturKrafts budget 2021, AE66102.

Beslut

Att bevilja Cirkus Björnen 480.640 kr i stöd till Synliggöra samtida cirkus 2022.

Katarina Strömgren-Sandh
Områdeschef, Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
2021-10-25

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS9387

Delegationsbeslut: Öka Bergslagsbibblans samverkan

Ärendebeskrivning

Sedan 2016 har Nora och Lindesbergs kommun haft ett fördjupat samarbete i Bergslagsbibblan. Nu har även Hällefors och Ljusnarsberg kommun kommit med i samarbetet. Projektet syftar till att ha en gemensam ”kick-off” med bland annat en extern föreläsare och diverse aktiviteter där alla som arbetar på biblioteken i de fyra kommunerna möts.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

En rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för verksamhetsutveckling.

Beslut

Kulturchefen beviljar 30 000 kronor i bidrag för att öka samverkan inom Bergslagsbibblan genom en gemensam kick-off.

Katarina Strömgren Sandh

Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
20xx-10-26

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS9790

Delegationsbeslut utvecklingsmedel: Studieresa

Ärendebeskrivning

Nora bibliotek står inför att påbörja en satsning på en biblioteksbil. Därför ansöker biblioteket om bidrag för att genomföra en studieresa för bibliotekspersonal för att få inspiration och för att studera mobil biblioteksverksamhet riktad mota förskolor, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

En rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Beslut

Kulturchefen beviljar Nora kommun 30 000 kronor för att genomföra en studieresa i syfte att få inspiration i sin planerade verksamhet med biblioteksbil.

Katarina Strömberg Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
2021-10-25

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS9906

Delegationsbeslut utvecklingsmedel: Shared reading

Ärendebeskrivning

Askersunds bibliotek avser att testa Shared reading som metod för att nå personer bosatta i gruppbestäder.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

En rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Beslut

Kulturchefen beviljar Askersunds bibliotek 30 000 kronor i bidrag för att utveckla metoden Shared reading.

Katarina Strömgren Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
20xx-xx-xx

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS9959

Delegationsbeslut Utvecklingsmedel: Utveckla faktaavdelningen för barn och ungdomar

Ärendebeskrivning

Lekebergs bibliotek vill ha större möjlighet att på ett bra sätt lyfta fram och tillgängliggöra relevanta faktaböcker för barn och ungdomar kopplade till att biblioteket uppmärksammar viktiga händelser, högtider och politiska händelser. De nya exponeringsmöjligheterna kan främja såväl regionens inriktningsmål som mål i den kommunala biblioteksplanen.

Underlag

Ansökningshandling.

Uppföljning

En rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Beslut

Kulturchefen beviljar Lekebergs bibliotek 29 000 kronor för att utveckla faktaavdelningen för barn och ungdomar.

Katarina Strömberg Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
2021-10-25

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10176

Delegationsbeslut utvecklingsmedel: Verksamhetsutvecklande aktiviteter inom Bergslagsbibblan

Ärendebeskrivning

Från och med 2021 ingår, förutom Nora och Lindesberg, även Ljusnarsberg och Hällefors i samarbetet kring Bergslagsbibblan. Genom att tillsammans genomföra aktiviteter med inriktning mot verksamhetsutveckling stärks personalgrupperna i de fyra kommunerna, vilket bidrar till en positiv anda och gynnar verksamheternas utveckling på sikt.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

En rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Beslut

Kulturchefen beviljar Ljusnarsbergs bibliotek 30 000 kronor för verksamhetsutvecklande aktiviteter inom Bergslagsbibblan.

Katarina Strömberg Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
2021-10-26

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10177

Delegationsbeslut utvecklingsmedel: Fortbildning inom samarbetet Bergslagsbibblan

Ärendebeskrivning

Bergslagsbibblan är ett webb- och katalogsamarbete mellan biblioteken i Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora. Syftet med fortbildningen är att stärka samarbete och kompetens hos bibliotekspersonalen i de fyra kommunerna.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

Skriv in hur detta beslut ska följas upp) Rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Beslut

Kulturchefen beviljar Nora bibliotek 30 000 kronor för att fortbilda bibliotekspersonal inom samarbetet Bergslagsbibblan.

Katarina Strömgren Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
2021-10-26

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10420

Delegationsbeslut: Bidrag till turné till bibliotek 2022

Ärendebeskrivning

Länsmusiken i Örebro AB ansöker om 30 000 kr från Region Örebro län för att under våren 2022 genomföra en turné till bibliotek i Region Örebro län med musiker från Svenska Kammarorkestern. Syftet med turnén är bland annat att genom musik och ord bidra till anknytning mellan barn och förälder, att via biblioteken nå de familjer som inte spontant söker sig till Konserthusets verksamhet av socioekonomiska eller andra skäl samt att genom musiken stärka det svenska språket för de med annan etniskt och språklig bakgrund.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

En rapport till kulturnämnden görs under 2022.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för verksamhetsutveckling.

Beslut

Kulturchefen beviljar Länsmusiken AB 30 000 kronor i bidrag för en turné till bibliotek i Örebro län med musik från den CD som tidigare fått stöd.

Katarina Strömgren Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
20xx-xx-xx

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10931

Ansökan om utvecklingsmedel folkbibliotek: Programverksamhet för barn och unga

Ärendebeskrivning

Hällefors bibliotek vill efter pandemin locka barn och unga tillbaka till kommunens nyrenoverade bibliotek med en aktiv programverksamhet och söker därför utvecklingsmedel, 30 000 kronor.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

En rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel för folkbibliotek.

Beslut

Kulturchefen beviljar Hallsbergs kommun 30 000 kronor i bidrag för att etablera programverksamhet för barn i sina nya lokaler.

Katarina Strömberg Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Datum
20xx-xx-xx

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS10932

Ansökan utvecklingsmedel: Vidareutveckling av Bergslagsbibblan

Ärendebeskrivning

Bergslagsbibblan är ett webb- och katalogsamarbete mellan biblioteken i Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora. Samverkanskonsortiet vill hitta vägar och möjligheter för att utveckla Bergslagsbibblan inom flera olika områden utanför webb- och katalogsamarbetet. Hällefors bibliotek söker därför 30 000 kronor för att tillsammans med de övriga biblioteken analysera och testa utökad samverkan.

Underlag

Ansökningshandling

Uppföljning

En rapport lämnas till den regionala biblioteksverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Medel tas från den regionala biblioteksverksamhetens anslag för utvecklingsmedel.

Beslut

Kulturchefen beviljar Hällefors kommun 30 000 kronor för att tillsammans med biblioteken i Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora vidareutveckla samarbetsformer inom Bergslagsbibblan.

Katarina Strömgren Sandh
Kulturchef

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Mona Hedfeldt

Datum
2021-10-2115

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS4383

Stöd för social innovation - Ansökan från ÖSK UngdomÖSK Ungdom

Ärendebeskrivning

I projektet tas en aktivitetsplan för social hållbarhet fram med målet att ge ungdomar stöd och nå nya medlemmar med aktiviteter utanför själva idrotten. Faktiska behov utreds tillsammans med ungdomar och föräldrar. Målet är en genomlysning av vilka behov av sociala insatser som är störst och som ger mest samhällsnytta. Att arbeta långsiktigt med förankring med analys och målgruppsperspektiv kring samhällutmaningar som exempelvis integration, psykisk ohälsa, barnfetma är ett stort steg inom idrotten där fysiska och sociala aktiviteter integreras.

Uppföljning

Skriftlig rapport med ekonomisk redovisning ska lämnas in till Region Örebro län senast en månad efter avslutat projekt. Sökanden bjuds också in till att presentera projektet på Partnerskapet för sociala innovationers webbplats och på ett årligt möte.

Ekonomiska konsekvenser

Ryms inom Kulturnämndens budget.

Beslut

ÖSK Ungdom beviljas 50 000 kronor för projektet Social hållbarhet.

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Mona Hedfeldt

Datum
2021-10-2115

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS4383

Stöd för social innovation - Ansökan från Awesome People

Ärendebeskrivning

Projektet handlar om hållbar utveckling för unga på landsbygden i norra Örebro län genom att nya sätt att involvera unga på landsbygd. Projektet handlar om behov av aktiviteter för en meningsfull fritid som stärker ungas psykiska hälsa och behov av en attraktiv landsbygd där unga kan delta i lösningar på utmaningar. Awesome People arbetar med projekt och aktiviteter för och med unga som nya och innovativa, men har tidigare inte arbetat i de norra länsdelarna och ur landsbygdsperspektiv.

Uppföljning

Skriftlig rapport med ekonomisk redovisning ska lämnas in till Region Örebro län senast en månad efter avslutat projekt. Sökanden bjuds också in till att presentera projektet på Partnerskapet för sociala innovationers webbplats och på ett årligt möte.

Ekonomiska konsekvenser

Ryms inom Kulturnämndens budget.

Beslut

Awesome People beviljas 50 000 kronor för projektet Get Involved Rural.

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Mona Hedfeldt

Datum
2021-11-1111-10

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS4383

Stöd för social innovation - Ansökan från FPS Steget

Ärendebeskrivning

Projektet handlar om att göra en kartläggning kring möjligheten att starta och driva ett socialt företag inom ramen för FPS Steget. Företaget skulle erbjuda bokförings- och löneadministrativa tjänster till andra sociala företag och föreningar. Projektet innefattar studiebesök, kartläggning och framtagande av affärsplan. Det innovativa består i att det sociala företaget framförallt vänder sig till andra sociala företag, vilket stärker deras samarbeten, liksom att personer med funktionsnedsättning är med i hela processen vilket motverkar diskriminering och stigmatisering av funktionsnedsättning.

Uppföljning

Skriftlig rapport med ekonomisk redovisning ska lämnas in till Region Örebro län senast en månad efter avslutat projekt. Sökanden bjuds också in till att presentera projektet på Partnerskapet för sociala innovationers webbplats och på ett årligt möte.

Ekonomiska konsekvenser

Ryms inom Kulturnämndens budget.

Beslut

FPS Steget beviljas 50 000 kronor för projektet Förstudie för kartläggning.

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Jerry Eriksson

Datum
2021-10-15

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS8465

Delegationsbeslut - Filmproduktionsstipendium En droppe i havet

Ärendebeskrivning

Sökanden Sofia Larsson är producent och inspelningsledare för kortfilmen ”En droppe i havet”. Produktionen är avsedd att spelas in i höst, med mål att visas på både regionala filmfestivaler, och större svenska och internationella festivaler. Filmen ska spelas in i Örebro län, och produktionen består av i huvudsak filmare boende i, eller med stark koppling till Örebroregionen.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan och bilagor i form av projektbeskrivning, synopsis, manuskript, budget och distributionsidé.

Uppföljning

När produktionen är färdigställd sänds en kopia av filmen in tillsammans med skriftlig rapport med ekonomiskt utfall. Därefter informerar producenten handläggaren vid Region Örebro län löpande om filmens fortsatta distribution.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom filmverksamhetens budget, AE 62625

Beslut

Att bevilja 15 000 kronor i Filmproduktionsstipendium till sökanden Sofia Larsson.

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Jerry Eriksson

Datum
2021-10-15

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS8468

Delegationsbeslut - Filmproduktionsstipendium Jag kan göra allting – Jag kan göra allting

Ärendebeskrivning

Sökande Christine Keffel från Örebro är utbildad scenograf med mångårig erfarenhet från dans, teater och film. Stipendiet söks för att genomföra en egen dokumentärhybrid kortfilmsproduktion om Wilhelmina Skogh som var en pionjär inom restaurang och hotellnäringen i Sverige. Den dokumentära historien utspelas och spelas in på Gotland. Målet är att filmens ska visas i samband med släppet av en biografi över filmens historiska huvudperson. Därefter planeras visningar på filmfestivaler.

På sikt har filmskaparna för avsikt att göra en längre dokumentärfilm på samma tema. Stöd/stipendie söks parallellt med detta även från Film på Gotland.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan och bilagor i form av projektbeskrivning, synopsis, CV, budget och distributionsidé.

Uppföljning

När produktionen är färdigställd sänds en kopia in tillsammans med skriftlig rapport med ekonomiskt utfall. Därefter informerar producenten handläggaren vid Region Örebro län löpande om filmens fortsatta distribution.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom filmverksamhetens budget, AE 62625

Beslut

Att bevilja 25 000 kronor i Filmproduktionsstipendium till sökanden Christine Keffel.

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Jerry Eriksson

Datum
2021-10-15

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS8819

Delegationsbeslut - Filmproduktionsstipendium - Munkvägen, en film om en flyttMunkvägen: En film om en flytt

Ärendebeskrivning

Sökanden Robin Karlsson från Karlskoga har under lång tid dokumenterat processen då hans morföräldrar flyttar ur det som varit deras hem i över femtio år. Materialet är nu nedklippt till en konstnärlig dokumentär kortfilm. Produktionen är i princip klar, och sökanden avser använda stipendiet till distributionskostnader för att få ut filmen på festivaler. Stipendiet kan komma att användas till framtagandet av DCP-kopia för biografvisning, engelsk översättning och/eller köp av musiklicenser. Maximalt stipendiebelopp för projekt som enbart syftar till distributionskostnader är 5000 kronor.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan och bilagor i form av projektbeskrivning, tittkopia på scener ur filmen, budget och distributionsplan.

Uppföljning

När produktionen är färdigställd sänds en kopia in tillsammans med skriftlig rapport med ekonomiskt utfall. Därefter informerar producenten handläggaren vid Region Örebro län löpande om filmens fortsatta distribution.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet rymms inom filmverksamhetens budget, AE 62625

Beslut

Att bevilja 5 000 kronor i Filmproduktionsstipendium till sökanden Robin Karlsson.

Jerry Eriksson
Utvecklingsledare film

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Jerry Eriksson

Datum
2021-10-15

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS9678

Delegationsbeslut - Arrangemangsstöd visning - Lindesbergs BioBio-lovs upplevelser och aktiviteter

Ärendebeskrivning

Lindesbergs bio, som drivs av Besök Linde AB, vill under höstlovet vecka 44 skapa mervärde kring sina visningar och på så sätt locka tillbaka publiken efter de restriktioner som varit. Under lov-veckan planeras visningar med ett skräck- och spökmilmstema för både barn och vuxen publik. För att öka mervärdet vör publiken planerar de att pynta biografen tematiskt utifrån filmerna och bjuda besökarna på förtäringen.

Evenemanget är ett första steg i ett långsiktigt arbete där man vill förstärka publikupplevelsen vid biobesöket.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan i form av projektbeskrivning och budget.

Uppföljning

Redovisning i form av en skriftlig rapport med ekonomiskt utfall ska lämnas in till Region Örebro län senast en månad efter visningsarrangemangets genomförande.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom filmverksamhetens budget, AE 62625

Beslut

Att bevilja 10 000 kronor i Arrangemangsstöd filmvisning till sökanden Lindesbergs Bio/Besök Linde AB.

Jerry Eriksson
Utvecklingsledare film

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Löne- och personaladministration, Liv Hector

Datum
2021-11-18

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS11132

Musikalisk platsspecifik improvisationsföreläsning

Ärendebeskrivning

Några av Örebro läns frilansande professionella kulturaktörer har en idé om att tillsammans arbeta fram en musikalisk platsspecifik improvisationsshow/-föreläsning för små spelplatser, dvs de läser på om den bygd eller den plats de ska spela på, lyssnar med arrangören, ber om att få höra anekdoter, etc. Utifrån det skapas ramarna för improvisationen som får publiken att känna sig unika, de kan skratta gott åt igenkännande scener och höra sånger som nämner platser, företeelser och personer som de känner till. Varje föreläsning är unik och ingen den andra lik.

Som sökande för stöd till improvisationsföreläsningen samt som paraply för de inblandade aktörerna är Byrån, en nystartade förening i Örebro. Byrån har som syfte att bli en underlätta för enskilda professionella frilansare att tillsammans kunna agera som grupp i olika konstellationer och sammanhang.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan i form av projektbeskrivning och budget.

Uppföljning

Redovisning i form av skriftlig dokumentation med ekonomiskt utfall ska lämnas in till Region Örebro län senast 220630.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet ryms inom ramen för Kulturnämndens budget 2021.

Beslut

Att bevilja Byrån 58 000 kr i stöd till Musikalisk platspecifik improvisationsföreläsning.

Katarina Strömgren-Sandh
Områdeschef, Kultur och ideell sektor

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Lena Backlund, utvecklingsledare

Datum
2021-11-24

Delegationsbeslut
Dnr: 21RS5188

Teaterfrämjandestöd

Ärendebeskrivning

Josef Säterhagen har inkommit med en ansökan om att genomföra en 3-dagars workshop tillsammans med en klassisk musiker och en dansare inför framtagandet av föreställningen "Den förlorade sammetsblicken" I workshopen ska de undersöka ett nytt formspråk, där deras olika uttryck och perspektiv används för att på olika sätt belysa ämnet. Workshopen ska ledas av en pedagog/regissör och dokumenteras av en filmare.

Workshopen är ett undersökande där förhoppningen är att dels öppna ett nytt kreativt fält för den sökande som scenkonstnär men även en fördjupande utveckling av ett ämne som sökande är djupt intresserad av. Att få energi och mod att våga prova nytt och utforska kunskaper bortom invanda komfortzoner.

Underlag

Sökande har inkommit med ansökan i form av projektbeskrivning och budget

Uppföljning

Redovisning i form av en skriftlig dokumentation med ekonomiskt utfall ska lämnas in till Region Örebro län senast en månad efter genomförd workshop.

Ekonomiska konsekvenser

Stödet rymms inom teaterverksamhetens budget, AE 62619

Beslut

Att bevilja 10 000 kr i Teaterfrämjande stöd till sökanden Josef Säterhagen.

Lena Backlund
Utvecklingsledare teater

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

2021-11-18

Region Örebro län
Kulturnämnd
Box 1613
701 16 Örebro

Utökat ekonomiskt ägarstöd till stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet i Kumla

Er beteckning Dnr 21RS8134

Med anledning av den skrivelse med förslag till beslut som Kulturnämnden vid Region Örebro län tillställt stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet i Kumla, för kännedom, och vilken ska behandlas på nämndens möte den 16 december detta år, vill vi göra följande kommentarer.

Stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet ägs till lika delar av Region Örebro län och Kumla kommun.

Utifrån det perspektivet är det felaktigt att använda uttrycket att ge bidrag till något som man är ägare till. Det är en fråga om utökat ekonomiskt ägarstöd.

Ägaransvaret i juridisk mening för en stiftelse är i princip detsamma som för ett aktiebolag. När Region Örebro län äger ett aktiebolag självt eller tillsammans med andra, exempelvis Länstrafiken AB, Örebro Läns flygplats AB eller Scantec Trafikcenter AB hanterar man i den mån att driften av verksamheten går med underskott, en fråga om ekonomiskt ägarstöd. I dessa företag eller juridiska personer har regionen ett ägaransvar och uppträder därefter.

Stiftelseformen är en annan typ av juridisk person än aktiebolaget men likafullt har ägarna till stiftelsen samma ansvar som inför ett aktiebolag och bör därmed uppträda på samma sätt.

Skillnaden mellan dessa juridiska former kan man något förenklat säga att aktiebolaget i grunden ska sträva efter vinst och därmed ge avkastning till sina ägare. Stiftelseformen däremot har i sin grund en inriktning mot andra värden än att generera vinst och generera avkastning utan mer vårda och hantera kulturella värden eller andra värden. Det finns också stiftelser som äger äldreboenden utan vinstintresse för stiftelsens ägare men i stället har till syfte att skapa trygghet och mervärden för de boende.

I detta fall, med stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet, är tanken som ni så riktigt framhåller i er skrivelse om Skoindustrimuseet i Kumla att det "... är en viktig del av länets kulturarv eftersom det är ett levande skoindustrimuseum...".

Just i formen av ett levande skoindustrimuseum som tillverkar skor för att påvisa en tillverkningsprocess m m så fordras det anställd personal. För att verksamheten ska kunna fungera över tid och med hänsyn till just tillverkningsprocessen av skor har det naturligt skapats en möjlighet att försälja de produkter man tillverkar. Detta kan ske utan nämnvärd eller ingen risk för konkurrens gentemot den privata marknadens produktion av skor i Sverige.

Denna produktion liksom försäljning av skor och därutöver entréer och guidning för grupper och enskilda, underhåll och reparationer av maskiner liksom en permanent utställning om skoindustrins historia i Sverige har kunnat ske till stor del med personal som har en anknytning till den tidigare skoindustrin i Kumla. Ofta har det varit personal som är äldre eller haft någon form av nedsatt arbetsförmåga. Därmed har dessa personer inom ramen för skoindustrimuseets administration kunnat erhålla *bidrag* från arbetsförmedling eller försäkringskassa i form av lönebidrag eller annat.

Detta har dock fordrat en medfinansiering i någon form från sina ägare. På det sättet har verksamheten kunnat fortfara med totalt sett små ekonomiska resurser till sitt förfogande.

I dagens situation då reserven av tidigare skofabriksarbetare i Kumla inte längre finns måste tillskottet av hantverkskunnig arbetskraft lösas på annat sätt.

Även om det fortfarande finns viss aktiv skoindustri i Kumla så speglar Skoindustrimuseets maskinpark en tid och ett kunnande som härrör från 1960-talet och där maskinerna för att tillverka skor ofta är betydligt äldre än så.

Dagens anställda vid Skoindustrimuseet måste rekryteras på annat sätt, men fortsatt ofta för att de står lite längre från arbetsmarknaden och kan därmed beredas statliga bidrag i olika former och som är begränsade i såväl ekonomi som tid.

Stiftelsens ägares ansvar är dock att över längre tid och mot bakgrund av det just "... är en viktig del av länets kulturarv eftersom det är ett levande skoindustrimuseum..." också ta ansvar för en åtminstone grundläggande anställningstrygghet för sin personal över en längre tid än ett år i taget.

Det offentliga ägandet gör rimligen att om man önskar värna om detta levande museum och kulturarv också måste värna om de anställdas rätt att känna trygghet i sina uppgifter.

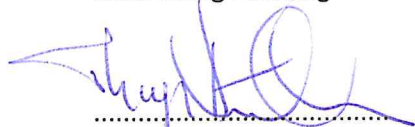
Av dessa skäl anser vi att ett ekonomiskt ägarstöd som delägare till stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet i Kumla måste utgå som ett stöd över åren och uppgå till minst 750 000 kronor per år och att stödet rimligen uppräknas från år till år och i takt med konsumentprisindexets utveckling i Sverige.

Det var också detta som vi framhöll vid vårt gemensamma möte i Kumla den 15 oktober detta år då vi redogjorde för situationen för Svenska Skoindustrimuseet i Kumla. Deltagare vid detta möte var kulturnämndens ordförande Torbjörn Ahlin samt Katarina Strömgren Sandh områdeschef kultur och ideell sektor och Lena Adem kulturstrateg.

Behovet av en ny och modernare utställning i museets lokaler är frågor som också måste lösas men kan där också hanteras via externt stöd från Statens Kulturråd, privata mecenater eller annat.

Med önskan och förväntan att Region Örebro liksom Kumla kommun har utfäst, utger ett ägarstöd över åren framöver på det att Skoindustrimuseet i Kumla kan leva kvar och utvecklas.

Med vänlig hälsning

Thage Arvidsson
Stiftelseordförande

Lilian Edström
Museichef

9

Presentationer

Beslut om riktlinjer och mål för Kultur och hälsa

Kulturnämnd 16 december 2021

Anette Granberg

Utvecklingsledare Kultur och hälsa

Sammanfattning

- Samhällets mål - en god och jämlik hälsa på lika villkor
- Hälsoklyftorna ökar i Örebro län
- Hälsan är ojämlikt fördelad i Örebro län
- Förutsättningarna för en god och jämlik hälsa är kopplade till biologiska, socioekonomiska, och kulturella resurser och möjligheter.
- Solidarisk fördelad Kultur kan bidra till en god och jämlik hälsa på lika villkor

FÖRSLAG

Inriktning för det regionala arbetet med Kultur och hälsa

- Med kultur som verktyg i ett förebyggande och hälsofrämjande syfte för en god och jämlik/jämställd hälsa i Örebro län.
- Stärka arbetet med kultur och hälsa i länet, och fokusområden är psykisk hälsa, funktionshinder, äldreomsorg, och unga och äldre pekas ut som viktiga grupper.
- Genom att sprida kunskap, bygga nätverk, samverka och ge stöd till verksamheter och projekt.

FÖRSLAG

Mål

- Bilda ett regionalt kunskapscentrum genom forskar- och praktknära stöd till kommunerna/andra aktörer i syfte att bidra till långsiktig kunskapsuppbyggnad för Kultur och hälsoområdet.
- Hitta nya och stärka befintliga samverkansformer med Örebro universitet och andra relevanta lärosäten och FoU-verksamheter.
- Utveckla regionalt stöd/bidrag till Kultur och hälsaområdet i länet.
- Öka tillgängligheten för att nå kulturarbetare genom *Kulturkraft*

Kontakuppgifter

Anette Granberg

Doktorand – Medicinsk vetenskap, inriktning hälso- och vårdvetenskap

Universitetssjukvårdens forskningscentrum (UFC)

”Implementering – hinder och möjligheter”

Utvecklingsledare – Kultur och ideell sektor

Regional utveckling

Kultur och hälsa

Region Örebro län

Box 1613, 701 16 Örebro

Tel 019-602 63 28

E-post anette.granberg@regionorebrolan.se

Digitaliseringsplan för Område kultur och ideell sektor

Varför en digitaliseringsplan?

- En handlingsplan för Område kultur och ideell sektors arbete med digital kulturutveckling och digital utveckling inom civilsamhället
- Mål I kulturplanen 2020 – 2023
 - Stärka arbetet för ett digitaliserat kulturutbud i hela länet
- Digitalisering, en strategi för att:
 - öka den digitala mognaden i organisationen
 - Att förändra och utveckla arbetssätt för att öka användningen av digitala lösningar (VP 2021)
 - En digitaliseringsplan behöver tas fram mot bakgrund av den regionala digitaliseringsstrategin.
- Aktiviteter inom befintlig budget
- Tjänstemannabeslut

Bakgrund

- Den digitala kulturutvecklingen har ökat explosionsartat sedan coronapandemins början våren 2020
 - Kartläggningen Kulturen i Örebro län under pandemin visar att den digitala kulturutvecklingen i länet fortsatt behöver stöd då inte alla aktörer har förutsättningar att vara en del av den digitala utveckling som sker.
- Även inom civilsamhället har studieförbund och föreningar ställt om till digital verksamhet på grund av pandemin
 - . I kartläggningen Coronapandemins påverkan på civilsamhället i Örebro län framkommer att den digitala folkbildningen och föreningsverksamheten expanderat sedan våren 2020. Samtidigt finns en medvetenhet om att exempelvis den digitala folkbildningen inte når alla.

Digitaliseringsplan för kultur och ideell sektor har för avsikt att utifrån de fokusområden som digitaliseringsstrategin för Örebro län tar sin grund i ange en strategiskt och långsiktig riktning för den digitala kulturutvecklingen, samt den digitala utvecklingen inom civilsamhället, i Örebro län.

Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021 – 2026

- Bygger på den nationella digitaliseringsstrategin och fokuserar på de fem delmål som finns där: kompetens, trygghet, innovation, ledning och infrastruktur
- I strategin kallas delmålen för fokusområden med strategiska inriktningar. De strategiska inriktningarna har i sin tur ett antal taktiska punkter som syftar till en positiv samhällsutveckling i Örebro län
- Digitaliseringsplan för kultur och ideell sektor tar utgångspunkt i digitaliseringsstrategins fokusområden genom att återge mål och aktiviteter i aktuell verksamhetsplan under de strategiska inriktningarna

Även framtida uppdrag och satsningar ska ligga i linje med strategins fokusområden och inriktningar. På så vis får den digitala kulturutvecklingen och digitaliseringen inom civilsamhället i länet en riktning som är parallell med utvecklingen inom andra samhällsområden.

Region Örebro län

*"Det kan vara jobbigt om alla andra har ett
lånekort och inte jag..." Flicka 11 år*

Prövning och analys av barnets bästa när det gäller tillgång till ett eget bibliotekskort

SAMMANFATTNING

Denna rapport är ett underlag för att belysa barnets bästa i en av alla frågor som utmanar biblioteken att se barnet som rättighetsbärare och vuxna som ansvarsbärare. Rapporten är tänkt att användas som ett underlag i det fortsatta arbetet för att omsätta barnets rättigheter till vardagsnära arbetsätt i biblioteksverksamheterna i Region Örebro län.

Författare

Monica Gustafsson-Wallin

Barnrättsstrateg

2021-12-02

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Bakgrund till prövningen	4
Syfte och frågeställning	4
Vilka barn gäller prövningen?.....	5
Arbetsprocess, arbetsgrupp och tidsplan.....	5
Arbetsgruppen.....	5
Tidsplan	5
Rapportens upplägg	6
Underlag för prövningen	6
Lagstiftning/regleringar och juridiska aspekter.....	6
Bibliotekslagen	6
Lagrum och juridiska aspekter på barnets rätt att ingå låneavtal.....	7
Förälders underskrift på låneavtalet	8
Omständigheter som påverkar vårdnadshavares ansvar och barnets rättshandlingsförmåga	8
Lagen om barnets rättigheter	9
Konventionen om barnets rättigheter	9
Barnkonventionsutredningen	10
Praxis	11
Hur får barn tillgång till bibliotekskort idag?.....	11
Lånevillkor och avgifter på bibliotek	11
Forskning och faktaunderlag	11
Regionens Kulturplan och Biblioteksplan	11
IFLA:s riktlinjer för folkbiblioteksservice	12
Levnadsvillkor och livsvillkor för barnen i Örebro län	12
En studie av ungas syn på läsning och bibliotek.....	13
Beprövad erfarenhet	13
Erfarenheter av avgiftsfria bibliotek.....	14
Barnens synpunkter.....	14
Vad är ett bibliotek för barn och unga?	15
Hur beskriver barnen att barn kan få ett bibliotekskort?	15
Hur beskriver barnen vilka hinder som kan finnas för att få ett bibliotekskort och vilka konsekvenser det kan ge?	16
Intervjuarnas reflektioner	17

Diskussion och analys av barnets bästa	17
Barnets bästa är.....	18
Förslag och medskick:	19
Andra frågor som väckts under prövningen.....	20
Referenslista	21
Bilagor.....	21

Förord

Vår prövning och analys av barnets bästa när det gäller rätten till ett eget bibliotekskort för barn på folkbibliotek har upplevts både som en prövning i sig men också som ett stort privilegium.

Det har delvis varit utmanande att förstå vilka aspekter och faktorer som spelar roll för att i just denna fråga kunna arbeta rättighetsbaserat på folkbibliotek och integrerade folk- och skolbibliotek.

Vi har gått vilse ibland och då hamnat i angränsande barnrättsfrågor och frågor om barns behov i ett bredare perspektiv. Det är ju helt förståeligt eftersom att varken barnet, eller dess rättigheter är isolerade enheter. Barn och unga befinner sig ju alltid i ett sammanhang och barnets rättigheter ska alltid ses som hela och odelbara.

Det vi lärt är att när en ges möjlighet att fördjupa sig i en specifik fråga om barnet som rättighetsbärare, utmanas vi vuxna som ansvarsbärare ur såväl ett samhällligt perspektiv som i vår barnsyn och i de vardagliga arbetssätten.

Vi vill tacka folkbibliotekens chefsnätverk i Örebro län och Biblioteksutveckling Region Örebro län för förtroendet att göra denna prövning och analys. Vår förhoppning är att rapporten som helhet, och de slutsatser och förslag som presenteras, fortsatt driver på arbetet för barnets rättigheter på biblioteken.

Vi vill också tacka de barn och ungdomar som tog sig tid och delade med sig av sina åsikter och reflektioner om hur de ser på barnets bästa när det gäller tillgång till ett eget bibliotekskort.

Vi uppmanar oss själva och alla andra att fortsätta arbetet med att göra vackra ord till vackra handlingar! Så att barn och unga ser och förstår att vi vuxna arbetar för att främja, skydda och omsätta deras rättigheter i beslutsprocesser, i de vardagsnära arbetssätten och i våra möten med barn och unga!

Arbetsgruppen

Elin Trumberg

Emma Elofsson

Eva Carolin Carlbom

Klara Olander

Lise-Lotte Hellberg

Maria Norlin

Monica Gustafsson-Wallin

Petra Jansson

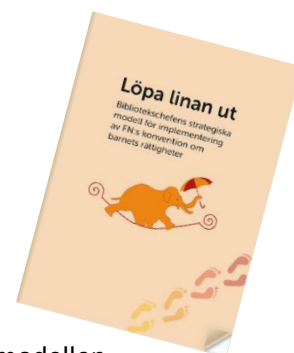
Sara Stenman

Åsa Johansson

Bakgrund till prövningen

Biblioteksutveckling Region Örebro län har sedan 2018 drivit en process för att skapa en mer barnrättsbaserad verksamhet på folkbiblioteken i regionen. Utgångspunkt för arbetet har varit handboken *Löpa Linan Ut - Bibliotekschefens strategiska modell för implementering av FN:s konvention om barnets rättigheter*. Processen har haft tre fokus:

- skapa lärande, medvetenhet och öka handlingsberedskapen om och för barnets rättigheter hos ledning och medarbetare
- varje bibliotek arbetar med att ta fram en handlingsplan enligt Löpa Linan ut modellen
- utbilda Barnrättsombud på samtliga folkbibliotek

Under processens gång har frågor väckts och utmaningar upptäckts i förhållande till barnet som rättighetsbärare på bibliotek. Det har till exempel handlat om vad som är barnets bästa när det gäller barnets rätt att vistas på biblioteken och att utifrån egenmakt kunna ta del av utbud och tjänster.

Nu vill biblioteksutveckling och folkbibliotekens chefsnätverk göra en prövning och analys av barnets bästa i frågan om huruvida barn och unga ska kunna få bibliotekskort utan vårdnadshavares underskrift.

Frågeställningen väcktes i samband med diskussioner om barnets rätt att vara en aktör i sitt eget liv (artikel 12–14 FN:s Konvention om barnets rättigheter), barnets rätt till skydd och integritet (artikel 16, 19) samt funderingar om att barn som lever i olika former av utsatthet riskerar att inte få tillgång till biblioteket, och dess utbud, på likvärdiga villkor. Det kan t.ex. handla om barn som lever i socioekonomisk utsatthet, hederskontexter m.m. där barnet riskerar att diskrimineras p.g.a. de vuxnas åsikter, tro, familjens ekonomiska situation etc. (artikel 2)

Syfte och frågeställning

En prövning och analys av barnets bästa är ett underlag för att synliggöra och stärka barnrättsperspektivet i beslut som fattas i frågor som rör barn direkt eller indirekt. Biblioteksutveckling Region Örebro län och folkbibliotekens chefsnätverk har en ambition att kunna använda sig av prövningens resultat för att se över rutiner och förfarande som gäller idag, i syfte att kunna arbeta mer rättighetsbaserat.

Frågan som prövas är:

Vad är barnets bästa när det gäller barnets rätt att få tillgång till ett eget bibliotekskort?

Vid alla åtgärder som rör barn....ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 3
FN:s konvention om barnets rättigheter

Vilka barn gäller prövningen?

Alla barn upp till 18 år i Region Örebro läns 12 kommuner.

Arbetsprocess, arbetsgrupp och tidsplan

Prövningen har genomförts med stöd av den modell och mall för prövning och analys av barnets bästa som tagits fram av SKR, Sveriges kommuner och regioner. Modellen bygger på de steg som FN:s barnrättskommitté rekommenderar:

1. Utred och beskriv vad som är barnets bästa i den aktuella frågan
2. Besluts- och prioriteringsprocess för hur tungt barnets bästa kan väga
3. Om barnets intresse inte kan gå först, vilka kompensatoriska åtgärder kan övervägas på kort och lång sikt

Arbetsgruppen uppdrag var att genomföra steg 1 och att ge vägledning till hur folkbiblioteken kan gå vidare med steg 2 och 3.

SKR Modellen:

<https://webbutik.skr.se/sv/artiklar/provning-av-barnets-basta.html>

SKR Mallen

<https://skr.se/download/18.4829a209177db4e31aa59932/1615999612550/Formular-provning-barnets-basta.pdf>

Arbetsgruppen

En arbetsgrupp med representanter från bibliotekens Barnrättsombuds nätverk, juridisk kompetens och personer med analyskompetens bildades för att genomföra prövningen.

Arbetsgruppens sammansättning:

Monica Gustafsson-Wallin, processledare och skribent, Barnrättsstrateg Monica GW Konsult

Eva Carolin Carlbom, uppdragsgivare och Utvecklingsledare, Biblioteksutveckling Region Örebro län

Elin Trumberg, barnrättsombud, patientbiblioteket Örebro

Lise-Lotte Hellberg, barnrättsombud, Örebro bibliotek

Klara Olander, barnrättsombud, Örebro bibliotek

Åsa Johansson, barnrättsombud, Degerfors bibliotek

Emma Elofsson, barnrättsombud, Karlskoga bibliotek

Petra Jansson, utvecklingsledare, Biblioteksutveckling Region Örebro län

Maria Norlin, folkhälsostrateg, Staben hållbar utveckling Region Örebro län

Sara Stenman, konsultativ jurist, Region Örebro län

Tidsplan

Prövningen var planerad att genomföras våren 2021 men p.g.a. samhällets pandemisation reviderades tidsplanen efterhand.

Maj-september 2021 – Planering och förankring

Juni-september 2021 – Barnrättsombuden genomförde samtal med barn

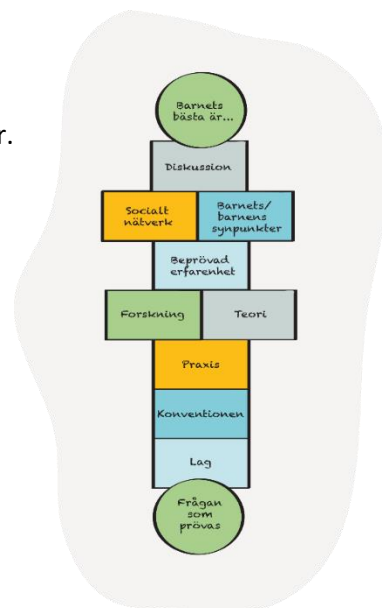
Aug-okt 2021 - Insamling och inläsning av underlag samt kontakt med jurist

26 oktober 2021 - Arbetsgruppen samlades för prövning och analys

17 november 2021 – Arbetsgruppen återsamlades för diskussion och analys av underlagen

November 2021 – Resultatsammanställning och rapportskrivande

November 2021-januari 2022 – Återrapportering av resultatet och spridning av rapporten

Rapportens upplägg

Rapportens upplägg följer SKR mallens struktur. Först redovisas de fakta och underlag som samlats in i de olika moment som ingår i prövningen. Därefter följer en diskussion och analys av vad som bedöms vara barnets bästa i frågan som prövats.

Diskussionen innehåller rekommendationer för fortsatta steg och förslag på kompensatoriska insatser. Dessutom redovisas angränsande frågeställningar om barnets rättigheter på bibliotek som aktualiserats under arbetsprocessen, men som inte hörde till uppdraget att bedöma.

Underlag för prövningen

En prövning av barnets bästa bygger på underlag utifrån följande frågeställningar:

- Vilken lagstiftning reglerar frågan som ska prövas?
- Vilka bestämmelser i FN:s konvention om barnets rättigheter ska beaktas?
- Hur ser praxis ut?
- Vad säger aktuell forskning/faktaunderlag/kartläggningar/statistik?
- Synpunkter från den beprövade erfarenheten?
- Synpunkter från barnet eller barnen det gäller?
- Synpunkter från det sociala nätverket?

De underlag som belyser konventionen och synpunkter från barnen är i varje fråga som prövas relevanta för att bedöma barnets bästa och ska enligt FN:s Barnrättskommitté alltid ingå.

Ibland kan någon del av underlagen utgå om det inte är relevant, inte väntas tillföra ny kunskap eller av andra skäl bedöms inte kunna samlas in. I denna prövning har synpunkter från barnets sociala nätverk inte inhämtats som egen del i underlaget. Bedömningen är att området delvis täcks av barnen själva och erfarenheter från bibliotekspersonalen. Dessutom försvårdades samtal med föräldrar och andra vuxna runt barnen i den tid som råder med begränsade besök på biblioteken p.g.a. pandemisituationen. Så utifrån de resurser som stått till förfogande har fokus lagts på övriga frågeställningar.

Lagstiftning/regleringar och juridiska aspekter

I detta avsnitt redovisas lagar och juridiska aspekter med relevans för frågan som prövats. Underlagen har hämtats från:

- *Biblioteken och juridiken*, Susanna Broms, Studentlitteratur 2021
- *Ds 2019:23 Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter*, Regeringskansliet
- Konsultation med regionens jurist Sara Stenman
- Lagboken

Bibliotekslagen

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 §

På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform. Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och avgift för de fall låntagaren inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Lagkommentar 9§:

”Ordvalet klargör att utlåningen baseras på ett avtalsförhållande. Avtalet innehåller vanligtvis, om inte alltid, villkor om lånetid och att det ska betalas en avgift för det fall låntagaren inte följer vad som avtalas. Storleken på avgiften, eller hur lång lånetiden ska vara, regleras inte i bibliotekslagen.

Det avtalsförhållande som regleras är endast det mellan folkbiblioteken och dess låntagare, och lagen reglerar alltså inte förhållandet mellan biblioteken och upphovsmän och andra rättighetshavare.”

Lagrum och juridiska aspekter på barnets rätt att ingå låneavtal

När ett bibliotekskort lämnas ut från ett bibliotek träffas ett avtal mellan kommunen och låntagaren. Avtalet består av ett antal lånevillkor som låntagaren förbinder sig att följa vid lån av böcker, media och användning av bibliotekets tjänster.

Utgångspunkten i lagen är att den som är under 18 år är omyndig och har begränsad rättshandlingsförmåga. Det innebär en begränsad möjlighet att ingå avtal, ta emot gåvor och ta hand om sina tillgångar. (9kap 1§ Föräldrabalken)

Omyndigas rättshandlingsförmåga är begränsad och det är ”...vårdnadshavaren som har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter”. (6 kap 11§ FB).

Dock ska vårdnadshavare också enligt 6 kap 11§ FB ”...i takt med barnets stigande ålder och utveckling ta allt större hänsyn till barnets synpunkter och önskemål.”

Syftet med begränsningen är att skydda barnet mot följderna av ekonomiskt ofördelaktiga rättshandlingar. Vid bedömningen av barns rättshandlingsförmåga har man i praxis vid vissa kontantköp tolkat in ett underförstått samtycke (jfr t.ex. RH 1988:82 och Allmänna reklamationsnämndens beslut i ärende 1999–1495, 1999–4143, 2003–7431 och 2020–09746). I dessa fall har det inte krävts ett verkligt och uttryckligt samtycke från förmyndarens sida, utan det har räckt

med att förmyndaren har gjort det möjligt för den underårige att uppträda så att det ser ut som om han eller hon har haft tillåtelse att ingå avtal.

När ett avtal blir ogiltigt på grund av att den ena parten är underårige ska parternas respektive prestationer återgå (9 kap. 7 § första stycket FB).

Även om förseningsavgifter tas bort är ett avtalsvillkor att lånade böcker ska lämnas tillbaka till biblioteket inom föreskriven lånetid. Om boken inte återlämnas, tappas bort eller förstörs blir låntagaren enligt avtalsvillkoren ersättningsskyldig för boken. Är låntagaren under 18 år ansvarar vårdnadshavaren för det.

Det kan resultera i situationer där en vårdnadshavare blir ersättningsskyldig för en borttappad bok och vägrar betala mot bakgrund av vårdnadshavaren inte har samtyckt till bibliotekskortet. Det går då inte att kräva ersättning på avtalsrättslig grund. Möjligen kan ersättning krävas av vårdnadshavaren på skadeståndsrättslig grund att barnet har förstört egendom som tillhör annan.

Inom skadeståndsrätten är den som vållat skadan skadeståndsskyldig. Vårdnadshavare kan dock bli skadeståndsskyldiga genom ett så kallat principalansvar om deras barn orsakar en skada. I skadeståndslagen framgår det att föräldrar ska ersätta de person- och sakskador som barnet orsakat genom brott (3 kap. 5 § SkL). När det rör sig om sakskador som barn orsakat genom brott så krävs det inte att barnet ska vara straffmyndigt utan enbart att handlingen i sig är straffbar.

Enligt kommunlagen får en kommun inte lämna understöd åt enskilda kommunmedlemmar utan stöd i författning. Att understödja enskilda betraktas inte som en "angelägenhet av allmänt intresse", se 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) samt RÅ 1985 2:79 och RÅ 1991 ref. 64. Motsvarande gäller även beträffande eftergifter. Om en kommun har en fordran mot en kommunmedlem eller någon annan får kommunen inte efterge den utan särskild grund, se t.ex. RÅ 1980 Ab 48. Förbudet mot att efterge skulder utan särskild grund kan aktualiseras när det gäller ersättningsanspråk för borttappad eller förstörd bok och bör utredas ytterligare om ett helt kostnadsfritt lån övervägs.

Förälders underskrift på låneavtalet

Susanna Broms resonerar i sin bok *Biblioteken och juridiken* kring huruvida båda vårdnadshavarna behöver skriva under låneavtal för barnets lånekort. Inför sitt resonemang har hon konsulterat en överförmyndare och kommit fram till:

"Även om barnets föräldrar har gemensam vårdnad räcker det troligtvis med den ena förälderns underskrift. En låneförbindelse kan inte anses vara av ingripande betydelse för barnet. Det kan vara känsligt att fråga barnet hur familjen ser ut, men biblioteken kanske kan utforma blanketten så att det framgår. Föräldern/föräldrarna får fylla i om barnet bor med båda sina föräldrar eller med bara den ena. Biblioteket får då också förklara att ansvaret för barnets lån ligger hos vårdnadshavaren."

Omständigheter som påverkar vårdnadshavares ansvar och barnets rättshandlingsförmåga

I de underlag som arbetsgruppen tagit del av finns tre juridiska aspekter som tycks påverka huruvida vissa omyndiga kan ges rätten att ingå ett låneavtal (läs bibliotekskort). De tre aspekterna är:

- bedömningen av barnets mognad,
- individens avtalsförståelse och
- nyttan ett låneavtal kan innebära för den omyndige.

Susanna Broms resonerar i sin bok kring barnets mognad och avtal enligt följande:

"Biblioteket torde emellertid kunna ingå ett låneavtal med ett barn som är tillräckligt moget för att inse följderna av avtalsförbindelsen. Barnet måste alltså kunna förstå lånevillkoren. Om man utgår ifrån att lån på bibliotek medför nytta för den omyndige, är det ganska troligt att förmyndaren ger sitt samtycke. På så sätt kan barnet få ett lånekort och därmed möjligheten att låna utan att förmyndaren skriver under en förbindelse." Biblioteken och juridiken, Susanna Broms,

Studentlitteratur 2021

Enligt Broms säger lagen att det ska det vara möjligt för en låntagare att förstå vad den säger ja till när avtal ingås. Slutsatsen blir då att informationen om avtalsvillkoren för bibliotekskort, i de fall biblioteken överväger att låta en minderårig få bibliotekskort utan förälders underskrift, behöver anpassas så att även låntagaren själv (barn/den omyndige) förstår avtalets innebörd.

När ett bibliotekskort väl är utfärdat och används råder bibliotekssekretess enligt 40 kap. 3§ offentlighets- och sekretesslagen. Bibliotekssekretessen gäller även i förhållande till familjemedlemmar. Endast enskilda personers lån är skyddade. När en tjänsteperson lånar böcker i tjänsten omfattas denna inte av sekretessen.

Lagen om barnets rättigheter

Sedan 1 januari 2020 är artiklarna 1–42 i FN:s konvention om barnets rättigheter inkorporerade i svensk lag. (Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. 2018:1197) Konventionen är ett internationellt åtagande för Sverige sedan ratificeringen av konventionen 1990. Innan konventionen blev lag har Sverige arbetat enligt principerna om fördragskonform tolkning i sin rättstillämpning och med transformering i skrivandet av nya lagar.

Enligt regeringens vägledning DS 2019:23 ska det offentliga se inkorporeringen som ett förtydligande av att rättstillämpare på alla nivåer ska beakta och tolka övrig lagstiftning i förhållande till konventionens bestämmelser när avvägningar och bedömningar görs i beslutsprocesser. Eftersom konventionen i sin helhet fortfarande gäller som folkrättsligt juridiskt dokument innebär det också att den även fortsättningsvis ska tolkas fördragskonformt.

Vilka rättigheter/artiklar i konventionen som har relevans i frågan om barnets rätt till ett eget bibliotekskort redovisas i nästa avsnitt. De artiklarna är då också att betrakta som svensk lag.

Konventionen om barnets rättigheter

Konventionen om barnets rättigheter ska ses som hel och odelbar och artiklarna är beroende av varandra. De fyra grundläggande principerna är artiklarna 2, 3, 6, 12 och de har förutom sin egna självständiga betydelse också en vägledande roll vid tolkning och tillämpning av övriga bestämmelser i konventionen. (Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 5).

Aktuella artiklar att beakta i denna prövning är:

Artikel 2 – Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras på egen grund eller på grund av omständigheter som rör deras föräldrar, vårdnadshavare eller familjemedlemmar.

Artikel 3 – Barnet har rätt att få sitt bästa bedömt och beaktat.

Principen om barnets bästa, och barnets rätt att få sitt bästa bedömt och beaktat, är både en individuell och en kollektiv rättighet. Barnrättskommittén understryker i sin Allmänna kommentar nr 14 att principen om barnets bästa är en grundläggande rättslig tolkningsprincip. Vidare säger kommittén att barnets bästa är ett dynamiskt koncept som kräver att man gör bedömningar anpassade till det specifika sammanhanget. De menar också att om en rättsregel är öppen för fler än en tolkning ska den tolkning som mest verkningfullt tillgodoser barnets bästa ha företräde.

Artikel 6 – Barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling är, förutom en av grundprinciperna, också kopplad till flera artiklar i konventionen. **Artiklarna 17, 27, 29.** Artiklarna förtydligar att barnets rätt till utveckling innefattar rätten att må bra och att få utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, socialt och moraliskt samt rätten att utveckla sin personlighet och sina anlag.

Artikel 12 – Barnet har rätt att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barnet. Dess åsikter ska tillmätas betydelse utifrån ålder och mognad. Enligt samstämmiga barnrättsexperten är uppfyllandet av artikel 12 en grundläggande förutsättning för att kunna tillämpa artikel 3.1 om att beakta och bedöma barnets bästa.

Artikel 1 – Barn är varje människa under 18 år.

Artikel 4 – Staten ska vidta alla lämpliga åtgärder för att genomföra barnets rättigheter. I fråga om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna ska vi till fullo utnyttja de tillgängliga resurserna.

Artikel 5 och 18 – Artiklarna belyser föräldrars ansvar för barnet och att staten ska respektera det ansvar, rättigheter och skyldigheter barnets föräldrar har.

Artikel 13 - Barnets rätt till yttrandefrihet och rätten att kunna få och ta emot information.

Artikel 14 – Barnets rätt till tanke-, samvets- och religionsfrihet.

Artikel 16 – Barnet har rätt till privatliv och integritet samt att skyddas från angrepp på sin heder och sitt anseende.

Artikel 17 – Massmedias roll för att säkerställa barnets tillgång till information i syfte att främja deras utveckling och välmående.

Artikel 23 – Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullständigt och anständigt liv som främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör för barnet att aktivt delta i samhället.

Artikel 27 – Varje barns rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.

Artikel 28 (a) – grundskoleutbildningen ska vara kostnadsfritt tillgänglig för alla (skolbibliotek ingår i skolverksamheten)

Artikel 31.1 – Barnet har rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Artikel 31.2 – Staten ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och uppmuntra och tillhandahålla lämpliga och lika möjligheter till desamma.

Barnkonventionsutredningen

I november 2020 kom slutbetänkandet *Barnkonventionen och svensk rätt* SOU 2020:63, även kallad Barnkonventionsutredningen. Utredningens uppdrag var att undersöka hur, och om, de svenska lagarna överensstämmer med barnkonventionen. I betänkandet knyts resultaten för varje rättighet också till den praktiska tillämpningen inom områden med betydelse för barnets möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.

I frågor om barn och bibliotek så har det bland annat kommenterats utifrån artikel 17 och 31. Utredaren beskriver att det finns tre dimensioner i skrivningarna om barnets rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet:

- barnet ska ha tillgång till,
- kunna delta i och
- bidra till.

Enligt FN:s Barnrättskommitté ska skrivningarna om barnets rättigheter i artikel 31 tolkas som att staten snarare ska möjliggöra än tillhandahålla ett kulturellt och konstnärligt liv. Dessutom ska detta göras på ett sätt som till fullo utnyttjar de tillgängliga resurserna. (artikel 4)

Barnkonventionsutredningen tar också upp det förslag till nationell biblioteksstrategi som just nu bereds i regeringskansliet och pekar på att biblioteken är en viktig del av alla människors möjligheter att få information, kunskap och fritt kunna verka i sitt samhälle.

”På uppdrag av regeringen har Kungliga Biblioteket tagit fram ett förslag till nationell biblioteksstrategi. I rapporten beskrivs att syftet med en nationell biblioteksstrategi är att stärka och utveckla hela det svenska biblioteksväsendet samt att strategin är viktig som försvar för demokratin och den enskilda människans möjlighet att fritt verka i samhället med tillgång till kunskap och litteratur. Enligt rapporten är bibliotekslagen med sin portalparagraf om bibliotek för alla

utgångspunkten för strategin. Förslaget, som överlämnades till regeringen den 7 mars 2019, har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.”

Barnkonventionen och svensk rätt SOU 2020:63, sid 1217.

Praxis

Hur får barn tillgång till bibliotekskort idag?

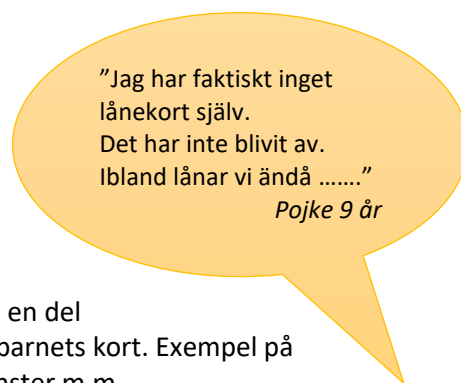
Rutinerna för hur barn får tillgång till ett bibliotekskort i de olika kommunerna varierar. Olika folkbibliotek har också olika benämning av kortet – lånekort eller bibliotekskort. Dessutom har kommunerna i länet tagit fram olika och egna lånevillkor.

På de flesta av folkbiblioteken behövs vårdnadshavares underskrift för alla mellan 0–17 år. Men det finns variationer. I till exempel Örebro behövs vårdnadshavarens underskrift när du är under 15 år. Föräldrar är dock ansvariga för barnets kort så länge barnet är omyndigt. I Hallsberg är motsvarande ålder 16 år.

Vissa bibliotek rekommenderar att barn under 6 år inte har ett eget bibliotekskort.

Kraven på vad som gäller för bibliotekskort på skolbibliotek skiljer sig också åt mellan skolor och kommuner. På vissa av kommunernas integrerade folk- och skolbibliotek efterfrågas inte bibliotekskort. Boklånet registreras då via bokkort som kopplas till barnets individuella bokficka.

Det skiljer sig också åt vilka tjänster som ingår i bibliotekskortet och på en del folkbibliotek kan vårdnadshavaren välja vilka tjänster som ska ingå på barnets kort. Exempel på tjänster: låna litteratur, låna tv-spel, använda datorer, tillgång till e-tjänster m.m.

Lånevillkor och avgifter på bibliotek

Lånevillkoren för bibliotekskortet skiljer sig också åt mellan kommunerna. I majoriteten av kommunerna är lånevillkoren behäftade med olika avgifter, t.ex. förseningsavgifter, ersättningsavgifter, påminnelseavgifter.

Många av biblioteken har tagit bort avgifter kopplade till just barn och unga, men på en del av dessa bibliotek kvarstår avgifterna om vuxenlitteratur och andra medier lånats på barnets kort.

Avgifter på de integrerade folk- och skolbibliotek skiljer sig också åt mellan kommunerna.

För en fullständig bild av varje kommuns avgiftssystem se *bilaga 1*.

Forskning och faktaunderlag

I avsnitten nedan redovisas fakta från:

- Några inriktningsdokument som beskriver utgångspunkter för bibliotekens uppdrag.
- Hur levnadsvillkor och livsvillkor påverkar barnets utrymme och möjligheter att verka i samhället på lika villkor.
- En studie av ungas syn på läsning och bibliotek.

Regionens Kulturplan och Biblioteksplan

I regionens Kulturplan och i dess Biblioteksplan beskrivs FN:s konvention om barnets rättigheter som vägledande för all offentlig verksamhet. Ambition och mål i de båda dokumenten beskriver att barn oavsett levnadsvillkor, livsvillkor och boendeort ska ha rätt att ta del av kultur i alla former.

I nuvarande Biblioteksplan finns också en indikator om att följa upp antal folkbibliotek som inte tar ut avgifter.

IFLA:s riktlinjer för folkbiblioteksservice

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) har tagit fram riktlinjer för att främja och uppmuntra utvecklingen av effektiva bibliotekstjänster för barn och unga.

Enligt IFLA är barnbibliotekens uppdrag att fungera som ett demokratiskt centrum för information, lärande och kultur.

Barnbibliotekens syfte är att tillhandahålla resurser och tjänster i olika medieformer för att uppfylla barnets behov av, och rätt till, utbildning, information och personlig utveckling utifrån deras ålder och förmågor.

IFLA menar att barnbiblioteket har, tillsammans med andra aktörer, en nyckelroll för att utveckla och underlätta tillgången till resurser och tjänster för barn och deras familjer för att främja läs- och skrivkunnet och att informera om vikten av litteracitet och läsande.

Levnadsvillkor och livsvillkor för barnen i Örebro län

Föräldrars utbildningsbakgrund och socioekonomiska faktorer påverkar barns kulturvanor och deltagande i kulturaktiviteter. Barn och unga som lever med låg ekonomisk standard varierar i länet. Den lägsta andelen på kommunnivå är 12,5 procent, den högsta andelen är 46,4 procent. Andelen barn och unga som lever med låg ekonomisk standard varierar även inom kommunerna.

Det finns tydliga skillnader mellan utrikes födda barn och unga med låg ekonomisk standard och inrikes födda barn och unga i samma situation. I Örebro län är den lägsta andelen utrikes födda barn och unga med låg ekonomisk standard 51,9 procent, den högsta andelen är 89,7 procent på kommunnivå. Den lägsta andelen inrikes födda barn och unga med låg ekonomisk standard är 10,4 procent, medan den högsta andelen är 32,6 procent.

För en överblick av läget i varje kommun se *bilaga 2*.

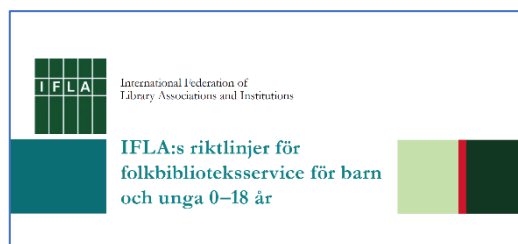
Enligt SCB skiljer det omkring 38 procentenheter på nationell nivå mellan utrikes och inrikes födda barn och unga med låg ekonomisk standard, men i många kommuner är skillnaden betydligt större än så. I ungefär var fjärde kommun, av Sveriges 290 kommuner, lever över 70 procent av utrikes födda barn och unga med låg ekonomisk standard. Det gäller för åtta av tolv kommuner i Örebro län.

Låg ekonomisk standard har ofta samband med lägre utbildningslängd. Enligt Folkhälsomyndigheten är andelen med låg ekonomisk standard högre bland barn och unga vars föräldrar har förgymnasial eller gymnasial utbildningslängd, jämfört med barn och unga vars föräldrar har eftergymnasial utbildningslängd.

Föräldrars utbildningslängd och barn och ungas socioekonomiska tillhörighet spelar också roll för barn och ungas deltagande, och möjlighet att delta, i kulturaktiviteter. I rapporten *Barn och ungas kulturaktiviteter* (2017) framhåller Myndigheten för kulturanalys att barn och unga med föräldrar med eftergymnasial utbildning är mer aktiva eller lika aktiva som de med förgymnasial eller gymnasial utbildning. Vad gäller läsning och biblioteksbesök går samma mönster att urskilja. Barn och unga med föräldrar med eftergymnasial utbildning läser mer och besöker oftare biblioteken jämfört med barn och unga med föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning.

En liknande analys av barn och ungas socioekonomiska tillhörighet och ägande av bibliotekskort eller inte finns inte, men troligtvis finns samband mellan ägande av bibliotekskort och besök på bibliotek.

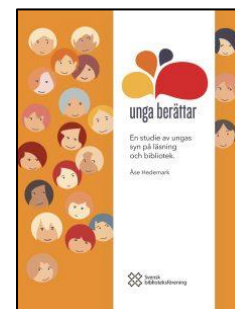
Barns och ungas familjeförhållanden och familjens ekonomiska situation möjliggör och begränsar barnets handlingsutrymme och handlingsfrihet. Det påverkar t.ex. möjligheten för barnet att delta i aktiviteter där såväl aktiviteten i sig, som den sociala gemenskapen, har betydelse för barnet. Barn

och unga beskriver själva att de tar ansvar för och behöver hantera sina föräldrars känslor kring ekonomisk utsatthet. De tar också ofta ett praktiskt ansvar genom att bidra till familjens försörjning eller avstå från aktiviteter som kan innebära en kostnad för familjen. Sammantaget betyder kunskaperna om barn i ekonomisk utsatthet att de insatser som behövs för att motverka de negativa effekterna för barnet behöver utformas så att det bekämpar såväl strukturella orsaker som insatser som ger den enskilda människan verktyg för att själv påverka sin situation.

En studie av ungas syn på läsning och bibliotek

2018 genomförde Svensk biblioteksforening, i samverkan med fyra län, fokusgrupper med unga om hur de ser på läsning och på bibliotek. Svaren analyserades i ljust av aktuell forskning av Åsa Hedemark, lektor i biblioteks- och informationsvetenskap. Det övergripande syftet var att skapa kunskap om ungas syn på och erfarenheter av läsning och texter i olika sammanhang. Ytterligare ett syfte var att skapa kunskap om ungas syn på och erfarenhet av bibliotek.

Enligt Hedemark beskrivs ibland unga som en problematisk grupp på biblioteket och att biblioteken har en ambivalent inställning till unga. De få studier som gjorts på unga och bibliotek visar att unga som grupp ofta har låga förväntningar på biblioteket och de unga menar att institutionen sällan har något att erbjuda dem.

Enligt de unga i studien är biblioteken inte det första stället ungdomar vänder sig till när de behöver information eller olika typer av texter. De unga har en traditionell syn på biblioteket som ett ställe för böcker. Samtidigt visar deras förbättringsförslag att de gärna skulle se biblioteken som en mer social plats, en fritidsgård. En plats där både läsning och aktiviteter av mer social karaktär kan förekomma.

Flera av de förslag på förbättringar som ungdomarna gav visade sig vara verksamhet som redan finns på biblioteket. Vilket visar på en okunskap om vad biblioteket har att erbjuda. Hedemark säger också att det kan tas som ett uttryck för låga förväntningar från de unga på vad biblioteket erbjuder.

Mot bakgrund av studiens resultat uppmanar Hedemark till ett perspektivskifte. Hon lyfter här fram forskaren Wayne Wiegand som menar att både forskare och bibliotekverksamma tenderar att fokusera allt för mycket på biblioteken som institution och betrakta *”the user in the life of the library”* istället för *”the library in the life of the user”*. Både Wiegand och Hedemark menar mot bakgrund av sina resultat att det är viktigt att byta perspektiv och i högre grad se vilken roll biblioteket har i användarnas liv. Hedemark poängterar utifrån sina resultat att det framstår som viktigt att bibliotekarien har genuina kunskaper om unga, att det är betydelsefullt att bygga varaktiga relationer med unga och att skapa rum och platser där de unga kan trivas.

Beprövad erfarenhet

Hur ser folkbibliotekens medarbetare och ledning på barnets rätt till ett eget bibliotekskort? I de samtal och utbildningar som genomförts under Löpa Linan ut processen har diskussioner om barnets rätt till bibliotekskort lyfts vid flera tillfällen och ur olika perspektiv. Olika barnsyn har belysts.

I samtalen har de vuxnas syn på barns ansvarsförmåga och barnets rätt till delaktighet och självbestämmande växlat mellan en mer barnrättsbaserad barnsyn, till en syn där de vuxna ser barn som mer okunniga och oansvariga.

Några menar att eftersom det finns avgifter kopplade till kortet så vore det fel att låta barn ha bibliotekskort utan föräldrars vetskap och godkännande, eftersom det kan leda till konsekvenser som barnet inte kan överblicka.

I samma resonemang har dock olika röster lyfts om att barn inte är en homogen grupp och att det kan skilja sig åt utifrån bland annat ålder och mognad och det enskilda barnets omständigheter och dess familjesituation.

Medarbetare har också beskrivit hur avsaknad av ett eget bibliotekskort kan förhindra barnet från att t.ex. låna litteratur eller media på det integrerade folk- och skolbiblioteket. Vid sådana tillfällen händer det ibland att skolans pedagoger och lärare låter barnet använda deras privata, eller skolans, bibliotekskort. Vid dessa tillfällen beskriver bibliotekspersonalen att barnen känner sig både besvärade av situationen, men också tacksamma för att de vuxna hjälper till.

I den pågående processen för att bygga upp Bergslagsbibblan, där flera kommuners folkbibliotek går samman, har verksamheterna behövt be varje låntagare skriva på ett nytt låneavtal för de nya administrativa systemen. Så även barn och unga. I denna process finns det barn som har tackat nej till att ta hem en bibliotekskortblankett till sina föräldrar. Berörd personal har ingen fullständig bild av orsakerna till detta, men i några fall misstänker de att barnet lever i en problematisk familjesituation och att barnet av hänsyn till detta inte tackar ja till att ta hem blankett för nytt bibliotekskort.

Erfarenheter av avgiftsfria bibliotek

En av utmaningarna med att låta barn och unga själva skriva på för ett eget bibliotekskort är om det finns avgifter kopplade till lånevillkoren. Barn har starkt begränsade möjligheter att fritt ingå avtal som innebär avgifter, eller vid avtal som kan innehålla bötesvillkor eller ersättningskrav.

På Karlskoga bibliotek har samtliga försenings/ersättnings/påminnelseavgifter, för både barn och vuxna kopplade till bibliotekets tjänster, tagits bort sen några år tillbaka. Vägen dit startade som ett projekt med beviljade medel från Biblioteksutveckling Region Örebro län.

Målet med "Det avgiftsfria biblioteket" är att etablera en grund till förtroende mellan biblioteket och dess användare, och i förlängningen öka tillgängligheten till biblioteket i linje med Karlskoga kommuns biblioteksplan och kommunens fullmäktigemål. Karlskoga lutar sig i sitt arbetssätt mot bibliotekslagen 2§ och en ambition att biblioteket ska göras tillgängligt för socioekonomiskt utsatta grupper.

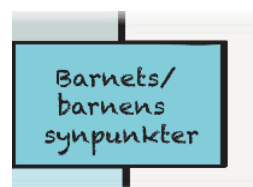
Ett resultat av Karlskogas arbete är att den administrativa tid som tidigare lades på kravhantering minskat betydligt. Den tiden används nu istället för bland annat läsfrämjande arbete. I det läsfrämjande arbetet är det avgiftsfria biblioteket ett sätt att ta bort hinder, tillgängliggöra utbudet och visa förtroende. Målet är att det ska vara enkelt att låna och ingen ska riskera att hamna hos inkasso för att de använt sig av bibliotekets tjänster. Utifrån grundartiklarna i konventionen om barnets rättigheter, artikel 2, 3, 6, 12, blir detta extra viktigt då det handlar om barnets möjlighet att fritt ta del av biblioteksverksamheten och att inte riskera skuldsättning eller diskriminering.

En farhåga inför att ta bort avgifter och ersättningskrav var att fler böcker och media skulle förekommas, och därmed skapa en kostnad för kommunen. Verksamheten har dock inte sett någon ökning av borttappad litteratur, medier eller andra material utifrån de ändrade arbetssätten.

Under covidpandemin har folkbibliotek i flera kommuner, både i Örebro län och andra delar av landet, tillfälligt pausat avgifter och ersättningskrav kopplat till lån. Detta har gjorts som en kompensatorisk åtgärd för bibliotekens stängning och bristande tillgänglighet. Många av biblioteken har för avsikt att även fortsättningsvis vara avgiftsfria, då det inte lett till några negativa konsekvenser.

Barnens synpunkter

För att samla in hur barn och unga ser på barnets rätt till ett eget bibliotekskort har barnrättsombuden vid Örebro, Karlskoga och Degerfors bibliotek intervjuat barn som besöker bibliotek. Intervjuerna skedde både på plats på biblioteket och via digitala möten på Teams. Rekryteringen av barn försvårades och påverkades

p.g.a. pandemisituationen då biblioteken under lång tid varit stängda eller haft begränsade öppettider.

Totalt deltog 25 barn fördelade enligt följande:

8–10 år 12 individer, varav 7 flickor och 5 pojkar

11–17 år 13 individer, varav 9 flickor och 4 pojkar

De frågor som intervjuarna ställde var:

- Vad brukar ni göra på biblioteket?
- Om ni skulle berätta för någon som aldrig varit på ett bibliotek vad det är, vad skulle ni säga då?
- Vet ni hur det går till att få ett eget lånekort när en är barn, ungdom – berätta....?
- Tror ni att det kan finnas barn som har svårt att få ett eget lånekort, och i så fall varför?
- Om ett barn, en ungdom inte får ett lånekort – vad kan det få för betydelse för barnet?
- Avslutande fråga: Finns det något mer ni vill berätta för oss eller vill fråga oss om?

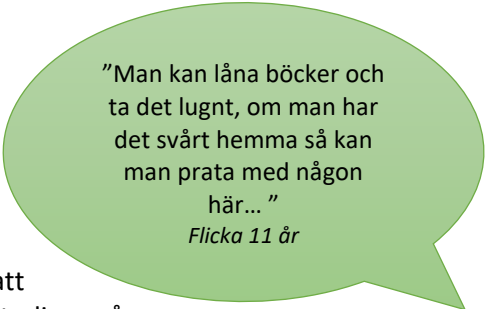
Nedan sammanfattas barnens svar och funderingar.

Eftersom frågeformuläret innehöll ordet "lånekort" redovisas barnens sammanfattade svar med det ordet och inte ordet bibliotekskort.

Vad är ett bibliotek för barn och unga?

Barnen beskriver att de förutom att låna medier på biblioteket, också använder platsen som ett ställe att vara på för att träffa kompisar, få lugn och ro, använda dator, skriva ut och för att plugga.

De menar också att om man har det svårt hemma så kan man prata med någon på biblioteket. De säger även att de kan jobba med skolarbeten och berättar att allt är gratis, förutom att några berättar att det kostar om man tappar bort något. De beskriver att det finns mer studiero på biblioteket än i klassrummet och hemma.

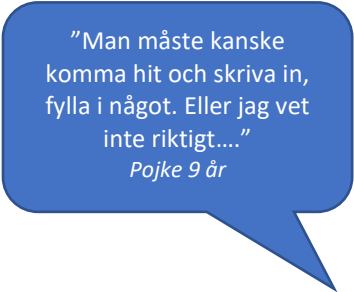

"Man kan låna böcker och ta det lugnt, om man har det svårt hemma så kan man prata med någon här..."
Flicka 11 år

Hur beskriver barnen att barn kan få ett bibliotekskort?

De äldre (11–17 år) säger att de måste ta med en förälder om man är under 18 år, man får lämna uppgifter som personnummer och välja en kod till kortet. De beskriver att det finns en blankett för att få ett lånekort som föräldrarna fyller i, och sedan lämnas den in till biblioteket. Några berättar att skolan kan skaffa det också.

De yngre säger att de inte vet för de har inga och att det kan vara svårt att skaffa lånekort när man inte vet hur det går till. En av dem undrar om lånekorten ligger i en låda någonstans. Några föreslår att man kan kanske fylla i något eller fråga hur en ska göra för att få ett lånekort. De yngre frågade också om det kanske är så att barnet måste ha en förälder med sig.

"Man måste kanske komma hit och skriva in, fylla i något. Eller jag vet inte riktigt...."
Pojke 9 år

Hur beskriver barnen vilka hinder som kan finnas för att få ett bibliotekskort och vilka konsekvenser det kan ge?

Så här sa de äldre barnen. (11–17 år)

Barnen menar att det kan vara svårt för dem som inte har så mycket kontakt med sina föräldrar. Som exempel beskriver ett barn hur man ska göra om barnet inte bor hos sina föräldrar utan till exempel på ett familjehem. Flera säger att de kanske kan vara så att barnet inte har så nära relation med sina föräldrar och att föräldrarna kanske inte bryr sig. De tänkte också på att det kan vara svårt att få båda föräldrarna att skriva på om föräldrarna är skilda. De menar också att det kan påverka att föräldrarna får mejl när barnet har försenade böcker och vet vilka böcker de lånar. Då kanske föräldrarna inte vill att de ska ha lånekort. En ungdom säger att det är för svårt att ta med sig en förälder för alla föräldrar kanske inte kan åka dit för det kan vara svårt att ta sig dit.

Om någon inte får lånekort av sina föräldrar undrar barnen hur man gör då. De har en rad förslag som exempelvis begränsningar på vad man kan låna och antal medier, kanske att barnet bara får låna en bok i taget. De förslår också att en annan vuxen kan skriva på istället för föräldern. De tycker att barnet ska få lånekort för att kunna komma till biblioteket ändå. Kanske, menar de, kan man komma till biblioteket och få låna boken och läsa där och så lägga den bakom disken eller i ett bokskåp och ta den direkt nästa gång de kommer. En av dem undrar hur barnet gör om ens förälder dör, eller om ens förälder är alkoholist eller har andra problem.

”Om man ska gå och låna och så kan man inte det... och då säger kompisarna: har du inget lånekort? Och om man säger nej då tycker dom kanske att man är konstig och då blir man ledsen.”

Flicka 11 år

Barnen berättar också att om de inte kan få ett lånekort vill de att bibliotekarien pratar med dem enskilt, privat, så att inte alla andra hör. Kanske kan läraren skaffa ett lånekort åt dem, föreslår de.

De menar också att det är svårt att ha med sig en förälder om föräldern inte kan språket, om de är upptagna och inte har tid. De berättar också att det kan bli kulturkrock och att vissa, speciellt tjejer i andra kulturer, kan vara särskilt utsatta och inte får bestämma själva om de vill låna böcker.

De menar också att man kan vara rädd för att gå till dem i lånedisken och de föreslår att det kanske kan ligga låneblanketter framme. Om föräldrarna inte tycker att barnet kan ta ansvar, kanske den inte får nåt. De föreslår att meddelanden kan skickas direkt till barnen eller till både barn och föräldern. Några menar att man kan ta ansvar själv när man är femton eller sexton år.

”Biblioteken har så dåliga öppettider så man kan inte gå dit.”

Flicka 17 år

Några menar att biblioteket har så dåliga öppettider att man inte kan gå dit.

Någon säger att det kan bli jobbigt att alla andra kompisar har ett lånekort utom jag.

De menar då att barnet inte kan läsa samma böcker som ens kompisar gör. De berättar att det kan leda till ett utanförskap. De säger vidare att personer som har det jobbigt hemma kan man behöva få läsa hemma för att få det tryggt.

De beskriver att det blir lättare i skolan om man läser, och att de som inte får ett lånekort kanske klarar sig sämre i skolan. Barnen resonerar också om att det kan bli dyrt att inte ha lånekort för då kanske föräldrarna måste köpa böcker. De menar också att det blir svårare att utveckla sitt språk för det är viktigt att träna sig på att läsa. Någon säger att de kan få svårare att söka och hitta information och söka på ”känsliga ämnen” om man inte har lånekort. En av dem säger att barn måste få ha ett privatliv och då kan de få ha det på biblioteket.

Så här sa de yngre barnen. (8–10 år)

Vissa har inget svar på hur barn får lånekort men tror att det skulle vara bra om man slapp förälders underskrift. Andra menar att om ett barn inte har lånekort kanske de inte får lära sig läsa och då blir det svårare att klara skolan och sen få ett jobb. Andra konsekvenser de beskriver är att barnet inte får låna och föräldrarna förbjuder dem att låna.

De yngre barnen lyfter frågan om att barn kanske inte får ett lånekort om föräldrarna inte har råd. Någon menar att de skulle få ett lånekort om de frågar en förälder, men de vill ändå att det ska vara möjligt för ett barn att få ett lånekort utan dem. Föräldrar kanske inte vill att barnen går dit själva. Det yngre lyfter också att det kan vara svårt om föräldrarna inte pratar svenska så bra.

Intervjuarnas reflektioner

Att intervjua via Teams upplevdes ibland som försvårande för att få till ett samtal och fånga upp följdfrågor.

De intervjuade barnen var vana biblioteksbesökare. Det hade varit intressant att fråga de som inte är så vana.

Eftersom urvalet barn som deltog begränsades p.g.a. pandemisituationen så upplevde intervjuarna i Örebro att det saknades barn från socioekonomisk utsatta område. Det hade varit önskvärt att komplettera med att intervjua fler barn från dessa områden.

Intervjuarna förvånades en del över att barnen som deltog i så stor utsträckning visade omsorg om, och kunde beskriva exempel på, hur barn i olika livssituationer skulle kunna påverkas av att inte få tillgång till bibliotekskort och bibliotekets utbud och tjänster.

Diskussion och analys av barnets bästa

Att göra en prövning och analys av frågan;

Vad är barnets bästa när det gäller barnets rätt att få tillgång till ett eget bibliotekskort?

har på flera sätt visat sig vara utmanande.

I vårt arbete har många olika perspektiv på barnets bästa och barnet som rättighetsbärare framträtt. Frågor som väckts har visat på att barnets rätt till ett eget bibliotekskort finns i både komplexa sammanhang och är behäftat med praktiska svårigheter.

Rimligtvis finns det olika anledningar till att barn saknar tillgång till ett eget bibliotekskort. Den vuxne önskar att reglera barnets informations/kunskapsinhämtning utifrån kontroll eller skyddsaspekter. Den vuxne har inte förmågan, vill inte, orkar inte, kan inte ta sig till biblioteksrummet. Relationen mellan barnet och förälder/vårdnadshavare kanske inte är bra, vilket kan innebära att barnet hindras från att be den vuxne om hjälp. Barnet kan också ha egna motiv för att dölja för de vuxna vad den lånat. Enligt barnkonventionen ska dock staten både stödja, respektera och bistå föräldrar, eller andra ansvariga för barnet, i det ansvar de vuxna har för att tillgodose och skydda barnets rättigheter (art 5, 14, 18, 23, 27).

I analysen av våra underlag har flera intressekonflikter blivit synliga. Till exempel; balansen mellan barnets rättigheter och de vuxnas rättigheter och skyldigheter, diskrepansen mellan barnets handlingsutrymme och befintliga rutiner/system på biblioteken, vilka av våra lagar som hjälper eller stjälper verksamheternas uppdrag, och ambition, att arbeta rättighets- och tillitsbaserat för invånarna. Inte minst visade våra intervjuer med barn och unga att de själva funderar över och identifierar olika hinder och intressekonflikter som barn kan möta och behöva förhålla sig till.

Det har också blivit tydligt att för barn och unga i Örebro län är det inte likvärdigt hur en får tillgång till ett bibliotekskort, vad detta avtal innebär för barnet och för föräldern, eller vilka tjänster som barnet får tillgång till via sitt bibliotekskort. Detta väcker i sig själv frågor om barnets rätt till likvärdiga villkor och förutsättningar för att ta del av bibliotekets tjänster och biblioteksrummet.

Det finns också frågetecken kring hur biblioteken i vissa fall hanterar barnets rätt till sekretess när det gäller vad som lånats och vilka tjänster barnet använt kopplat till bibliotekskortet. Barnets rätt att

omfattas av sekretess utmanas t.ex. av befintliga rutiner och okunskap om hur bibliotekssekretessen kontra barns och föräldrars rätt ska tolkas.

Det som står helt klart är att barnet, oavsett ålder, har rätt att få tillgång till biblioteksrummet och dess tjänster. Detta stöds av såväl bibliotekets ändamål och uppdrag som av olika lagar och flera artiklar i konventionen om barnets rättigheter.

Artikel 31 i barnkonventionen erkänner barnets rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet och slår fast att konventionsstaterna ska "respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet". Det uppmuntras också på ett generellt plan. Enligt 8 § bibliotekslagen ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

Barns begränsade rättshandlingsförmåga, enligt Föräldrabalken, innebär dock en begränsning för de fall då barnets vårdnadshavare inte samtycker till ett eget bibliotekskort. Mot bakgrund av hur regelverket i Föräldrabalken ser ut är ett avtal om bibliotekskort som ingåtts av ett barn utan vårdnadshavares samtycke i princip ogiltigt. Om bibliotekskortet däremot inte förenas med några avgifter eller ersättningskrav alls, elimineras riskerna för negativa konsekvenser för barnet och barnets vårdnadshavare. Vilket innebär att barnets begränsade rättshandlingsförmåga inte i lika hög grad blir en avgörande fråga.

Det finns också goda grunder för att se barnets ovillkorade tillgång till biblioteket som både en jämlikhetsfråga och en folkhälsofråga. Barnets rätt att utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt (art 6, 17, 27, 29) hör nära samman med rätten och möjligheten att få tillgång till språkutveckling, läsande, information, kultur, kulturuttryck och kostnadsfri grundskola (art 13, 17, 31). Alla rättigheter som direkt hör samman med bibliotekets uppdrag.

De barn och unga vi intervjuade lyfte också dessa perspektiv som farhågor. De resonerade kring att en begränsad möjlighet att få ett bibliotekskort kan kännas som ett utanförskap och till exempel skapa problem för barnet att lära sig läsa och därmed försvåra för barnet att hänga med i skolarbetet.

Om barnets rättighet att utvecklas i sin fulla potential inte tillgodoses riskerar barnet på kort sikt att uppleva ohälsa och riskera utanförskap. Som barnen i intervjuerna påpekade; *"..det känns inte bra om alla andra har ett bibliotekskort och inte jag"*. De negativa konsekvenserna på lång sikt är att barnet riskerar att få svårigheter att utveckla sitt språk, utbilda sig, få ett jobb, kunna försörja sig, delta i samhället, kunna medverka i valdeltagande utifrån bristande information och brist på kunskap om hur en röstar och vad en röstar på.

Att dessutom kunna utöva sina rättigheter utan risk att diskrimineras på egen grund, eller på grund av de vuxna, är en av grundprinciperna i såväl barnkonventionen som i vår lagstiftning (art 2).

Barnets bästa är.....

Vår samlade bedömning om vad som är barnets bästa i frågan som prövats är att alla barn från och med förskoleklass per automatik borde få tillgång till ett eget bibliotekskort, oavsett förälders underskrift eller inte.

"Om man inte får läsa och lära sig läsa blir det svårare i framtiden. Svårare att få jobb. Man klarar skolan bättre om man kan läsa. Det är viktigt att alla kan läsa lika bra."
Pojke 9 år

Denna bedömning anser vi stöds av den samlade bilden av de underlag som samlats in och analyserats. Vid denna ålder ska barnet dessutom delta i den obligatoriska skolan och där ingår att befinna sig på, och använda sig av, bibliotekstjänster. Oavsett om det är på ett bibliotek på skolan eller på ett folkbibliotek.

Men.....

Med det sagt så utmanas bedömningen av vad som är barnets bästa av begränsningar i

- avgiftssystem på biblioteken,
- barnets mognad i förhållande till möjligheten att förstå vad ett låneavtal innebär,
- barnets rätt till integritet och privatliv vid hantering av påminnelse av försenade lån,
- den lagstiftning som styr barns rättshandlingsförmåga,
- föräldrars rätt och skyldighet att bestämma om frågor som rör barnet samt deras ansvar för att skydda sitt barn,
- lagstiftning som styr hur avtal ska hanteras mellan kommun och invånare.

I praktiken innebär dessa utmaningar att folkbiblioteken behöver vidta ett antal kompensatoriska åtgärder och påbörja förändringsarbeten i syfte att kunna bygga ett system och ett förhållningssätt för bibliotekskortsansaffning som ligger så nära barnets bästa som möjligt.

Syftet med förslagen och medskicken nedan är att bidra till ökad likvärdighet, minska risken för att barnet diskrimineras samt att vi vill peka på möjligheter för biblioteken att bidra till barnets rätt till bästa möjliga hälsa, och rätten att som barn och ungdom kunna vara en aktiv invånare.

Flera av punkterna nedan kommer med en hög igenkänningsfaktor från de samtal och diskussioner som förts igenom hela processen med Löpa Linan ut inom folkbiblioteken i Örebro län.

Förslag och medskick:

- Folkbiblioteken och de integrerade folk- och skolbiblioteken bör framgent göras helt fria från avgifter kopplade till förseningsavgifter, ersättningskrav och påminnelseavgifter. De lärdomar som finns från bland annat Karlskoga kommun, och erfarenheter från förändrade rutiner på biblioteken i pandemitider, visar att det gynnar både verksamheten och biblioteksbesökarna att biblioteken skiftar perspektiv och i högre grad arbetar utifrån principer om tillit och förtroende.
- Innan frågan om avgifter på bibliotek behandlats i varje kommun rekommenderar arbetsgruppen att folkbiblioteken snarast ger alla unga från det år de fyller 15 år möjlighet att få ett eget bibliotekskort på det sätt som redan idag sker i t.ex. Örebro och Hallsberg. Alltså utan förälders underskrift, men att det i avtalet står att förälder är ytterst ansvarig. Dessutom bör legitimationskravet avskaffas då unga vid denna ålder inte alltid äger en giltig legitimation. Risken för att unga på ohederliga grunder ska tillförsäkra sig ett bibliotekskort får ses som högst marginell.
- För att barn och unga enkelt och jämlikt ska kunna få tillgång till ett eget bibliotekskort bör det undersökas hur blankett och avtal kan tillgängliggöras på samtliga bibliotek i länet. Kan blanketter finnas i både fysisk form och digitalt? Hur kan barn och unga på eget initiativ få tillgång till blankett utan att behöva fråga vare sig bibliotekspersonal eller förälder?

”Ett lån ska således vara gratis och om man måste betala för att använda en sak är det istället fråga om hyra.”

*Biblioteken och juridiken
Susanna Broms*

- Folkbiblioteken bör snarast se över hur blanketter och avtalstexter för ett bibliotekskort kan formuleras på ett sätt som är begripligt för barn och unga. Vi rekommenderar att översynen görs länsgemensamt för att uppnå likvärdighet i länet.
- Biblioteken behöver se över sina rutiner för att säkra barnets rätt till integritet och sekretess vid utlån och påminnelser. Ett första steg kan vara att inte uppge titlar på påminnelseaviser, vilket några bibliotek redan har som rutin. Vi uppmanar här till samverkan mellan kommunerna så att så stor likvärdighet i rutiner som möjligt kan uppnås. Detta eftersom barn och unga idag är mobila och att de framförallt i de äldre skolåren inte sällan tillhör en skola på annan ort än boendeorten.
- Även om mer enhetliga och rättighetsbaserade arbetsätt utvecklas kommer det alltid finnas situationer som utmanar det enskilda barnet eller medarbetarens situation i förhållande till barnet. Det är därför av yttersta vikt att det i framtida rutiner poängteras att det är det enskilda barnet som är rättighetsbärare. Detta innebär att biblioteksanställda behöver uppleva sig ha ett handlingsutrymme, tillräcklig omdömeskunskap och stöd av ledning och medarbetare för att i varje given situation kunna göra en bedömning om situationen är föremål för att överväga särbehandling för det aktuella barnet. Detta för att medarbetaren ska kunna arbeta rättighetsbaserat i förhållande till rättighetsbäraren, barnet.

Andra frågor som väckts under prövningen

Frågan om barnets bästa när det gäller tillgång till ett eget bibliotekskort har under arbetets gång aktualiserat flera angränsande frågor med bäring på barnets rättigheter.

Arbetsgruppen har här samlat dessa frågor och vår förhoppning är att folkbibliotekens chefsnätverk i Örebro län och Biblioteksutveckling Region Örebro län gemensamt ser över hur frågorna kan hanteras i det fortsatta arbetet med Löpa Linan ut.

En del av punkterna nedan har inte relevans för alla folkbibliotek/integrerade folk- och skolbibliotek, men de är ur barnrättsperspektivet frågor som är av principiell karaktär och kan därför ge stöd i det fortsatta arbetet för barnets rättigheter.

- Hur kan all bibliotekspersonal få stöd i att skydda barnets rätt till integritet och privatliv när någon efterfrågar vad barnet har använt sitt bibliotekskort till? Här har arbetsgruppen bland annat identifierat att system som bygger på att boklånet registreras via bokkort är direkt olämpligt ur både lagens tillämpning och utifrån konventionen.
- Hur hanterar biblioteken idag rekommenderade åldersgränser för t.ex. media? Under prövningen har det framkommit att såväl bibliotekens rutiner som enskilda medarbetares agerande varierar. Både i vilka regler som satts upp samt i det direkta förhållningssättet till barn och föräldrar.
- För att ge alla barn förutsättningar att få kännedom om, få tillgång till, och av egen kraft kunna ta del av biblioteksrummet och bibliotekets tjänster har arbetsgruppen identifierat att biblioteken behöver fortsätta att utveckla sin samverkan med andra, för barnet, viktiga samhällsaktörer. En utvecklad systematisk samverkan med barnhälsovården, förskola, skola och samhällsaktörer som möter barnet på fritiden, eller i olika kultursammanhang, är en framgångsfaktor och en nödvändighet för att stärka barnet som rättighetsbärare. Det stärker också biblioteksverksamheten och de vuxna i att kunna agera som ansvarsbärare för barnets rättigheter. Utgångspunkten för ett sådant arbete är att tillgängliggöra biblioteket och dess utbud där barnen finns och att inta ett perspektiv som bygger på devisen *“the library in the life of the user.”*

Referenslista

Barnfattigdom – forskningsunderlag och kartläggning, Maria Lindborg, Region Örebro län 2021

Barnkonventionen och svensk rätt, SOU 2020:63

Barnrätt på bibliotek. Om implementering av FN:s konvention om barnets rättigheter på svenska folkbibliotek, Karin Wallén, Biblioteks- och informationsvetenskap Sociologiska institutionen Umeå universitet 2019

Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 12 (2009) om Barnets rätt att bli hörd, CRC/C/GC/12

Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 14 (2013) om Barnets rätt att i första hand få beaktat vad som bedöms vara barnets bästa, CRC/C/GC/14

Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 17 (2013) om Barnets rätt till vila, fritid, lek och rekreation samt till det kulturella och konstnärliga livet (art.31), CRC/C/GC/17

Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 20 (2016) om Genomförandet av barnets rättigheter under ungdomsåren, CRC/C/GC/20

Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 5 (2003) om Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen om barnets rättigheter (artikel 4, 42, och 44.6), CRC/C/GC/5

Biblioteken och juridiken, Susanna Broms, Studentlitteratur 2021

Biblioteksplan för Region Örebro län 2020–2023, Region Örebro län Dnr 19RS8875

Ds 2019:23 Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter, Regeringskansliet Arbetsmarknadsdepartementet 2019

Kommuner ser över om förseningsavgifterna behövs, artikel Biblioteksbladet 14/10–2021

Läsliv #1 2020, Myndigheten för tillgängliga medier

Löpa Linan ut - Bibliotekschefens strategiska modell för implementering av FN:s konvention om barnets rättigheter, Eriksson, Holmén, Wennerholm, Blomberg, Biblioteksutveckling Sörmland, Gävleborg, Östergötland, Örebro 2019

”Man bara följer med och är tyst” – fattigdom i barns ögon, Andersson Bruck & Lindberg, Örebro universitet 2016

Prövning av barnets bästa. ETT VERKTYG FÖR STYRNING OCH LEDNING, Elizabeth Englundh, SKR 2018

Unga berättar. En studie av ungas syn på läsning och bibliotek, Åse Hedemark, Svensk biblioteksforening 2018

Örebro läns kulturplan 2020–2023 Tillsammans skapar vi ett bättre liv – med kultur som kraft, Adem & Alsbjer, Region Örebro län 2019

Bilagor

Sammanställning av avgifter på biblioteken i Örebro län

Kommunkartor socioekonomi

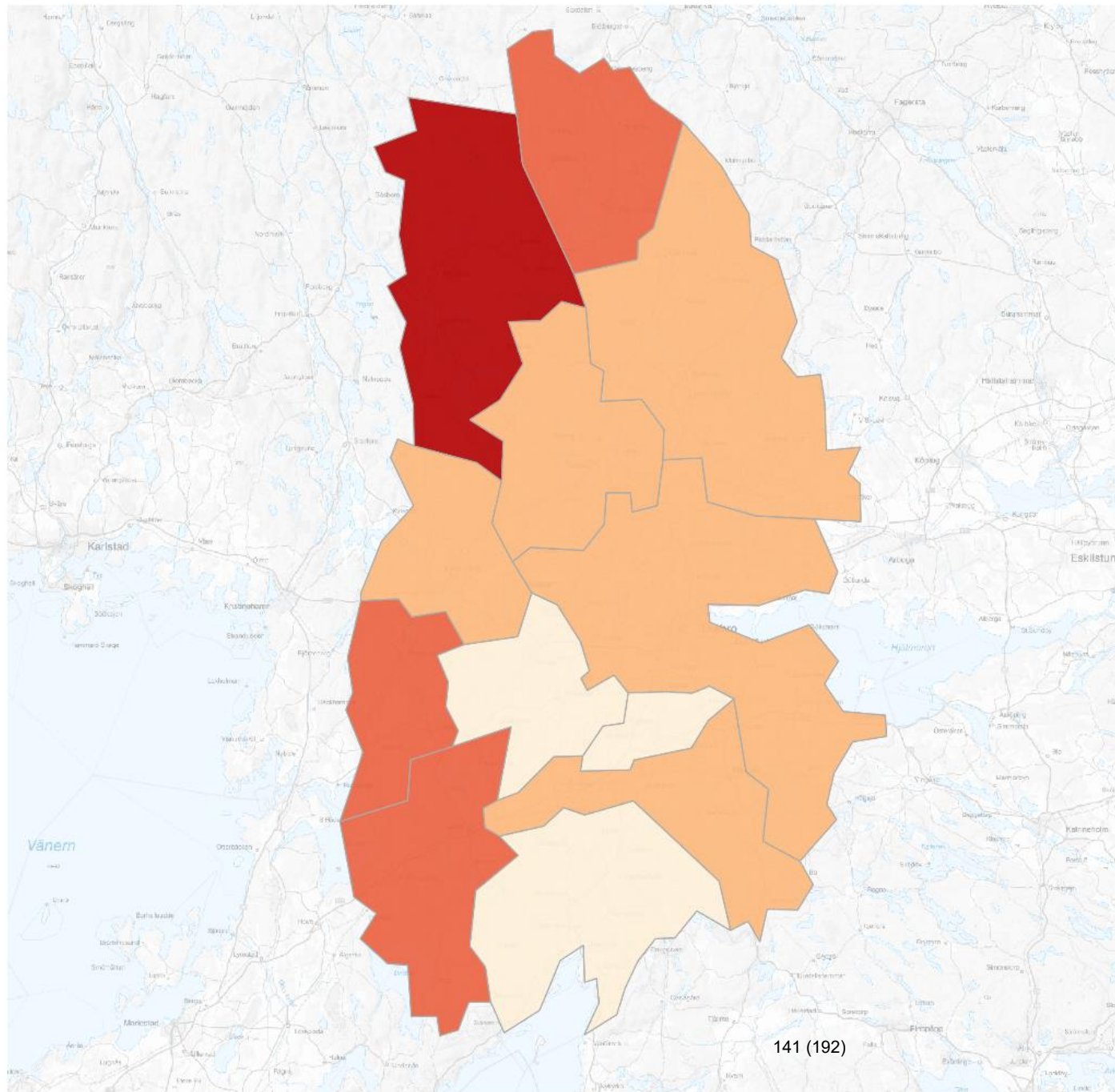
<p>Uppgifter angående avgifter på folkbiblioteken i Örebro län. Insamlade under perioden 211029–211126.</p> <p>Uppgifterna har lämnats av folkbibliotekens barnrättsombud. Ändringar kan ha skett i efterhand och vi reserverar oss för eventuella felskrivningar.</p>	
<p>Bibliotek</p>	<p>Eventuella avgifter</p>
<p>Karlskoga</p>	<p>Inga avgifter</p>
<p>Lindesberg</p>	<p>Vi har följande avgifter: Borttappad/ skadad media: Vuxenbok/ ljudbok/ cd: 300 kr Barnbok: 150 kr Tidskrift: 50 kr Film, TV-spel: 600 kr</p> <p>Förseningsavgifter: Förseningsavgifter tas ut av vuxna låntagare, men inte för barnmedia. Första påminnelsen: 20 kr Andra påminnelsen: 60 kr</p> <p>Under corona har vi tagit bort samtliga förseningsavgifter.</p> <p>Övriga avgifter: Kopior/ utskrifter: 2 kr svartvitt A4, 4 kr färg. Fjärrlåneavgift utanför länet: 10 kr. Borttappat lånekort: 10 kr.</p>
<p>Örebro</p>	<p>Förseningsavgifter Det är ingen förseningsavgift på böcker och tidningar för barn upp till 18 år. Det är förseningsavgifter på övriga medier på biblioteket, även för barn. Vuxenböcker: 5:- per dag Ljudböcker: 5:- per dag Tidskrifter: 5:- per dag Barn & ungdomsböcker: Ingen förseningsavgift. TV-spel: 5:- per dag Filmer: 5:- per dag Brädspel: 5:- per dag När skuld på lånekortet är 50 kr eller högre spärras kortet från bibliotekets tjänster. När skuld betalas tas spärr bort. Barn stoppas aldrig från att låna, oavsett skuld på lånekortet. Vid utskickad övertidspåminnelse från biblioteket tillkommer en</p>

	<p>meddelandeavgift på 10 kronor, detta gäller både barn- och vuxenmedia.</p> <p>Ersättningsavgifter: Beloppet kan variera beroende på det ursprungliga inköpspriset. Ljudböcker: Från 200:- Tidskrifter och pocketböcker: Från 50:- Barn & ungdomsböcker: Från 110:- TV-spel: Från 500:- Filmer: Från 500:- Brädspel: Från 500:-</p>
Degerfors	<p>Inga avgifter för att skaffa lånekort och ej heller avgift om någon har tappat sitt kort och behöver ett nytt.</p> <p>Inga avgifter för påminnelser (två st per mail och det tredje per brev) varken till vuxna eller barn.</p> <p>Om inte mediet kommer tillbaka efter tredje påminnelsen så skickas en faktura för mediet, med lite olika avgifter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Böcker - bokens kostnad vid nytt köp på Adlibris + kostnader för tex plastning • Om det inte går att köpa boken på Adlibris så tar vi en avgift om 200:- för vuxenbok och 100:- för barnbok • Tv-spel - avgift 450:- • DVD-film: avgift 400:-
Lekeberg	<p>I Lekeberg tog vi bort alla förseningsavgifter när pandemin drog igång, och vi ska inte införa dem igen. Vi skickar bara en påminnelse med information om möjlighet till omlån etc. Det är även gratis att fjärrlåna.</p> <p>Däremot får man ersätta om något som man lånat går sönder eller om något försvinner. Det gäller både för barn och vuxna. Är det personer under 18 så blir det en räkning till barnets vårdnadshavare, antingen på inköpspriset plus en administrativ avgift på 25 kr, eller om boken inte finns att köpa längre får man betala en schablonavgift. Detta gäller både barn- och vuxenmedia. Är det en person över 18 blir det en räkning ställd till den personen. Ett undantag från detta är när småbarnsböcker förstörs, t.ex. om ett småbarn rivit eller tuggat sönder någon bok.. Då kräver vi ingen ersättning.</p> <p>Avgifter för lånekort: Gratis för båda barn och vuxna att få ett nytt kort om man tappar bort det.</p>

<p>Nora</p>	<p>Tillfälligt ändrade villkor under coronapandemin: under perioden 18 mars 2020 - 31 december 2021 får du enbart påminnelser, men inga nya förseningsavgifter.</p> <p>Om du trots påminnelserna inte lämnar tillbaka det du har lånat skickar vi en räkning på det du har lånat. Då blir du avstängd och kan inte låna något nytt förrän räkningen är betald eller du har lämnat tillbaka dina försenade lån.</p> <p>Avgifter för försvunnet/skadat media: Vuxenbok/ljudbok/CD: 300 kr Barnbok: 150 kr Tidskrifter: 50 kr Film/spel: 600 kr</p> <p>Vid speciellt dyrbart media kan avgiften komma att höjas till faktiskt värde</p> <p>Avgifterna gäller oavsett om lånen gjorts med ett barns eller en vuxens lånekort. När ett barn lånat och tappat bort/förstört går räkningen till vårdnadshavaren. Barnet själv blir aldrig skyldig att betala och det samlas inte på hög tills personen fyller 18 år och måste betala själv.</p>
<p>Ljusnarsberg</p>	<p>Just nu har vi beslutat tillsammans i Bergslagsbibblan att vi inte tar ut några förseningsavgifter alls fram till 31/12.</p> <p>I vanliga fall gäller: Vi har inga avgifter för försenade lån av barnmedia. Däremot skickas faktura till vårdnadshavare för förkomna böcker/media. Har för mig det är 100:- per bok i schablonkostnad. Inget som belastar barnet själv, det är vårdnadshavarens ansvar.</p> <p>Vi nekar aldrig barn att låna på skolan, där skickar vi inte ut varken räkningar eller påminnelser heller. Vad jag vet har det aldrig kommit upp ett fall där vi nekat barn att låna på huvudbiblioteket heller. Tveksamt om vi skulle göra det. Jag resonerar som så att det är bättre att barnen läser, kostar det oss att några böcker försvinner så får det vara så.</p>
<p>Askersund</p>	<p>Inga skulder eller förseningsavgifter på barns lånekort. Bara om de inte lämnar tillbaka boken (dvs tredje krav)det är inte förseningsavgifter utan ersättning för boken som då räknas som förkommen. Summan är vad den kostar om den finns att köpa alt ett schablonbelopp. Det brevet går vårdnadshavaren. Men det går inte ut någon faktura och efter 6 månader så gallras boken och skulden tas bort. Om man lämnar tillbaka boken när man får sitt tredje krav tas avgiften bort.</p> <p>Inga föreningsavgifter på barnens lånekort.</p>

Hallsberg	<p>-Avgift för försenade lån av vuxenmedia, för låntagare över 16 år: 4 kr per påbörjad vecka. (Tillfälligt pausat på grund av covid -19)</p> <p>-Påminnelseavgift för försenade lån av vuxenmedia, för låntagare över 16 år: 15 kr per påminnelse. (Tillfälligt pausat på grund av covid -19)</p> <p>-Om du har obetalda förseningsavgifter på 150 kr eller mer måste du betala avgifterna innan du kan fortsätta låna. (Tillfälligt pausat på grund av covid -19)</p> <p>Vi har inga ersättningskrav när det gäller barnböcker. Vi skickar inte heller ut någon faktura för böcker vi inte får tillbaka. Under pandemin har vi tagit bort alla förseningsavgifter och det kanske vi även kommer att fortsätta med.</p>
Laxå	<p>Vi på Laxå bibliotek tar inga avgifter för försenade böcker, som lånas av barn under 18 år. Det spelar ingen roll om det är barn- eller vuxenmedia. Inte heller av vuxna som lånar barnböcker. Däremot kan det hända att målsman får ersätta en förkommen bok med ett schablonbelopp, framförallt om boken är nyare.</p>
Hällefors	<p>Vi har 150 kr i avgift för försvunnet eller skadat barnmedia.</p>
Kumla	<p>Lån gjorda på barnkonton inte ger några förseningar eller påminnelseavgifter.</p> <p>De enda avgifter jag kan hitta är :</p> <ul style="list-style-type: none"> - När barnet på eget handlande bestämmer sig för att betala av för en förkommen bok (100 kr/bok) - Om en förkommen bok inte betalats av innan och vi tvingas skicka ut en faktura så blir det en kostnad för boken plus administrationsavgiften (100+50 kr) (Dock skickas denna faktura ut till vårdnadshavaren och INTE till barnet) - Få nytt/ersätta lånekortet (20 kr) (Första lånekortet de får är alltid gratis, men tappar de bort kortet och vill ersätta så kostar det 20 kr) - Att veta är att har ett barn en försenad bok med en 3:e påminnelse utskick så blir lånekotot spärrat. (Barnet kan då inte låna i självlånedisken, utan måste be oss i disken om hjälp) <p>När vuxna konton lånar barnmedia (åt sig själv, åt sina barn eller så vidare)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betala för förkommen bok (100kr/bok) - Påminnelseavgift (20 kr/påminnelse 1 o 2 (sammanlagt 40kr)) - Administrationsavgift vid utsändning av tredje påminnelsen (50 kr)

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Örebro län

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 % av medianvärdet

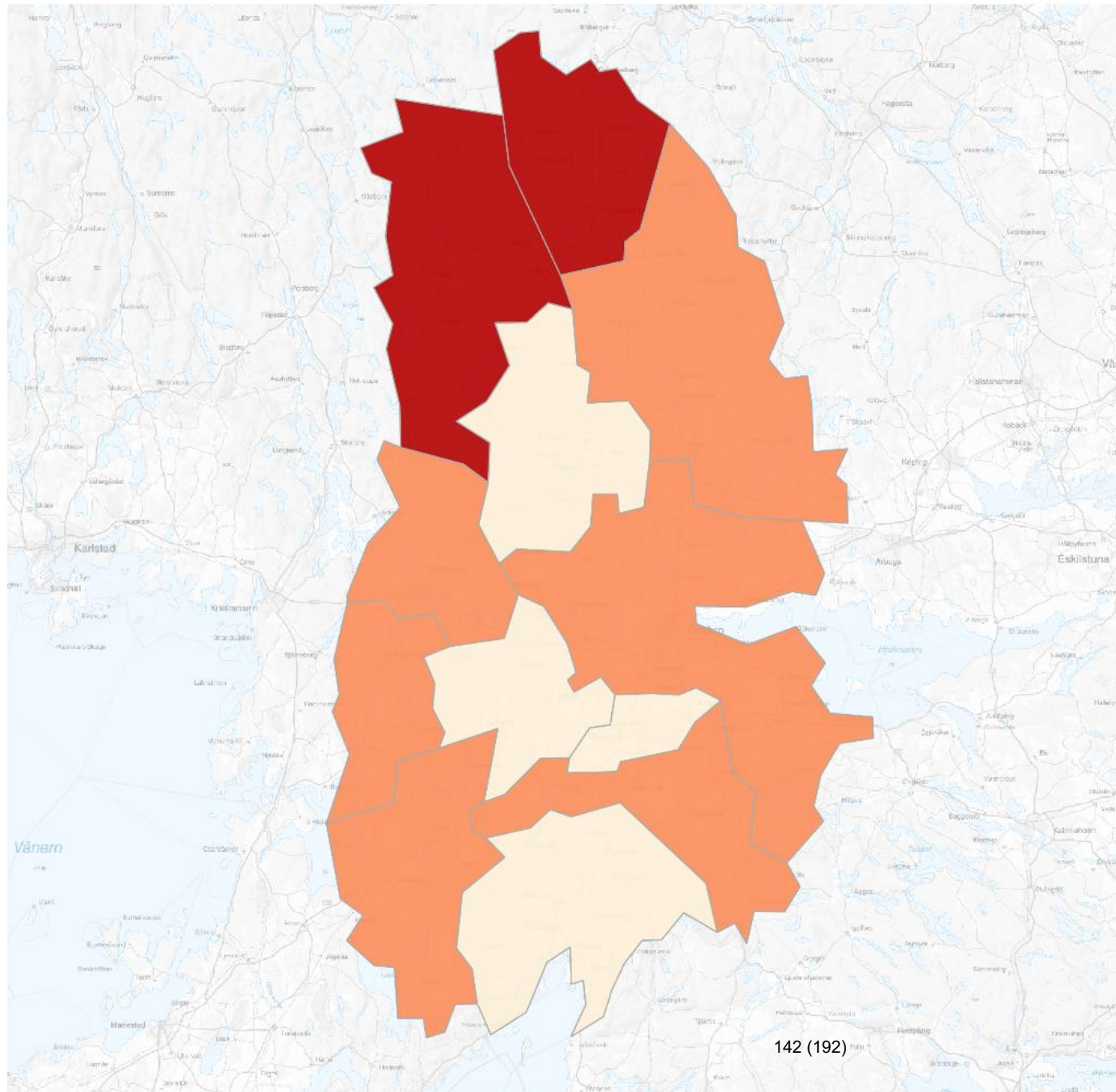

2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Örebro län

Andel inrikes födda barn i hushåll med
inkomst mindre än 60 procent av
medianvärdet

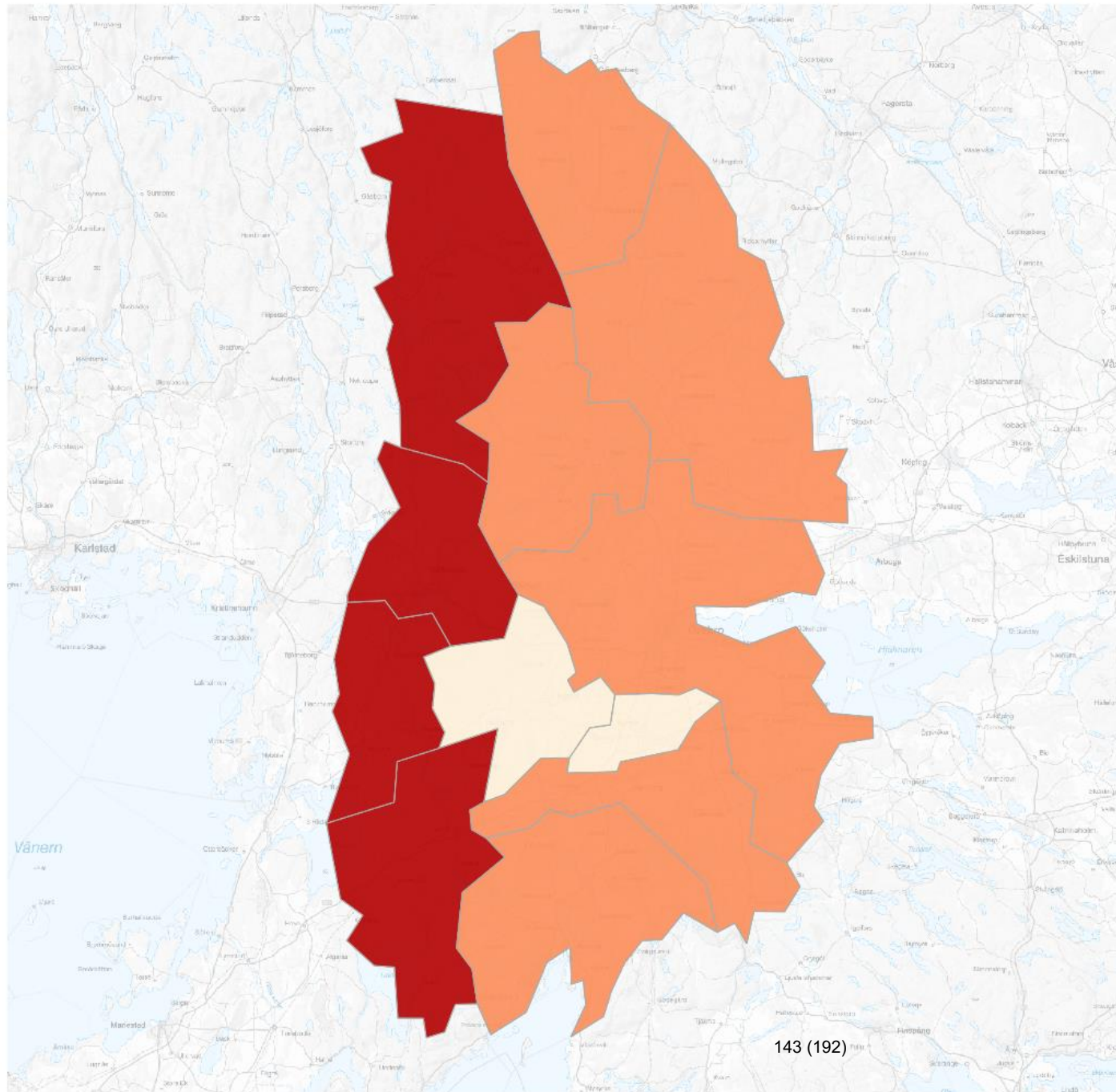
- 10,4 - 16,6 %
- 16,6 - 23,3 %
- 23,3 - 32,6 %

2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Örebro län

Andel utrikes födda barn i hushåll med
inkomst mindre än 60 procent av
medianvärdet

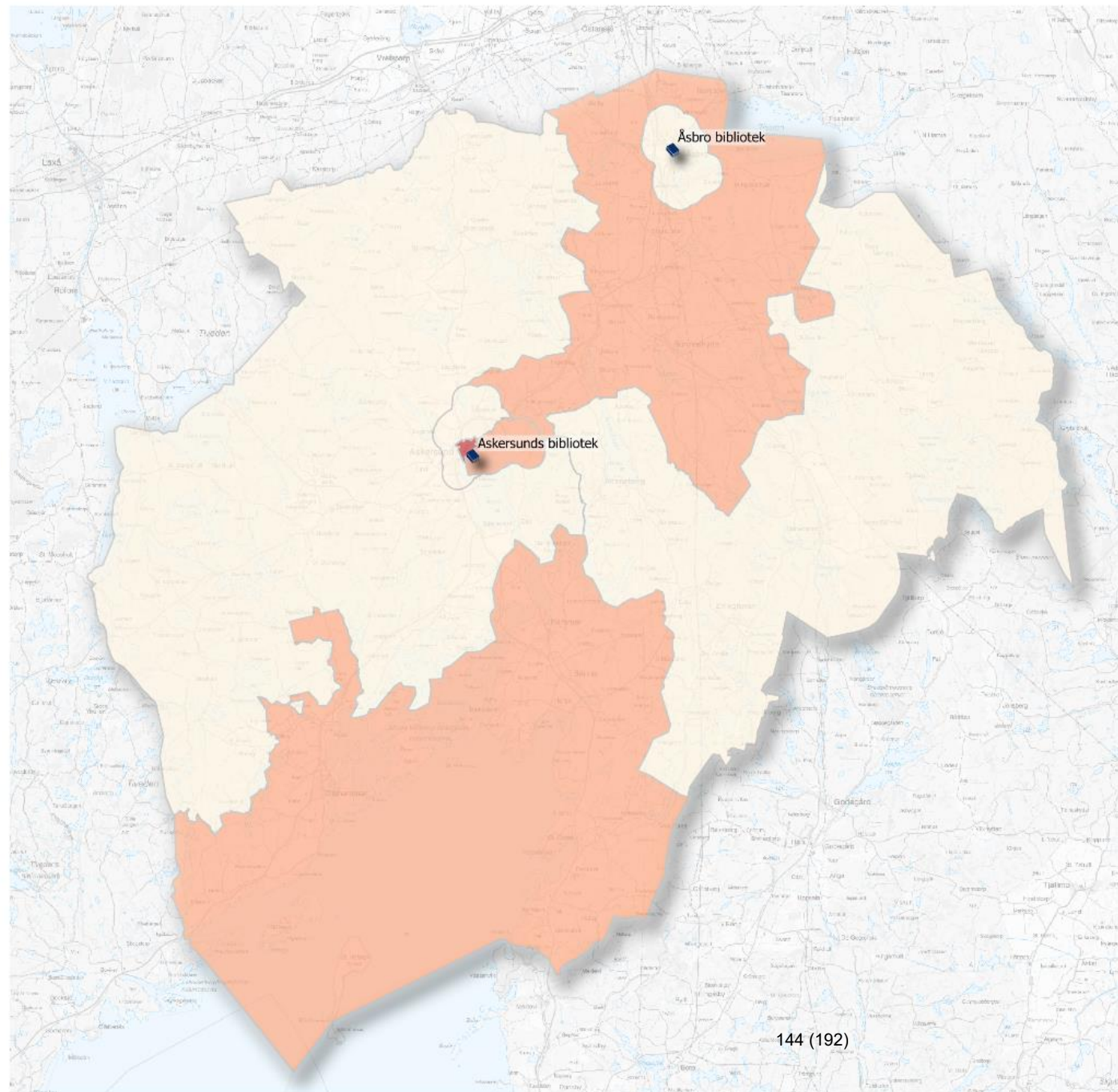
- 51,9 - 53,8 %
- 53,8 - 71,1 %
- 71,1 - 89,7 %

2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Askersunds kommun

◆ Folkbiblioteken i Askersund

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

10 - 15 %

15 - 22 %

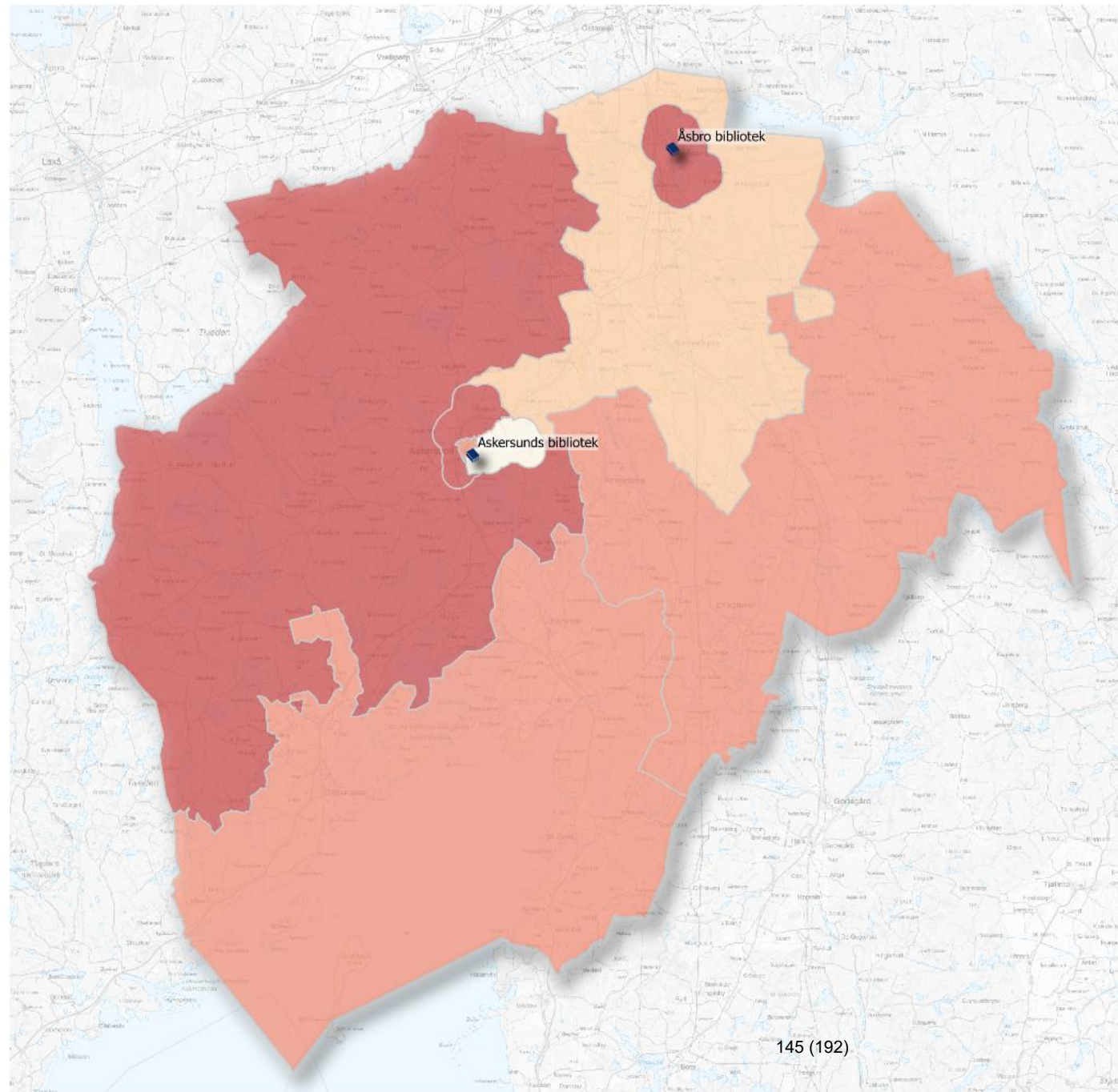
52 %

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Askersunds kommun

📍 Folkbiblioteken i Askersund

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

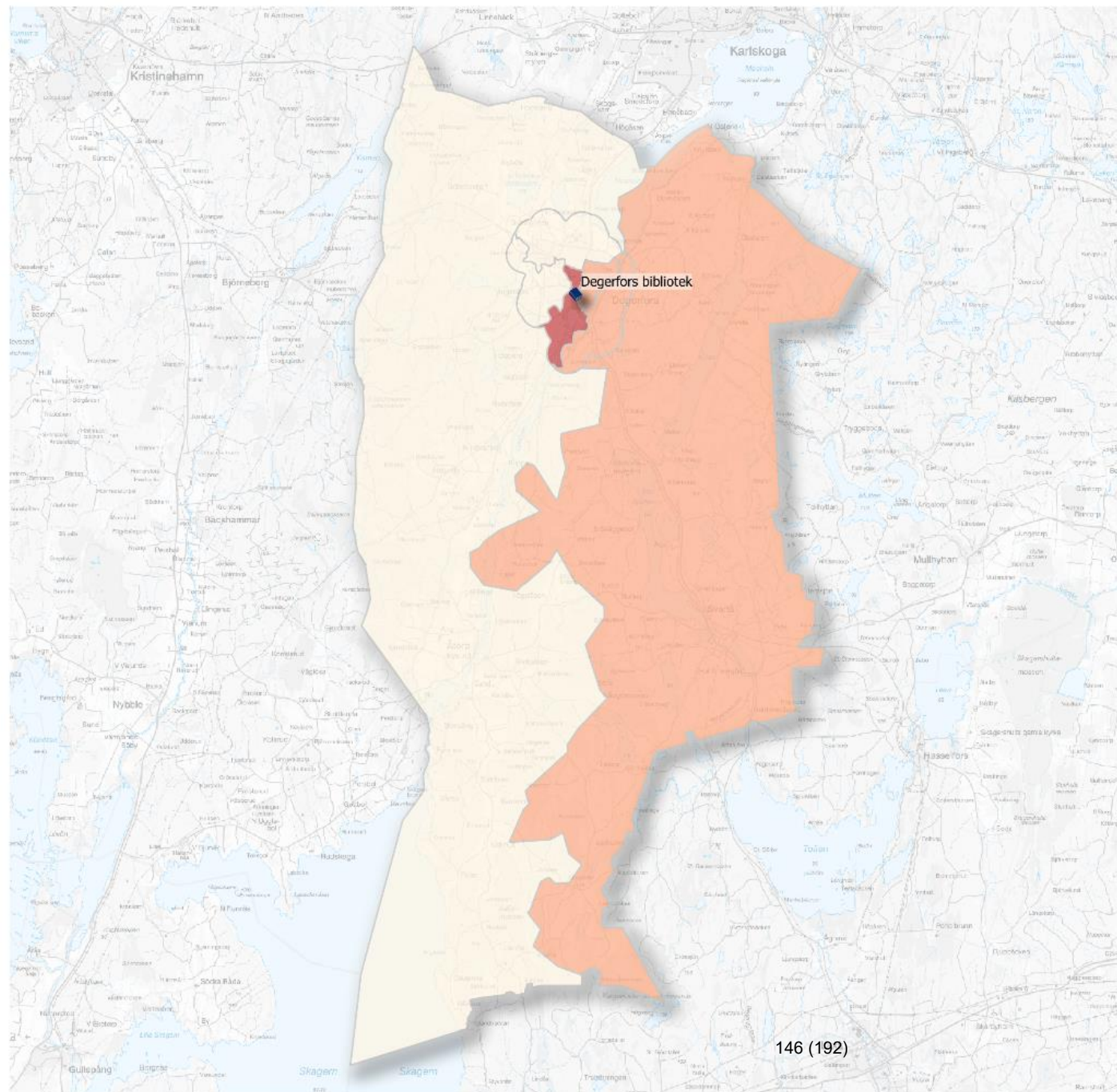
- 209 Stycken barn
- 248 Stycken barn
- 249 - 296 Stycken barn
- 297 - 356 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Degerfors kommun

📍 Folkbiblioteket i Degerfors

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

13 - 17 %

18 - 41 %

69 %

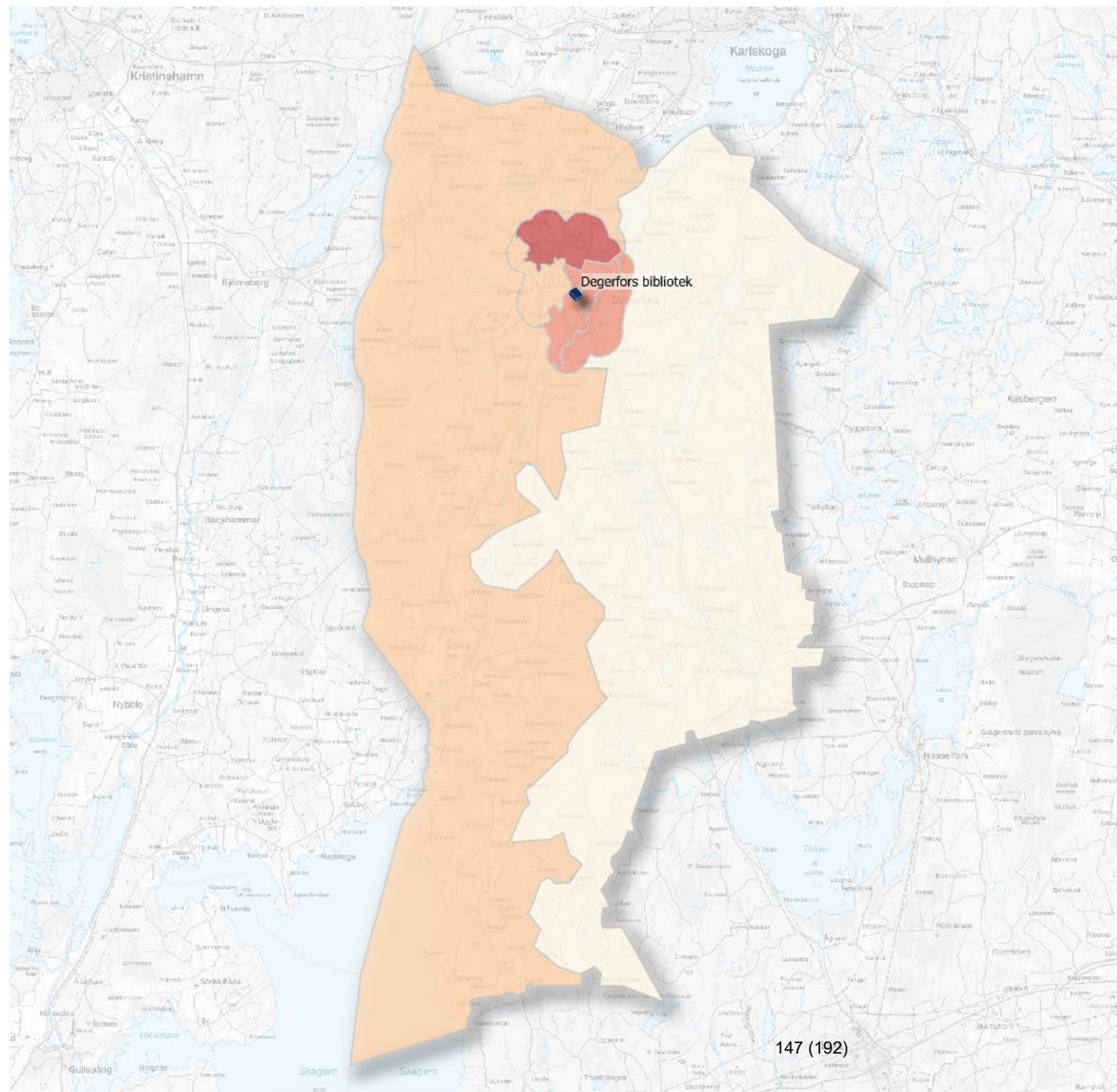
2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

 Region Örebro län

© Lantmäteriet topografiska kartan

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Degerfors kommun

📍 Folkbiblioteket i Degerfors

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

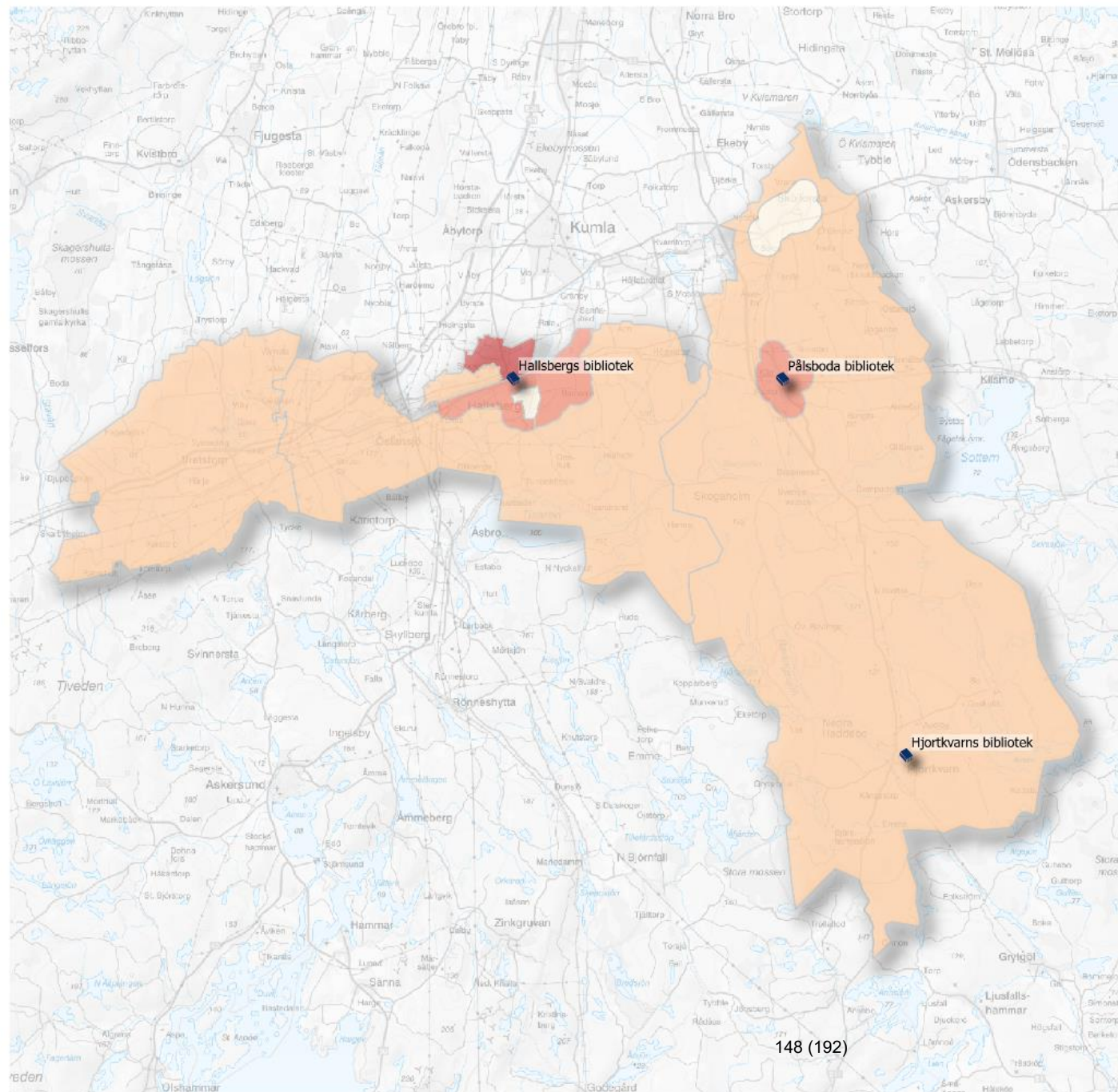
- 143 Stycken barn
- 144 - 238 Stycken barn
- 239 - 340 Stycken barn
- 445 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Hallsbergs kommun

📍 Folkbiblioteken i Hallsberg

Andel barn i hushåll med inkomst mindre än 60 procent av medianvärdet

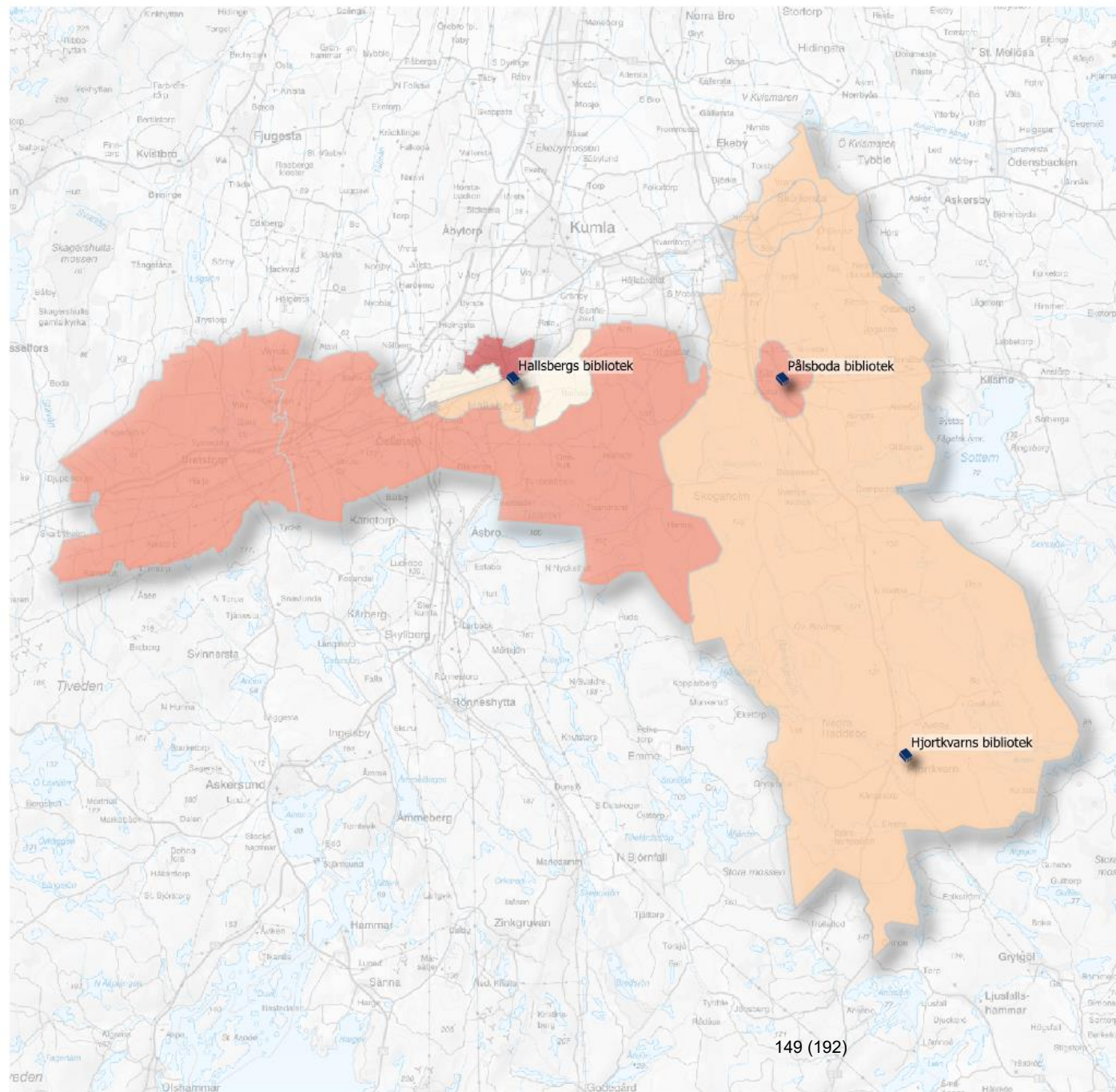
- 8 - 12 %
- 13 - 21 %
- 22 - 31 %
- 59 %

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Hallsbergs kommun

📍 Folkbiblioteken i Hallsberg

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

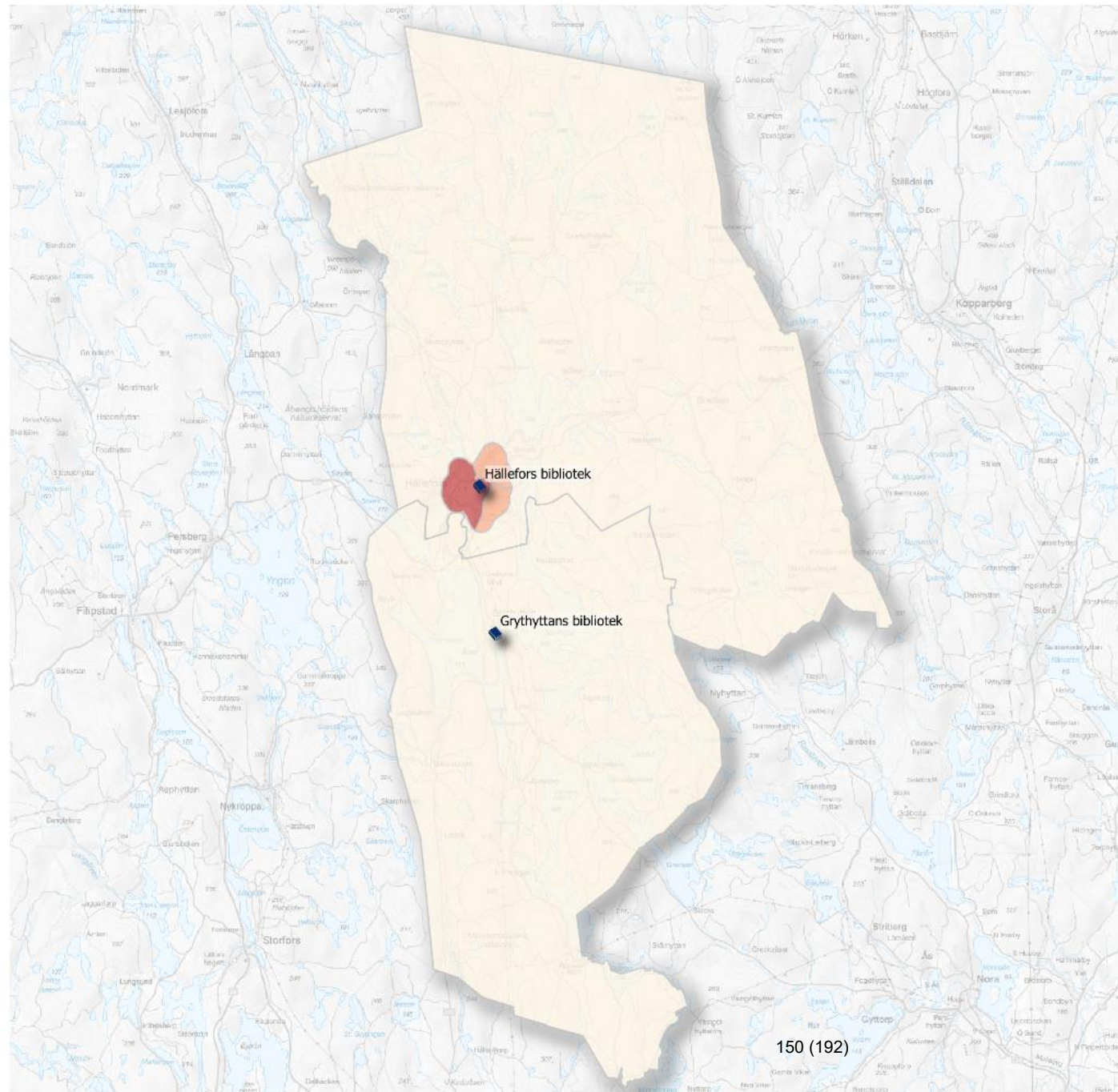
- 267 - 275 Stycken barn
- 276 - 320 Stycken barn
- 320 - 428 Stycken barn
- 644 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Hällefors kommun

 Folkbiblioteken i Hällefors

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

 20 - 22 %

 23 - 54 %

 67 %

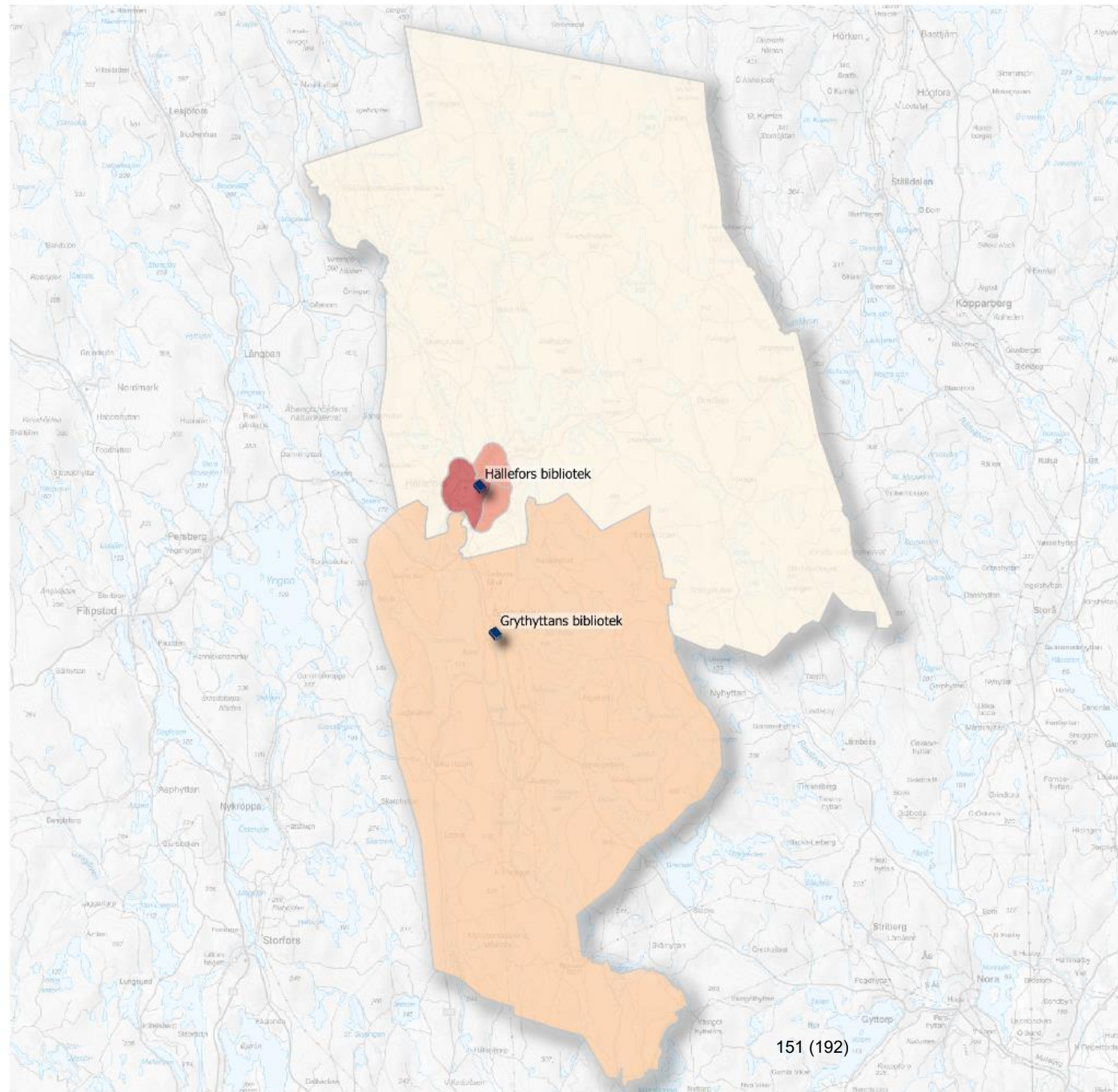
2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

 Region Örebro län

© Lantmäteriet topografiska kartan

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Hällefors kommun

📍 Folkbiblioteken i Hällefors

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

136 Stycken barn

282 Stycken barn

283 - 318 Stycken barn

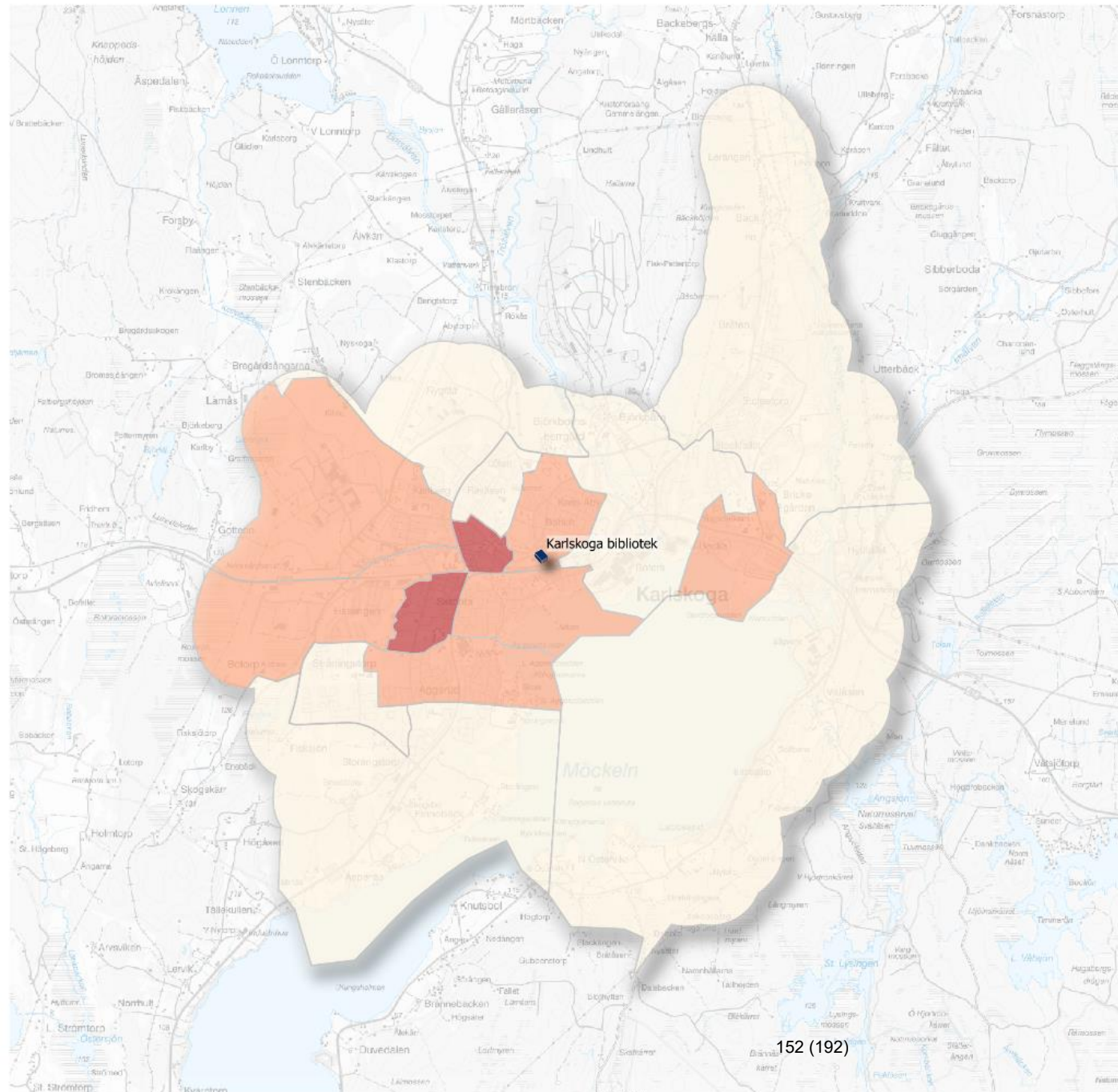
418 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Karlskoga kommun

📖 Folkbiblioteket i Karlskoga

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

4 - 16 %

17 - 40 %

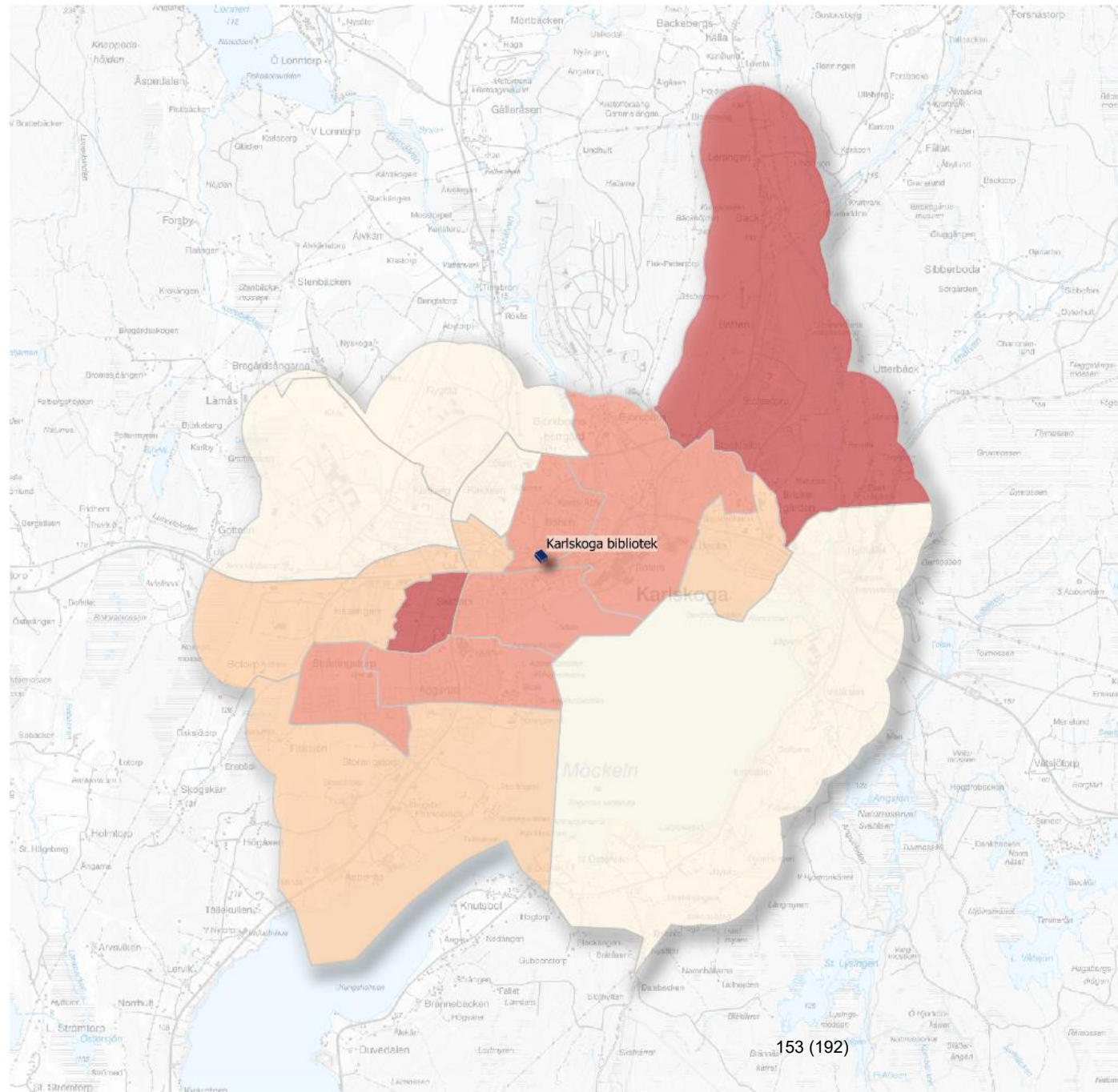
41 - 79 %

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Karlskoga kommun

📍 Folkbiblioteket i Karlskoga

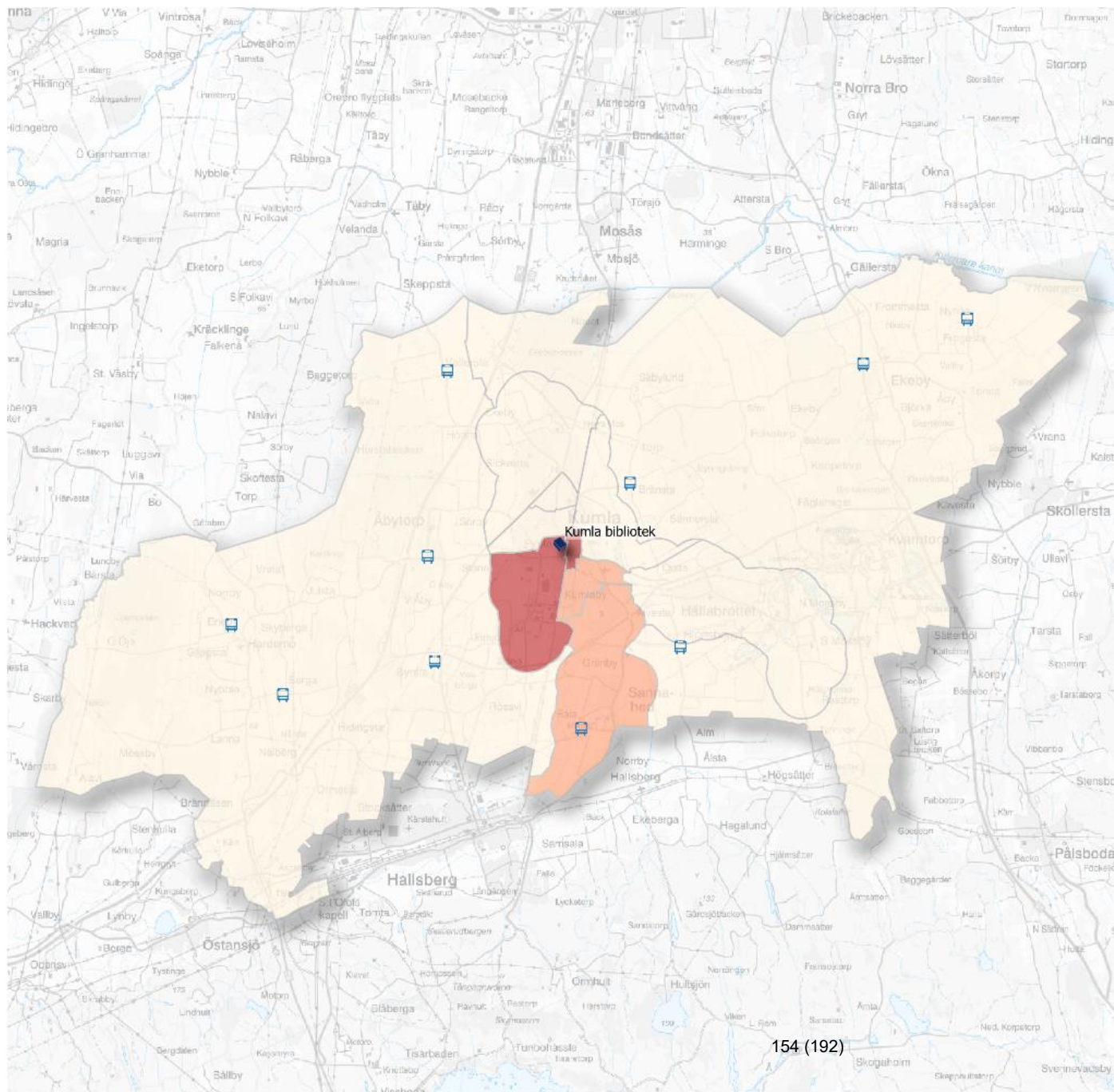
Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

- 235 - 283 Stycken barn
- 284 - 389 Stycken barn
- 390 - 472 Stycken barn
- 473 - 757 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Kumla kommun

- Hållplatser för Kumlas biblioteksbus
- Folkbiblioteket i Kumla

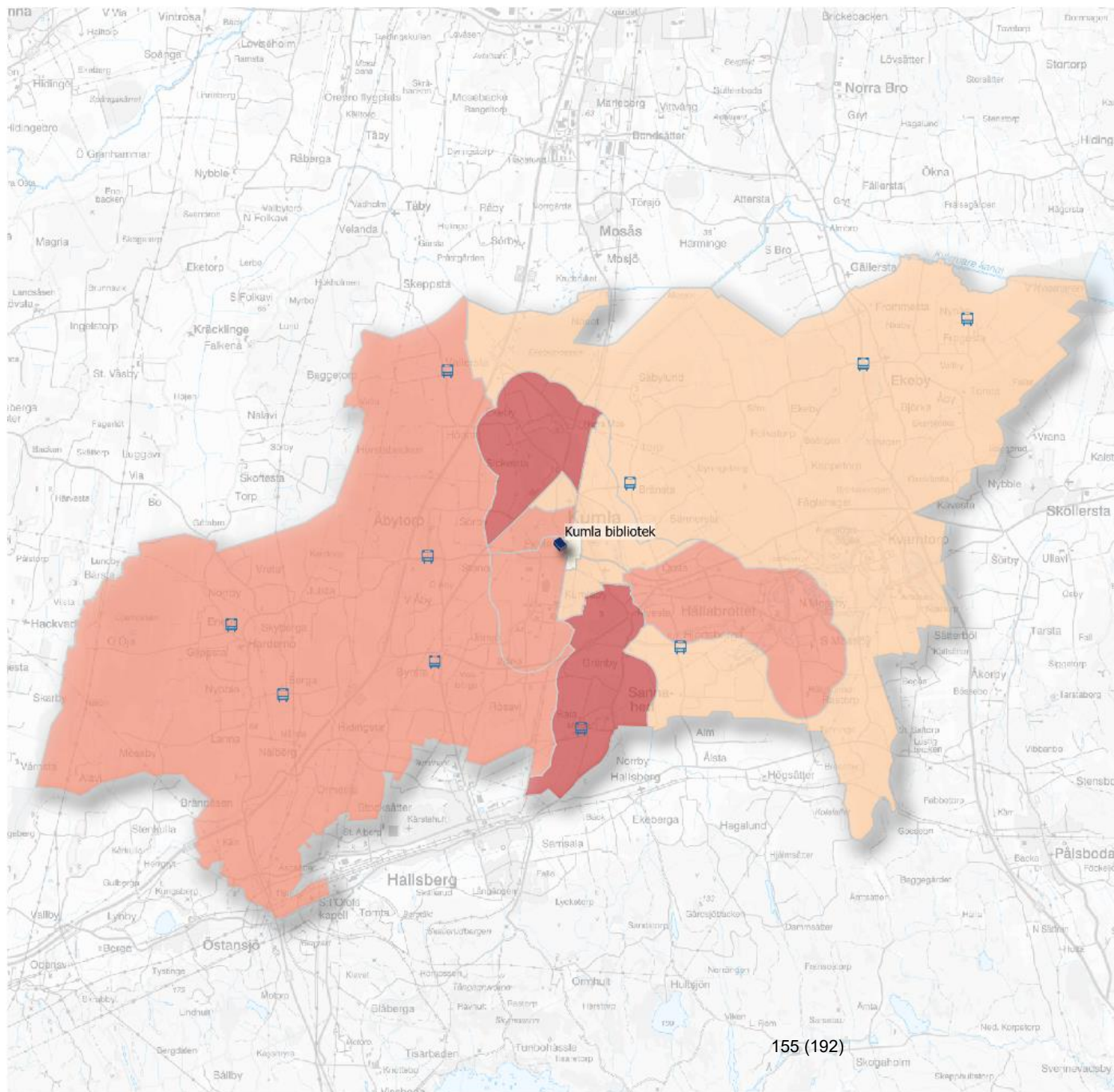
Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

- 5 - 13 %
- 14 - 29 %
- 29 - 44 %

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Kumla kommun

 Hållplatser för Kumlas biblioteksbus

 Folkbiblioteket i Kumla

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

 309 Stycken barn

 310 - 443 Stycken barn

 444 - 556 Stycken barn

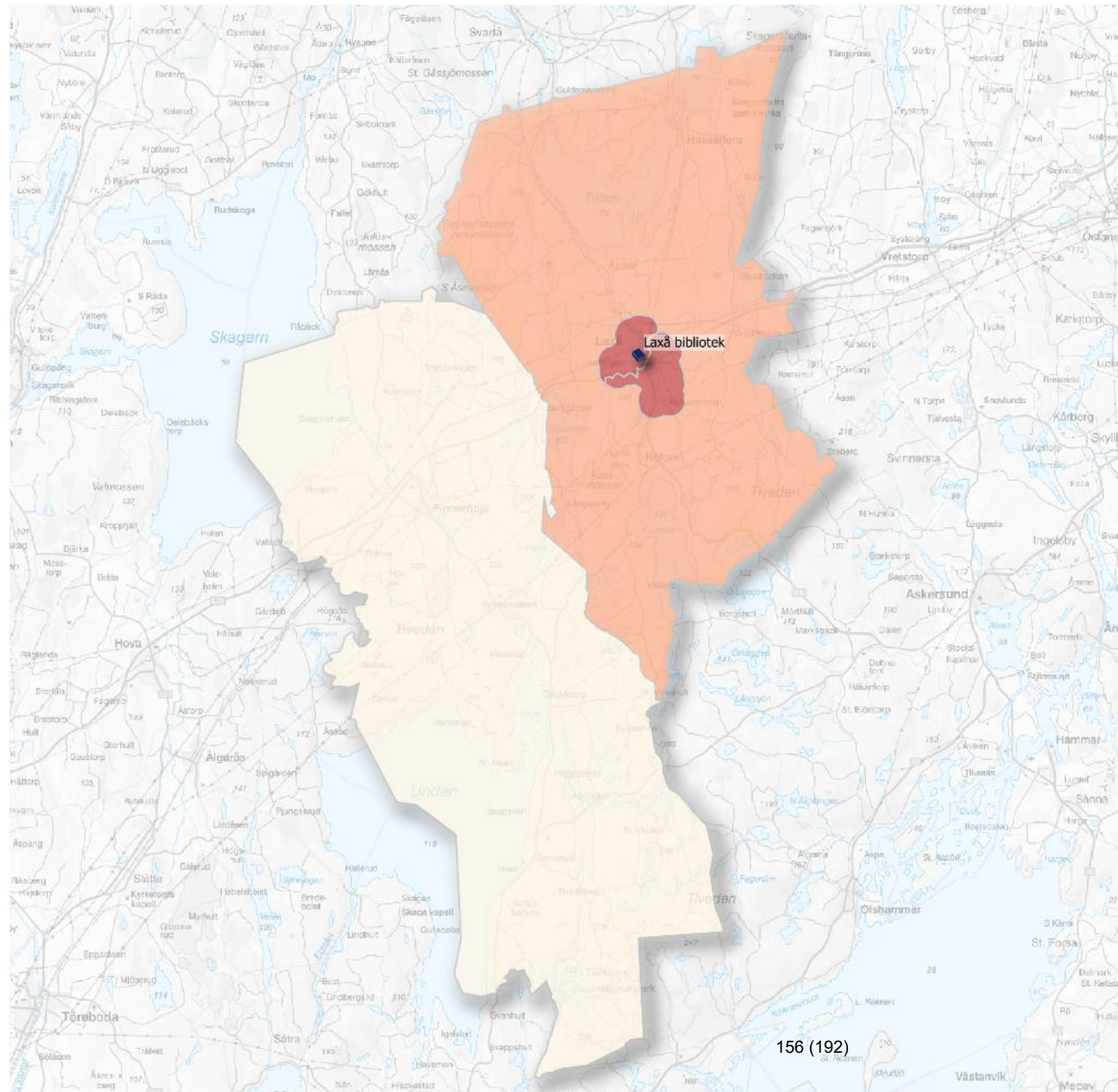
 557 - 825 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

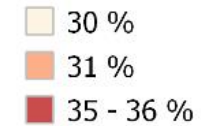

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Laxå kommun

📍 Folkbiblioteket i Laxå

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

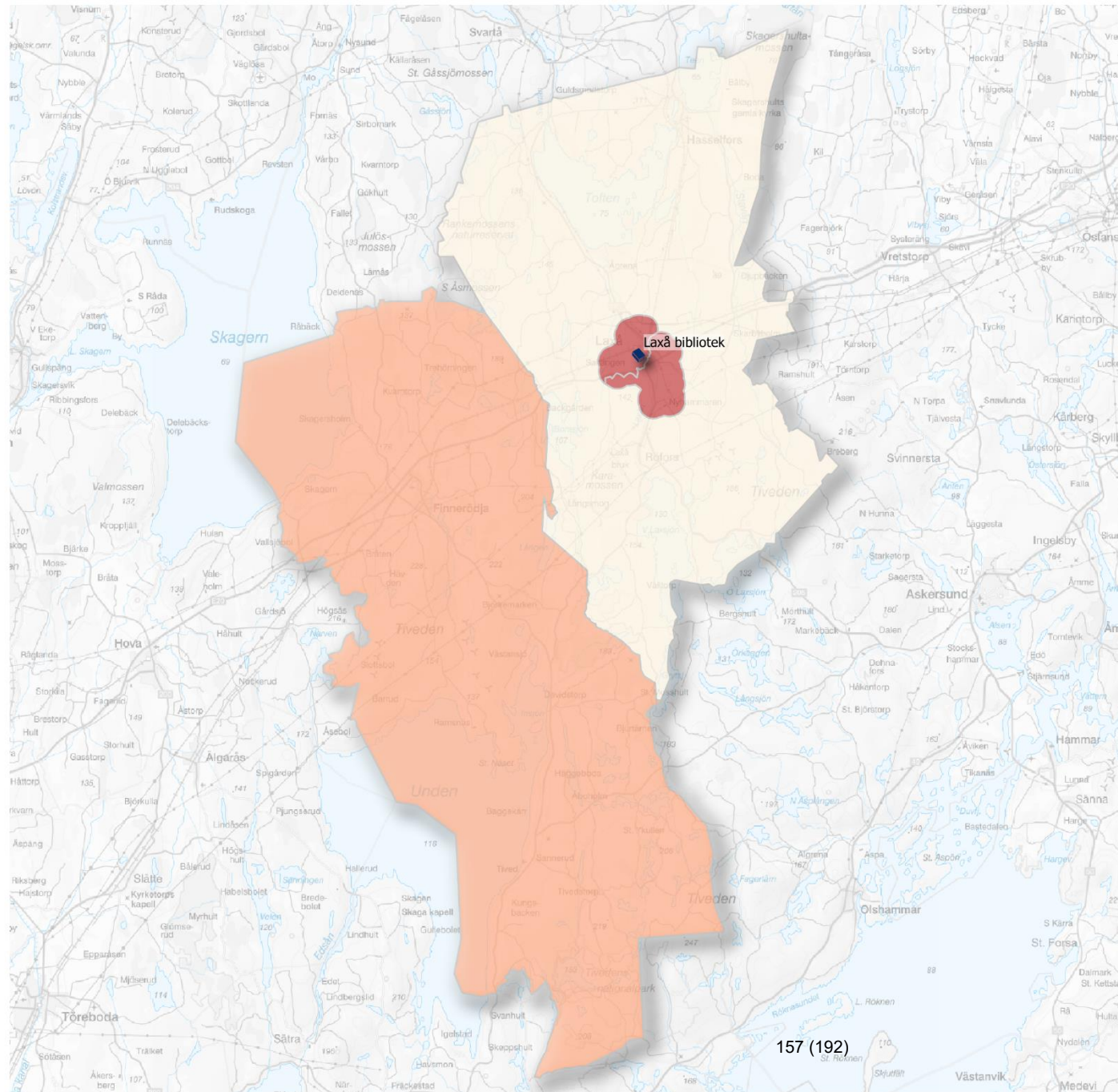

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Laxå kommun

📍 Folkbiblioteket i Laxå

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

196 Stycken barn

261 Stycken barn

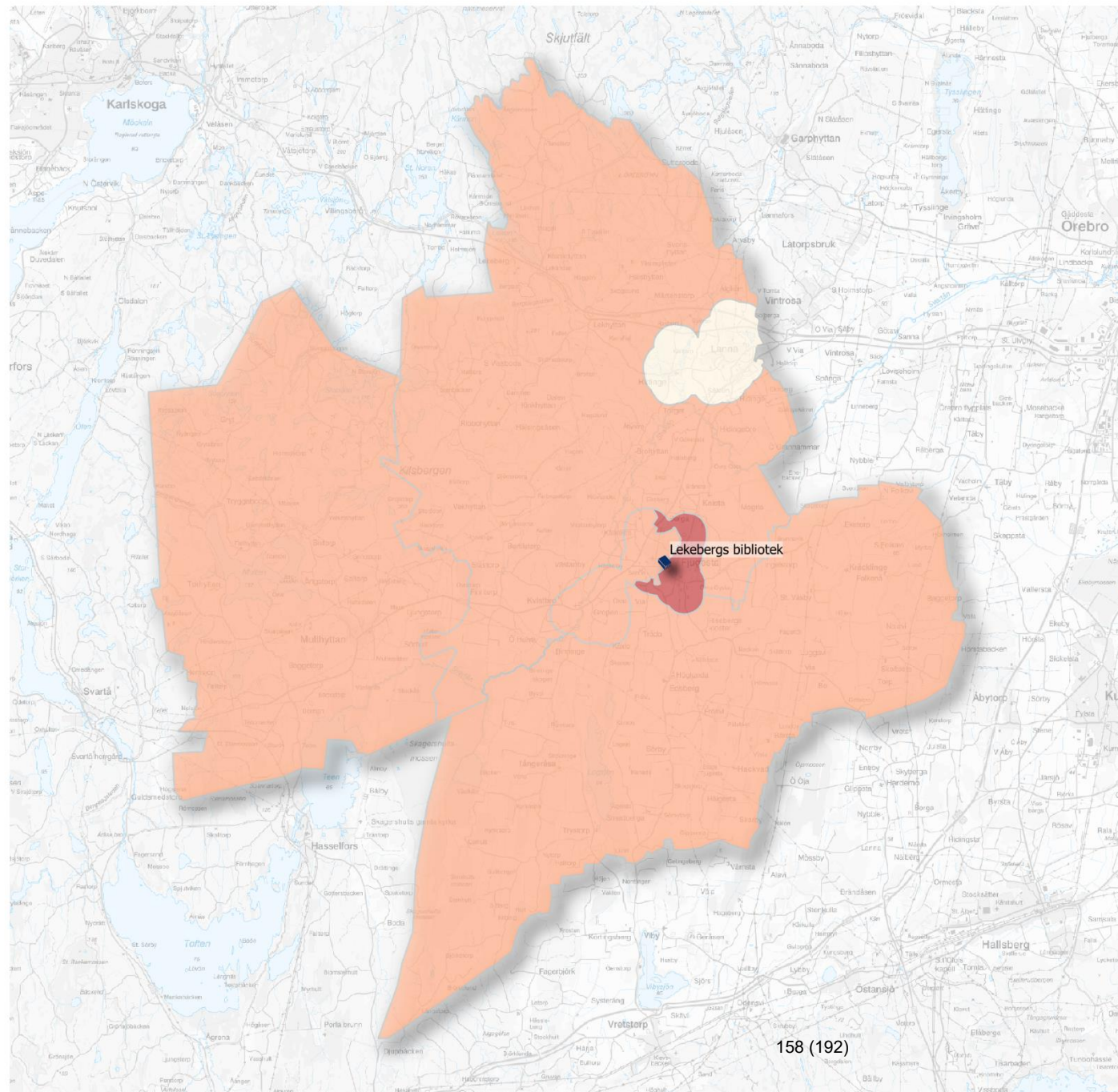
262 - 363 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Lekebergs kommun

📍 Folkbiblioteket i Lekeberg

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

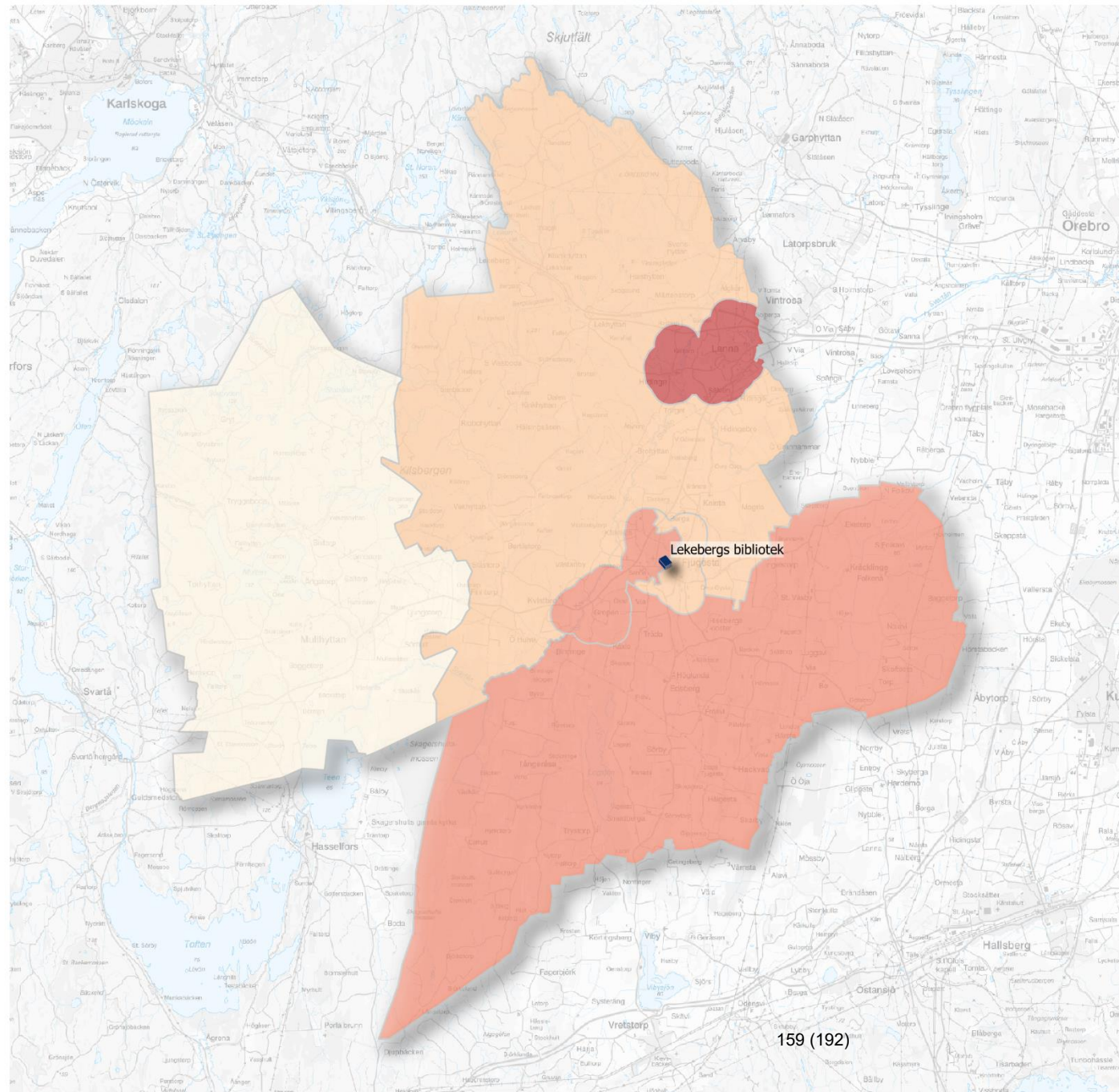
- 3 %
- 4 - 15 %
- 41 %

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Lekebergs kommun

📖 Folkbiblioteket i Lekeberg

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

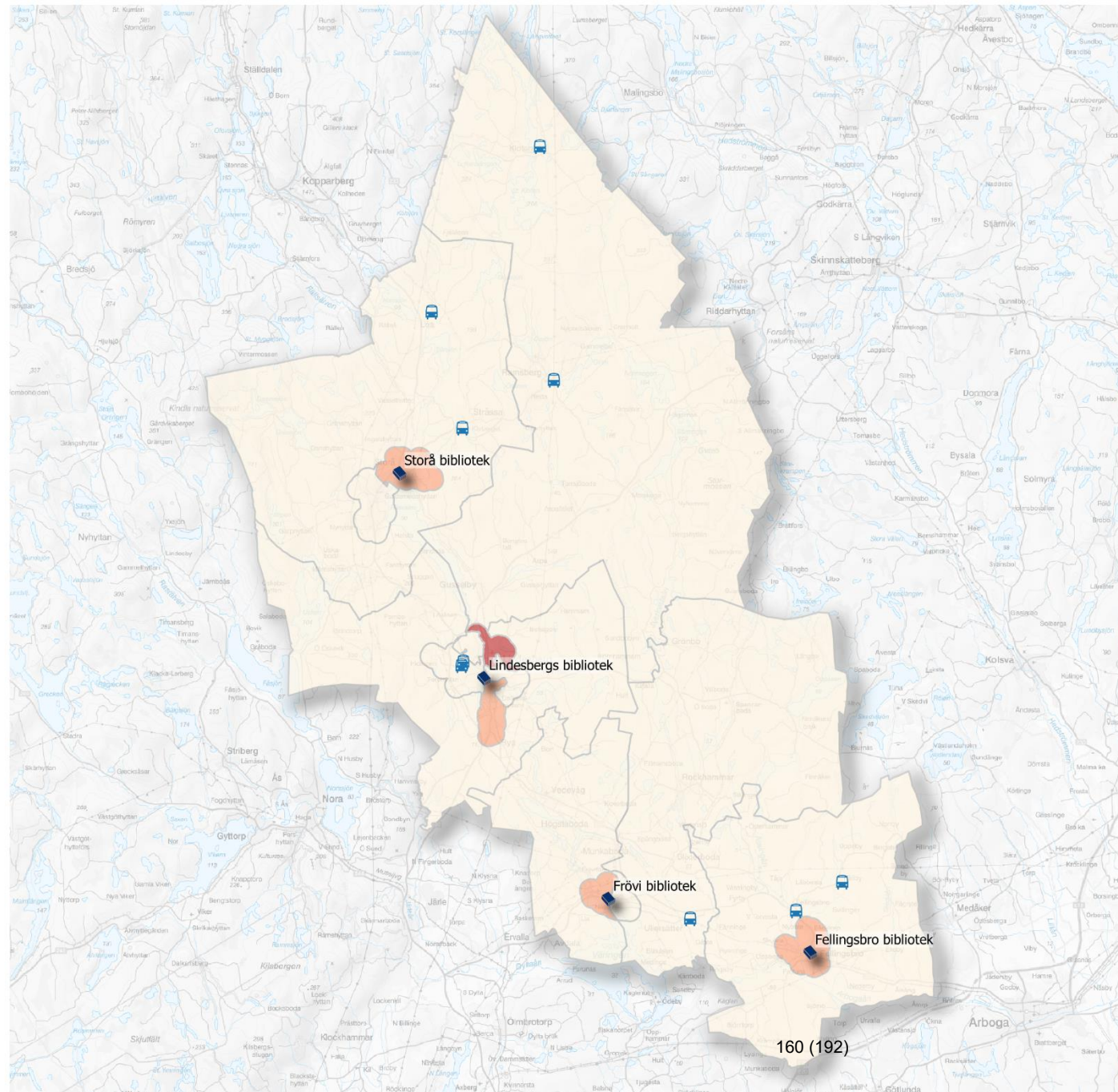
- 220 Stycken barn
- 312 Stycken barn
- 313 - 440 Stycken barn
- 552 Stycken barn

2021-11-24

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Lindesbergs kommun

 Hållplatser för Lindesbergs biblioteksbus

 Folkbiblioteken i Lindesberg

Andel barn i hushåll med inkomst mindre än 60 procent av medianvärdet

 11 - 23 %

 24 - 41 %

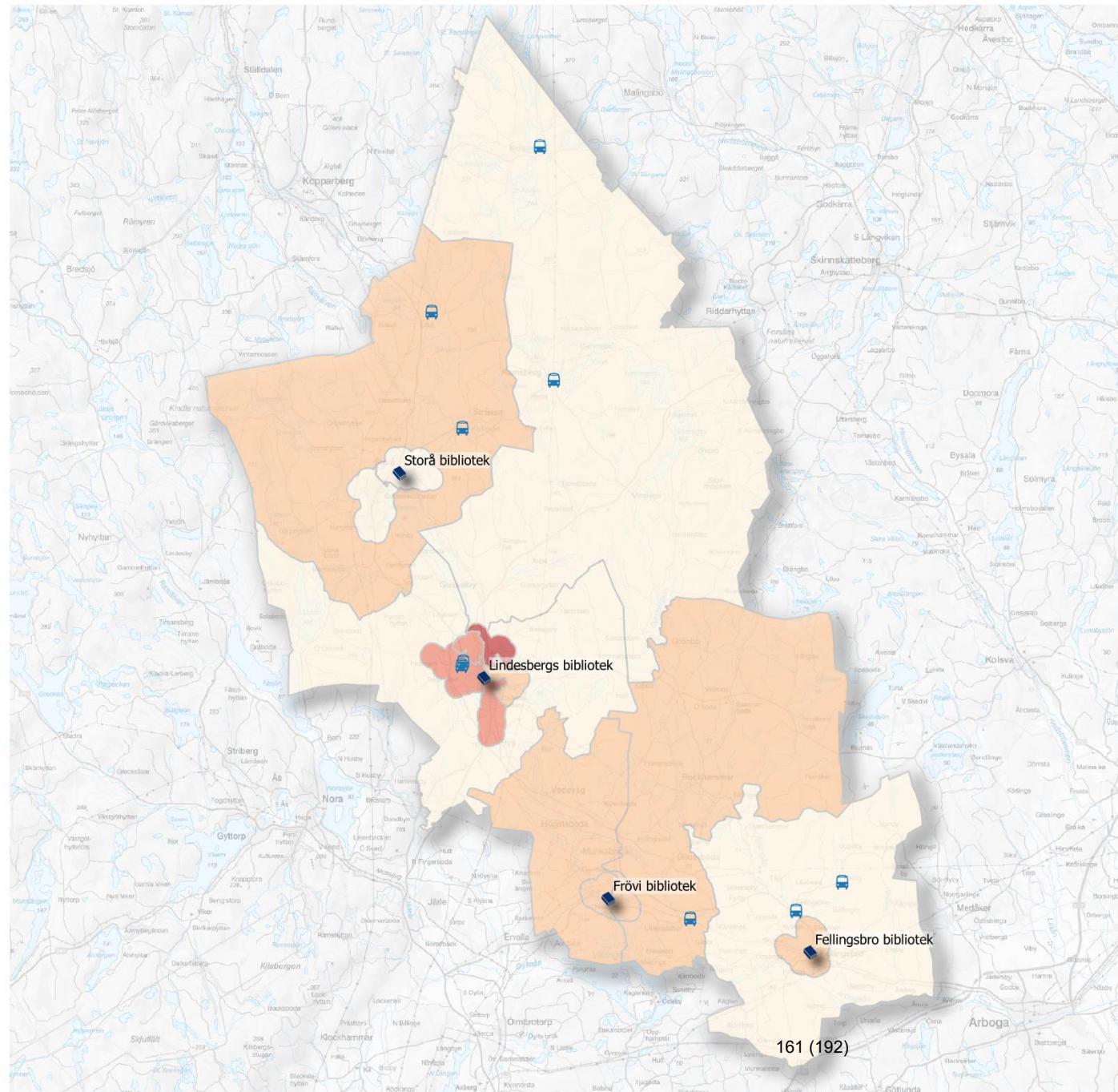
 61 %

2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Lindesbergs kommun

 Hållplatser för Lindesbergs biblioteksbus

 Folkbiblioteken i Lindesberg

Antal barn i hushåll med inkomst mindre än 60 procent av medianvärdet

 215 - 244 Stycken barn

 245 - 344 Stycken barn

 345 - 473 Stycken barn

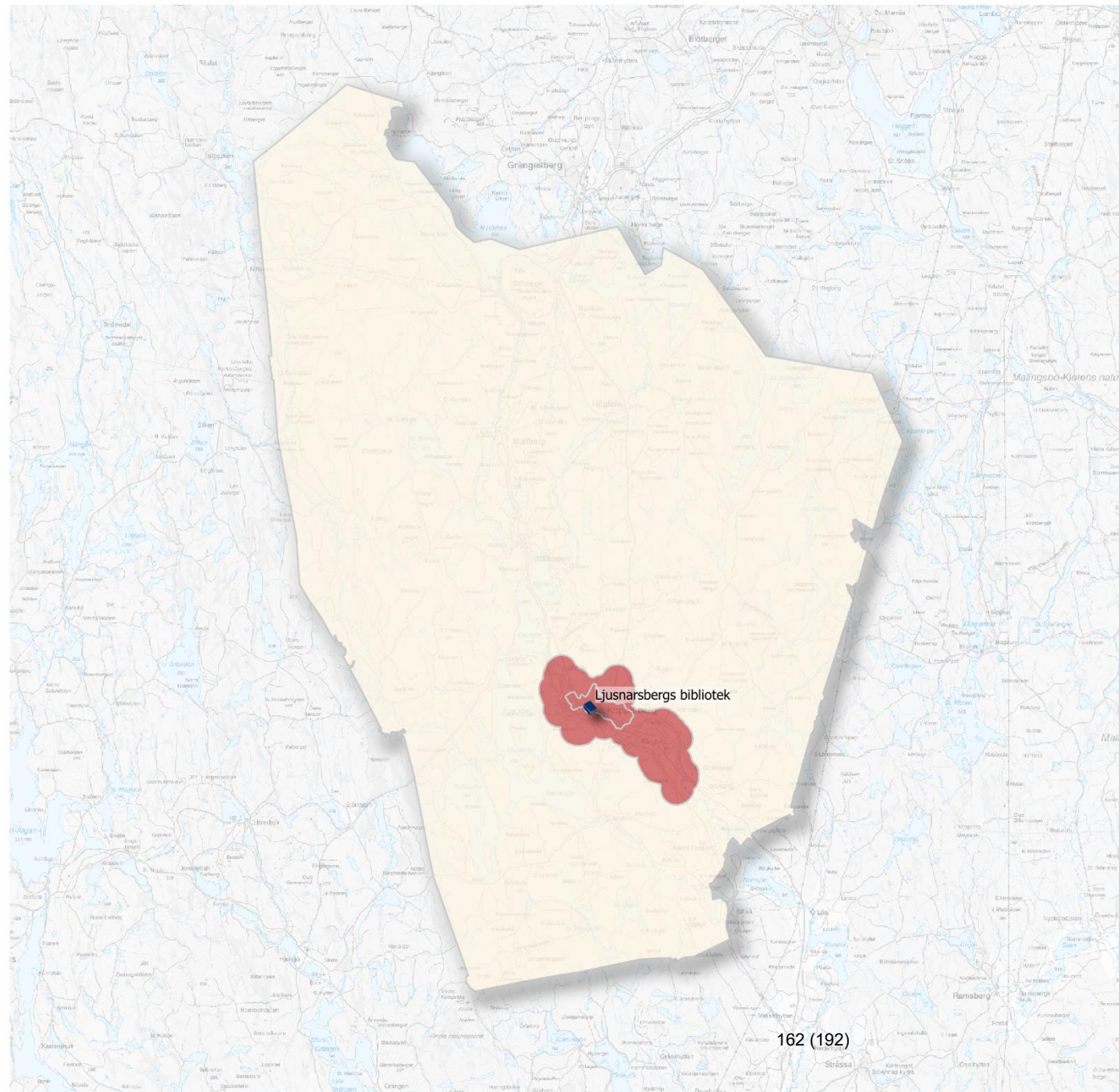
 661 Stycken barn

2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Ljusnarsbergs kommun

◆ Folkbiblioteket i Ljusnarsberg

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

26 %

27 - 47 %

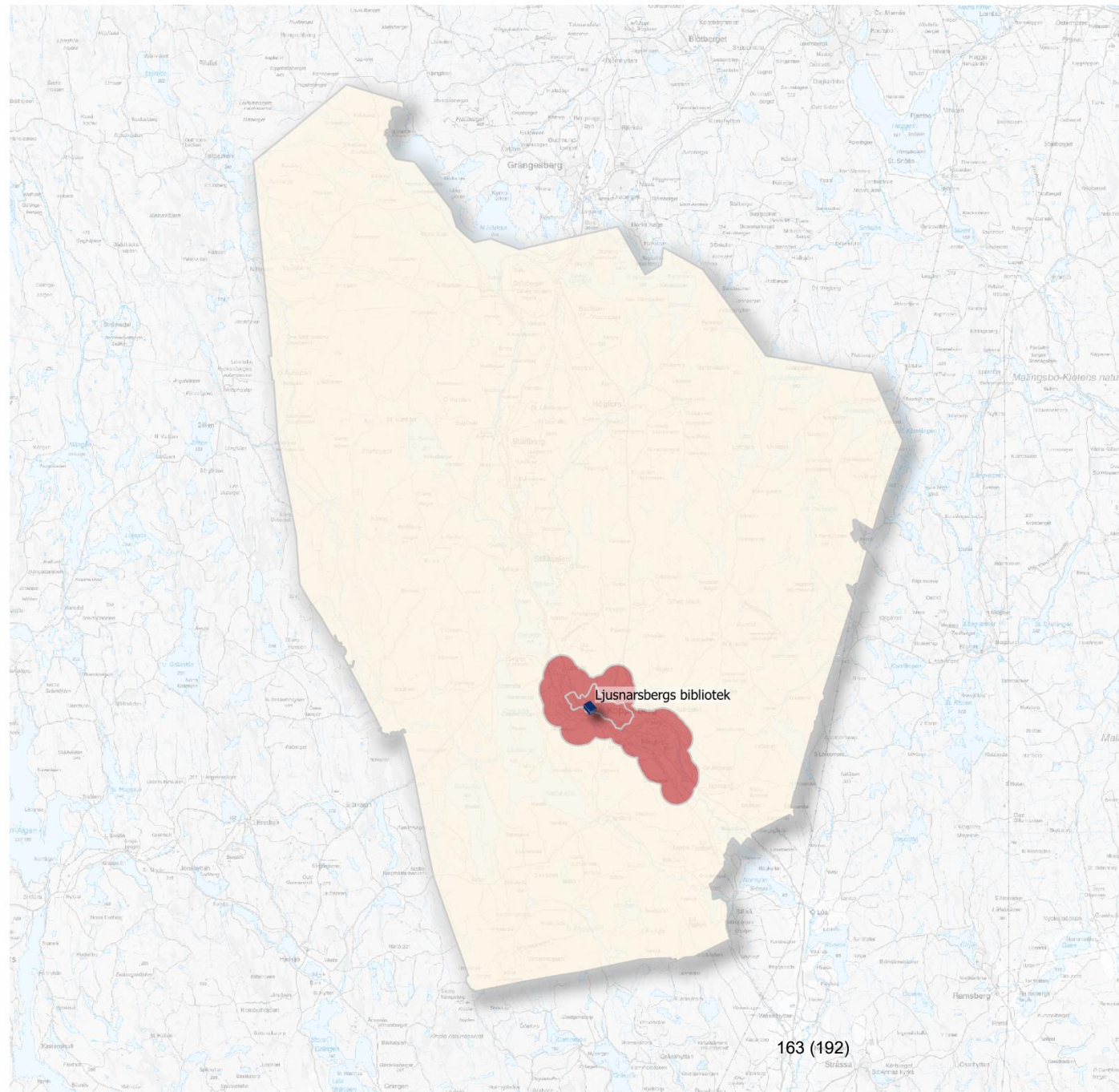
2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

 Region Örebro län

© Lantmäteriet topografiska kartan

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Ljusnarsbergs kommun

📍 Folkbiblioteket i Ljusnarsberg

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

🟡 265 Stycken barn

🔴 266 - 305 Stycken barn

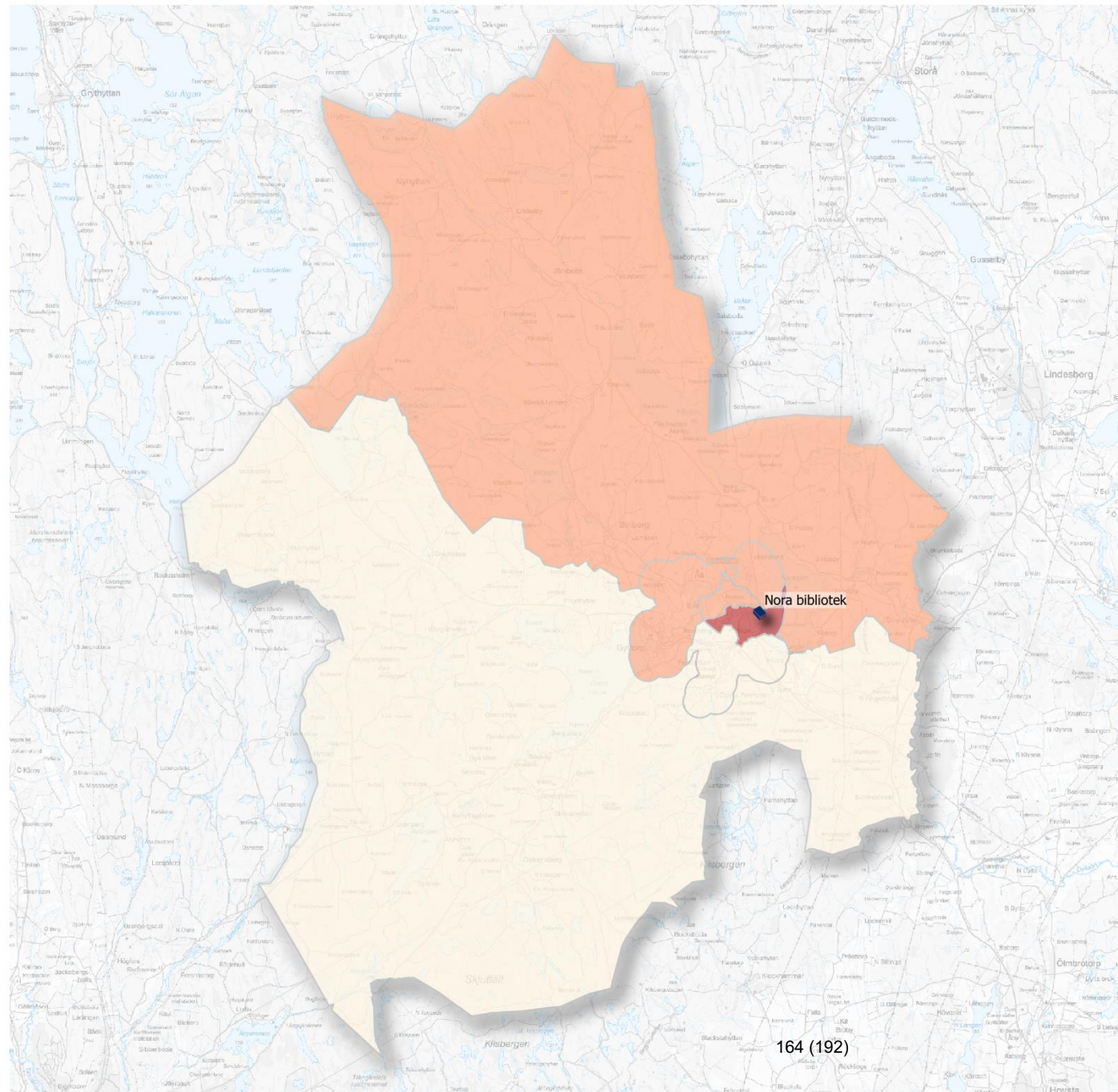
2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

 Region Örebro län

© Lantmäteriet topografiska kartan

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Nora kommun

◆ Folkbiblioteket i Nora

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

13 - 14 %

15 - 30 %

48 %

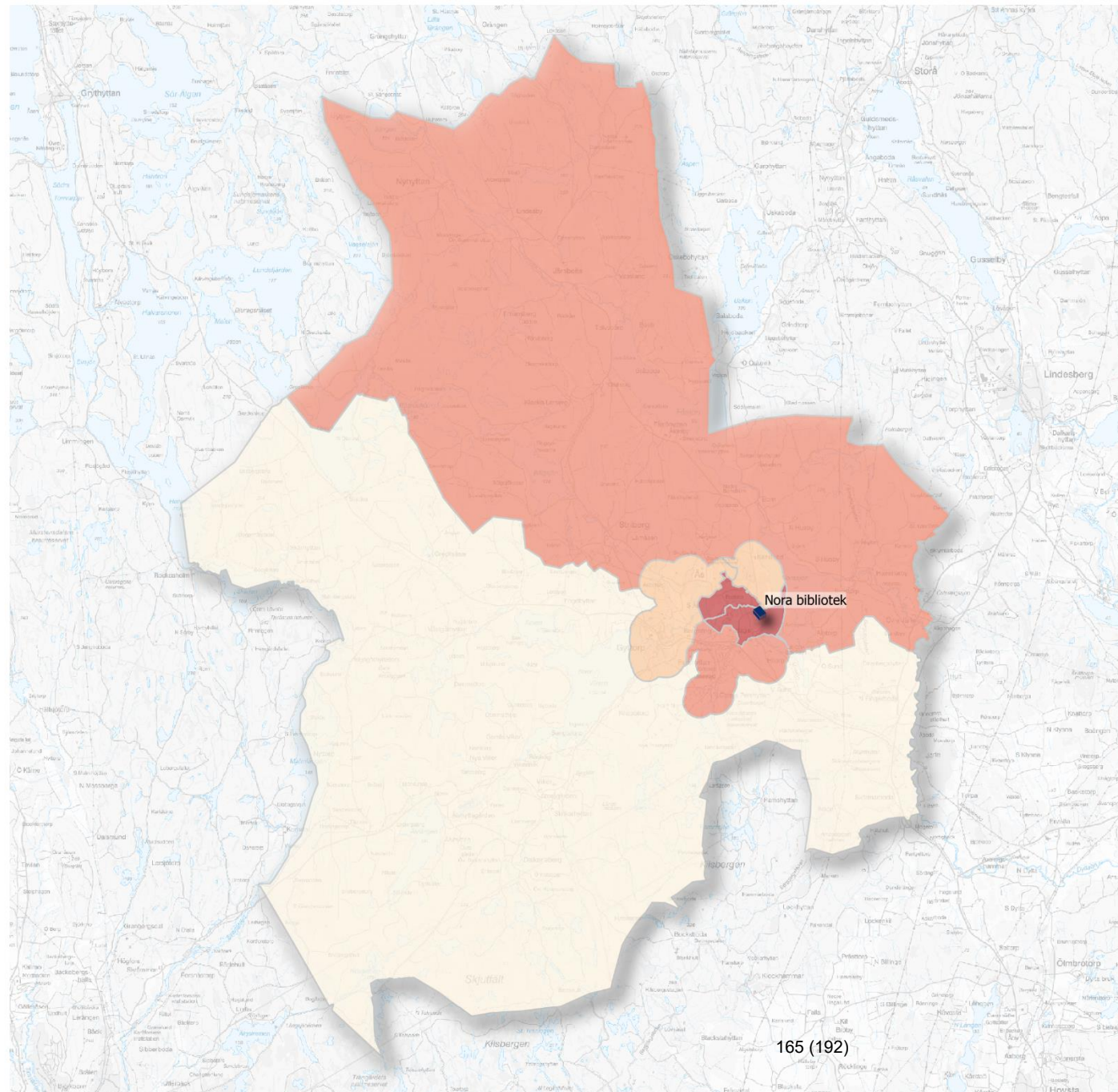
2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

 Region Örebro län

© Lantmäteriet topografiska kartan

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Nora kommun

◆ Folkbiblioteket i Nora

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

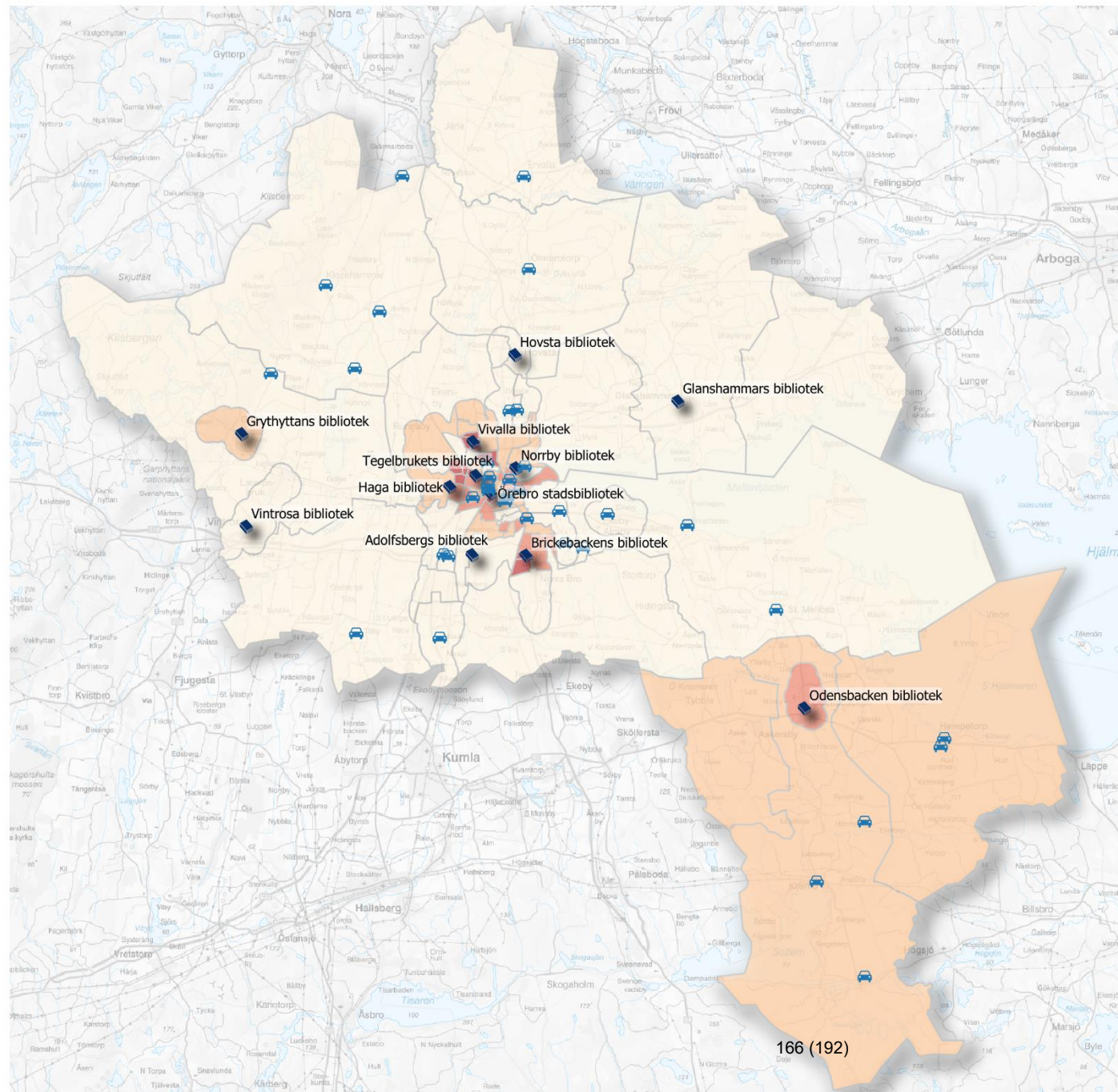
- 206 Stycken barn
- 332 Stycken barn
- 333 - 358 Stycken barn
- 359 - 437 Stycken barn

2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Örebro kommun

Hållplatser för Örebro biblioteksbil

Folkbiblioteken i Örebro

Andel barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

1 - 11 %

12 - 23 %

24 - 46 %

47 - 84 %

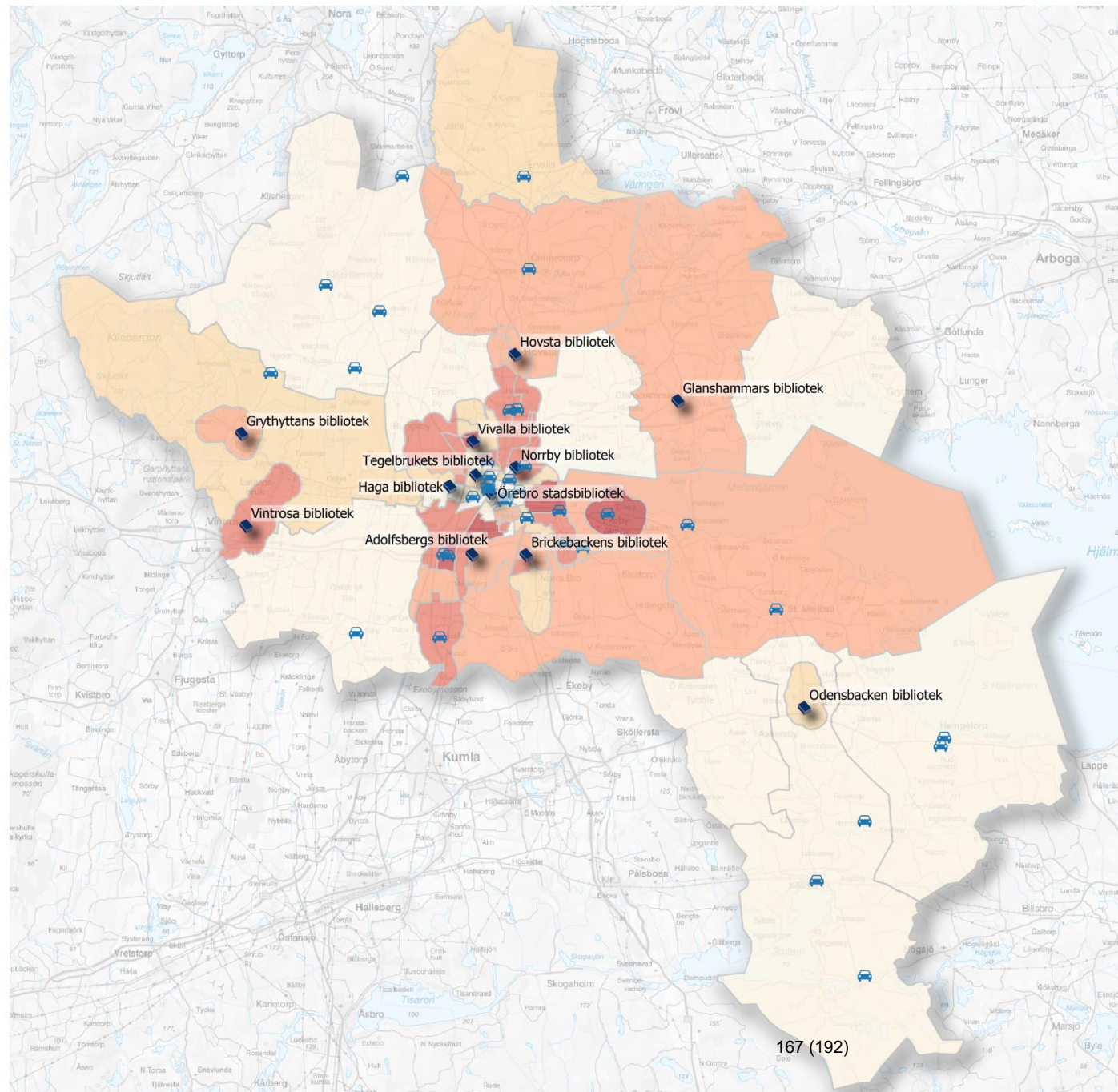
2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Region Örebro län

© Lantmäteriet topografiska kartan

Låg ekonomisk standard invånare 0 - 19 år i Örebro kommun

Hållplatser för Örebro biblioteksbil

Folkbiblioteken i Örebro

Antal barn i hushåll med inkomst
mindre än 60 procent av
medianvärdet

144 - 261 Stycken barn

262 - 390 Stycken barn

391 - 545 Stycken barn

546 - 700 Stycken barn

701 - 916 Stycken barn

2021-10-27

Petra Jansson
Kultur och ideell sektor
Region Örebro län

Föreningsstöd och stöd till studieförbunden 2022

- Handläggning i team
- Stödet: en viktig del i att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle
- Långsiktighet en av principerna i den nationella politiken för civilsamhället

- 80 föreningar har sökt: 70 föreslås beviljas
- 30 har sökt 3-årigt stöd: 20 föreslås beviljas 3-årigt stöd
- Nya som föreslås stöd: Örebro filmförening, Attention Örebro, Aktiva Seniorer Örebro och Centerpartiets ungdomsförbund

- Studieförbunden: förslag ligger i linje med beslut hos folkbildningsrådet
- Alla påtalar pandemins påverkan på verksamheten
- Med några undantag föreslås samma eller något ökat jämfört med 2021
- Det som föranleder avslag: sent inkommen ansökan, enbart lokal verksamhet, för lågt medlemsantal (ungdomsorganisationer), efterfrågade dokument saknas (man behöver kunna förstå hur verksamheten fungerar/styrs och kunna "följa pengarna")

Förslag till beslut

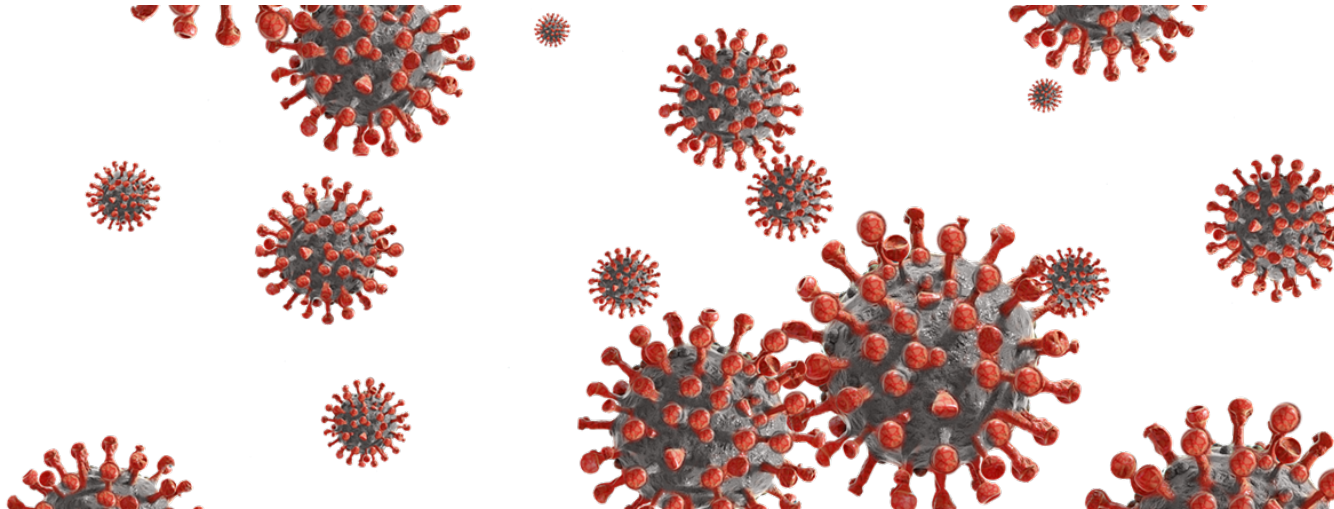
Kulturnämnden beslutar

- att fastställa fördelning av föreningsstöd och stöd till studieförbund för år 2021 till en summa av 39 706 000 kronor,
- att bevilja treårigt stöd till 20 föreningar enligt förslag i bilaga,
- att avsätta de 288 600 kronor som studieförbunden betalar tillbaka på grund av felrapportering (enligt tidigare beslut) till Örebro läns bildningsförbund för arbete med ett gemensamt omställningsarbete för studieförbunden utifrån nya rapporteringskrav,
- att basera stöd till studieförbunden för år 2023 på uppgifter om 2019 års verksamhet och därmed skjuta upp det nya villkoret om länsomfattande verksamhet och den nya fördelningsmodellen till 2024 som baseras på verksamhet under 2022.

Omstartspaket 1 och 2

Omstartspaket 1

Nya vägar och arbetsätt för hållbar utveckling och mänskliga rättigheter inom biblioteksområdet i ett postcorona perspektiv

Nya vägar och arbetssätt

- Revidering av verksamhetens mål och indikatorer direkt kopplad till omstartspaketet
- Påbörjad, ny struktur för regional och kommunal samverkan inom biblioteksområdet
- Strategisk modell för stöd för verksamhetsutveckling

Hållbar utveckling

exempel på aktiviteter

- Corona-anpassad fortbildning om Agenda 2030
- Språkcafé Online
- Bokbytarskåp i Sveaparken
- Utredning om transporter av biblioteksmedier
- GIS-kartläggning

**SPRÅKCAFÉ
ONLINE**

Kompis Sverige och biblioteken i Örebro län i samarbete med Region Örebro län bjuder in till Språkcafé Online.
Passar alla som vill öva svenska eller bidra till integration

**ONSDAGAR
KL 15:00**

Anmäl dig här:
www.kompissverige.se/orebro

Mänskliga rättigheter

- Utredning om folkbibliotekens arbete med digital delaktighet
- Barnrättsprövning om barns åtkomst till bibliotekskort.
- Fortbildning om bemötande (HBTQI)

Omstartspaket 2: Re-Sypp

Att stärka processer som ger medborgarna möjlighet att vara aktiva i arbetet för att utveckla demokratin i EU i ett post-corona perspektiv.

Resultat

- En lärprocess inför framtida EU-ansökningar
- Internt samarbete med Ideell sektor

Ha en uppdaterad webbläsare, [Google Chrome](#) och [Firefox](#) fungerar mycket bra.
Nödnummer till Kairos processledare, att ringa ifall du får tekniska problem: 070-547
25 02

Vi arbetar i ett verktyg som heter Mural, en digital whiteboard.
Om du använder dator behöver inte ladda ner något program i förväg.
Om du använder en iPad behöver du ladda ner en app för Mural, besök din
appleverantör.

Länken till Mural följer nedan.

En kort introduktionsfilm (6+ min) finns här: [Introduktionsfilm Mural från Kairos Future](#)

Länken till workshopens mural följer nedan

LÄNK TILL ÖVNINGSYTA I MURAL:

<https://app.mural.co/t/icfsmodules340034/m/icfsmodules340034/1639052336306/5b5cc86517f43c533323b896381e00ce64066c96?sender=fredriktorberger9060>

Förslag på fördelning av tillfälligt stöd Skoindustrimuseet i Kumla

Dnr: 21RS8134

Bakgrund

Kumla kommuns utredning från 2020 visade att Skoindustrimuseet i flera år ansträngt sig för att:

- minimera kostnader
 - höja inkomster
 - men att det inte räckte för en stabil utveckling
- Kumla kommuns verksamhetsbidrag 2021 var 598 tkr (+ cirka 60 tkr administration)
 - I mars 2021 höjdes Region Örebro läns verksamhetsbidrag med 100 tkr till 588 tkr, för att motsvara Kumla kommuns

Ansökan om utökat stöd

I augusti 2021 inkom Skoindustrimuseet med en ny ansökan till Region Örebro län:

- **Ökat bidrag från 600 till 750 tkr behövs** för att:
 - ersätta äldre/kunnig personal som närmar sig pensionsåldern
 - dokumentera några av skoindustrins företag
 - på längre sikt skapa en ny basutställning
- Region Örebro läns verksamhetsbidrag ska årligen **räknas upp** i takt med KPI.
- **Kumla kommun genomför motsvarande höjning** som Region Örebro län.

Bedömning

- Region Örebro län kan inte garantera att medlen kan räknas upp i takt med KPI:s utveckling varje år.
- Verksamhetsmedlen har redan höjts med 100 tkr 2021.
- Istället lämna ett tillfälligt stöd på 200 tkr
- Detta för att stärka en viktig museiverksamhet (ett levande arbetslivsmuseum med fokus på skoindustrin) i den södra länsdelen och skapa möjlighet till stabil fortsatt verksamhet.

Förslag på beslut

- **Förslag till beslut**
- Kulturnämnden beslutar

att fördela 200 tkr som tillfälligt extra stöd till Skoindustrimuseet i Kumla.

Förslag på fördelning av tillfälligt stöd ArkivCentrum 21RS10597

Bakgrund

- Det är viktigt att barn och unga får möjlighet att ta del av historiska källor och utveckla ett källkritiskt förhållningssätt.
- Genom att rikta sig till skolan blir det möjligt att nå alla barn och unga i länet.
- ArkivCentrum har under lång tid arbetat med fysiska studiebesök för att nå elever i skolan.
- Sedan några år digital satsning: Digitala klassrum med positiva responser från skolan.

Behov av utökat stöd

- ArkivCentrum vill utveckla Digitala klassrum och skapa innehåll med större bredd och att nå fler elever i länet.
- Brist på resurser gör det svårt inom ordinarie budget.
- ArkivCentrum behöver därför ett tillskott på 250 000 kronor.

Bedömning

- Satsningen är i linje med den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin.
- ArkivCentrum har i låg grad tagit del av pandemistöd 2020-2021 eftersom inte pandemin drabbat dem så hårt.
- Arkiven har dock under lång tid utvecklats mot en komplex och resurskrävande verklighet där mer resurser behövs.
 - Den digitala utvecklingen
 - Större fokus på utåtriktad verksamhet där skolan är viktig

Förslag på beslut

- **Förslag till beslut**
- Kulturnämnden beslutar

att fördela 250 000 kronor som tillfälligt stöd till ArkivCentrum att använda till utveckling av den digitala pedagogiska verksamheten riktat mot barn och unga i skolan.

Inför workshop med Kairos future

Att tänka på inför eftermiddagen

- Ha en uppdaterad webbläsare: Google Chrome och Firefox fungerar mycket bra.
- Nödnummer till Kairos processledare, att ringa ifall du får tekniska problem: 070-547 25 02

Att tänka på inför eftermiddagen

- Vi arbetar i ett verktyg som heter Mural, en digital whiteboard.
- Om du använder dator behöver du inte ladda ner något program i förväg.
- Om du använder en iPad behöver du ladda ner en app för Mural, besök din appleverantör.
- En kort introduktionsfilm (6+ min) finns här: [Introduktionsfilm Mural från Kairos Future](#)

LÄNK TILL ÖVNINGSYTA I WORKSHOPENS MURAL:

- <https://app.mural.co/t/icfsmodule340034/m/icfsmodule340034/1639052336306/5b5cc86517f43c533323b896381e00ce64066c96?sender=fredriktorberger9060>